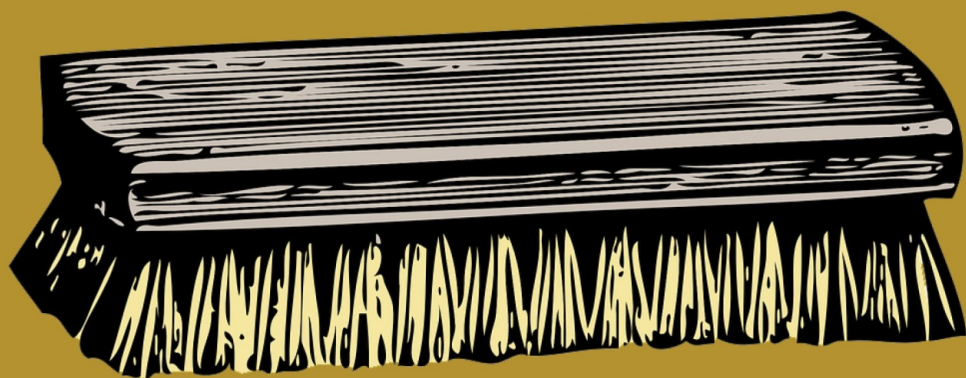

Městská knihovna v Praze

Má rozkošná Múza s hadrem v ruce

David Jan Novotný

Praha

2017

e-kniha

Městská knihovna v Praze

ůjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

přístupujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

ořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Má rozkošná Múza s hadrem v ruce

David Jan Novotný

Znění tohoto textu vychází z díla [Má rozkošná Múza s hadrem v ruce](#) tak, jak bylo vydáno v Praze nakladatelstvím Československý spisovatel v roce 1986.

§

Text díla (David Jan Novotný: Má rozkošná Múza s hadrem v ruce), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora- Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 5. 10. 2017.

OBSAH

Husopásek	6
Přišel, viděl, odešel.....	24
Někdo schází u stolu.....	57
Zlatovláška.....	90
Ztracený génius Kristiána Goldberga	116
Má rozkošná Múza s hadrem v ruce.....	146

Husopásek

Byl příšerný den. Krátce po poledni se nebe zatáhlo a černé, převalující se mraky jako by byly plné špinavé vody, která co nevidět zkropí zemi. Ručička starého vyřezávaného barometru přestala klesat, neboť už neměla kam, zatímco vlhkoměr hlásil déšť, ačkoliv z obtěžkaných mračen, dotýkajících se korouhviček pražských věží, se dosud nesnesla k zemi jedna jediná kapka. Žulové kočičí hlavy, jimiž bylo vydlážděno náměstí, se potily víc než krásné dívky v sauně a Rudolf Hruška, hudební skladatel a teoretik, pozoroval z okna svého bytu ty plačící kameny s pocitem krajního neuspokojení. Do šedesátky mu zbývaly sotva dva roky, a přestože se snažil navenek zachovávat dekorum, vždy se usmíval a vždy se tvářil naprosto spokojeně, cítil se unavený, starý a zbytečný. Kdysi před mnoha léty složil pár evergreenů, zkomponoval hudbu k mnoha filmům a jeho jméno mělo stejně dobrý zvuk jako jeho melodie, ale postupem času se vyrojila spousta mladých dravých hudebníků, kteří sice neměli odpovídající znalosti a hudební vzdělání, ale věděli, jak na to. Stačilo pár úspěšných šlágrů, pár cen z festivalů populární hudby, pár set prodaných singlů a už se ozval nějaký ten filmový režisér, který se domníval, že hudbu k jeho novému filmu musí složit právě tenhle nový nadějný skladatel. Skutečnost, že málokterý z těchto nových skladatelů dokázal pořídit notový záznam toho, co složil, přiváděla Rudolfa Hrušku k tichému šílenství. Kolikrát se ptal sám sebe, k čemu vlastně vystudoval Akademii, když kdejaký samouk, komponující výhradně v C dur, neboť jiné tóniny neznal, se mu mohl v klidu posmívat a ušklíbat se nad jeho akademickým stylem, nad propracovanými kontrapunkty a akcenty. Ale mladíci neměli na jakékoliv posmívání čas, neboť plodili další a další šlágry, nabývali zkušeností a postupem času se vypracovali. Naučili se noty. Když psali partitury, už nedělali boty v metru. Naučili se psát aranžmá. Naučili se opisovat od jiných. Tu šikovně, tu hloupě. A protože i zpěváci populární hudby

šli s dobou, přestali se obracet na starého dobrého Rudolfa Hrušku, neboť jeho styl už nebyl moderní. Beatles udali tón, a Rudolf Hruška se nestačil a ani nechtěl přizpůsobit. Tu a tam sice složil nějakou píseň, zkomponoval hudbu ke třem čtyřem filmům, ale to bylo vše. Jeho hvězda pohasla a teprve po létech, při různých vzpomínkových příležitostech, bylo možno znovu slyšet jeho staré dobré šláгры, vzbuzující na tvářích mladých posluchačů shovívavé úsměvy.

Byl příšerný den. Rudolf Hruška, který poslední léta komponoval smyčcová kvarteta a kantáty a přednášel hudební teorii na Akademii, se díval z okna na vlhké dláždění. Přes to všechno, co jej na umělecké dráze potkalo, si vydobyl jistý respekt, jako teoretik byl uznávaný, jako skladatel byl uznávaný, žádný z mladších kolegů, jimiž hluboce opovrhoval, mu nedával najevo svou převahu, protože Rudolf Hruška, to byl pojem. A přece, když tak pozoroval malé náměstí, na jehož dlažbu dopadly první veliké kapky špinavého deště, měl dojem, že by si zasloužil té úty víc.

Byl příšerný den. Hektolitry vody se snášely k zemi a obrovské louže bublaly jako vroucí termální jezírka. A v té slotě, v tom divokém bouření nebes kráčela napříč náměstím Hruškova žena Julie, třicetiletá kráska s mandlovýma očima, s hlavou zmáčenou a lakovými lodičkami v rukou. Rudolf Hruška ji pozoroval naprosto užasle, a když mu konečně zmizela z dohledu, rychle přešel do předsíně, když předtím popadl v koupelně osušku, a čekal, až se jeho milovaná choť objeví za dveřmi, že její nerozumnou hlavu osuší a převlékne ji do čistého prádla a napojí vroucím čajem.

„Co tě to napadlo, drahoušku,“ uvítal ji se starostlivou přísností. „Mohlas přece počkat, až bude po dešti. Anebo sis mohla vzít taxík.“

„Nemohla,“ odvětila rozesmátá Julie a vrhla se Hruškovi kolem krku. „Nemohla jsem čekat, protože to, co ti chci říct, je důležitější než moje zmoklá róba.“

Udělala teatrální pauzu a zvědavě se dívala na svého muže, jemuž zmáčela tvídové sako, v kterém chodil doma.

„Stalo se něco?“ zeptal se starostlivě Hruška a s jistou nevolí si prohlížel nohavice, na nichž zůstal mokrý obtisk jejích stehén.

„Teprve se stane, miláčku,“ řekla Julie a znovu se mu vrhla kolem krku. „Znáš Hájka? Znáš. Hájek má v jižních Čechách tetu a ta teta má chalupu a tu chalupu prodává a my tu chalupu koupíme, podívej se.“

Vylovila ze zmáčené kabelky pár fotografií selského stavení a ukázala je svému muži.

„Je to jedinečná příležitost, miláčku,“ řekla Julie nadšeně, mluvila rychle, slova jí splývala ze rtů stejně rychle jako déšť z šedivých mraků a na podlaze pod ní se zvětšovala loužička domů přinesené vody. „Konečně budeme mít kam vypadnout, ty tam budeš pracovat a já také, celé týdny, když na to přijde, se nebudeme muset ukazovat v Praze, a až půjdeš do důchodu, odstěhujeme se tam natrvalo, protože mně na tom nezáleží, jestli píšu tady anebo kdekoliv jinde, na čerstvém vzduchu člověk přijde na jiné myšlenky, je tam velká zahrada, můžeme pěstovat zeleninu, když se nám bude chtít, budeme se rýpat v záhoncích a tobě to jistě prospěje, na venkově je klid, žádný shon a nervozita, všude kolem jsou lesy a louky a... prostě je to báječné!“

A pak dlouho do noci, když se předtím Julie vysprchovala a rozvěsila v koupelně mokré šatstvo, seděli v zšeřelém obývacím pokoji, popíjeli calvados, jehož vůně jim zpříjemňovala už tak navýsost krásné představy o poklidném a spokojeném životě ve starodávném stavení s barokním štítem a košatou lípou uprostřed dvora, těšili se, až nadejde den, kdy podepíší rukou společnou kupní smlouvu a ponejprv jako noví majitelé překročí práh svého domu.

* * *

Byl nádherný den. Krátce po poledni se nebe rozjasnilo, zmizely poslední načechrané obláčky a z nedozírné dálky splývala na zemi sluneční záře. Dvoumetrový truhlářský mistr Emil Šavřda klečel uprostřed dvora a jarní slunce se opíralo do jeho širokých ramen. Z chlívka vystrkoval rozevlátou bradu statný kozel Matěj a žárlivě mečel. Emil si

ho nevšímal. Mazlivě se usmíval na pět žlutoučkých housátek, batolících se po srpečku jarní trávy, a vrbovým proutkem je rovnal do řady.

„Tam ne, hezky tadyhle si stoupni, ták, to je ono,“ radil poslednímu houseti, deroucím se dopředu. „Nó, to je ono, musíte jít, milánkové, hezky za sebou, jasný?“

Vzal posledního osiřelého housera do dlaně. Žlutý chomáček se v ní ztratil, bylo slyšet jen žalostné pípání. Emil přiložil housátko k nosu, jemně zafuněl do jemného chmýří a znovu je postavil do řady.

„Tak, teď to zkusíme znovu,“ řekl a mával proutkem sem tam. „A zejtra, holoubkové, zejtra vás naučím plavat.“

V té chvíli se za plotem ozval Jónův skřehotavý hlas.

„Když jsem husy pásala, zimou jsem se třásala...“

Emil se narovnal, vstal, vztyčil se do výše dvou metrů, nechal housata housaty a už byl u plotu, už držel svou velikou rukou souseda za límec.

„Nech toho, nebo ti dám facku přes celou hubu!“ řekl popuzeně. „Kdyby ten tvůj blbej kluk nepřešel starou, tak tu nepolezu jako cvok. Jenže kdo je to má asi tak naučit?“

„Mýho kluka nech na pokoji, Emile,“ zaskřehotal Jón. „Vaše husa mu vlítla do cesty, a nebejt toho, že jsi můj soused, tak už jsem tě kvůli té tomu rozmlácenému motocyklu žaloval.“

„Nemá jezdit jak cvok,“ pravil Emil, pustil malého souseda a běžel za housaty, která se rozutekla.

Jón si zapálil cigaretu, chvilku okouněl a pak se opřel rukama o plot.

„Ty, Emile, stará říkala, že se s tvou mámou domluvila kvůli kozlovi,“ řekl Jón a pozoroval přitom Emila, plazícího se mezi housaty. „Tak jsem se chtěl zeptat, kdy si ho můžu odvést.“

Emil jen otočil k Jónovi hlavu, pak si klekl na kolena a zadíval se k chlívků, odkud se ozývalo nespokojené mečení.

„Slyšels to, Matěji? Jónovic koza je po tobě celá divá,“ řekl a dal se do smíchu. „Jenže to bych musel bejt na hlavu padlej, kdybych tě k tý upocený chudince pustil, kamaráde.“

„Neblni, Emile, ta husa tam Vendovi opravdu vlítla sama, on za nic nemůže,“ dotíral Jón. „Jestli se o kozla bojíš, tak u toho můžeš být.“

„Kolik dáš?“ zeptal se Emil.

„Kolik chceš?“

Emil se na chvílku zamyslel. Vstal, rukou jak lopata podrbal kozla mezi rohy a poté se pichlavýma čertovskýma očima podíval na Jóna.

„Hele, Jóne, když necháš tu svou pitomou kozu pokřtít, tak k ní pustím Matěje zadarmo,“ řekl a nepřestával se usmívat.

Jón zbrunátněl, na pleši mu naskákaly červené skvrny a hlas mu začal přeskakovat.

„Ty ses zbláznil! Ty jsi... to nemyslíš vážně! Já nedal pokřtít vlastní děti, aby neměly v životě problémy, a teď tohle! Pokřtít kozu! Vždyť je to volovina! Blbost!“

Nadával by a pištěl dál, kdyby se na návsi neobjevilo nablýskané auto, z něhož vystoupil Rudolf Hruška.

„Hele, docent přijel,“ změnil Jón náhle téma hovoru a rázem na touhy své kozy zapomněl.

Emil zvedl hlavu a mlčky pozoroval sotva metr šedesát vysokého Hrušku, pečlivě učesaného a vymydleného, oblečeného do nažehleného světle šedého jarního obleku. Každý pohyb, který Hruška učinil, byl pomalý, rozvážný, pečlivě promyšlený. Když ho Emil spatřil prvně na vlastní oči, byl kromobyčejně překvapen jeho malým vzrůstem. V televizi, kde čas od času hovořil o hudbě, se zdál docela normální.

„Pěknějšek,“ pravil bez zájmu Emil. „Obě ruce má levý, neumí ani rovně uříznout kus prkna. Ale jedno ti povím. Já mu ty nová okna dělat nebudu.“

„Kdo ti říkal, že bys mu měl dělat nová okna?“ podivil se Jón, pozorující Hrušku, který se opatrně vyhýbal kalužím a mířil k Emilovu stavení.

„Mladej Rousek to povídal,“ pohodil hlavou Emil. „Kalenda mu bude předělávat krovy a střechu, Doležal mu bude dělat v celém baráku elektriku, a když se ten cvrček ptal na truhláře, tak mu Rousek dohodil mě.“

„Bud' rád. Nikdy nemůžeš vědět, kdy ho budeš potřebovat ty.“

„Já jeho? Nikdy! K čemu bych ho asi tak potřeboval, prosím tě?“

Na rozdíl od Emila Rudolf Hruška věděl, nač víc než nutně potřebuje dobrého truhláře. Julie našla krásný dům, na krásném místě, s krásným barokním štítem, s krásnou lípou uprostřed dvora, ale ve stavu naprosto zoufalém. Všechna okna byla zteřelá, o dveřích nemluvě. A protože stavení bylo staré, rozměry oken zdaleka neodpovídaly oknům, která si mohl člověk koupit hotová, takže nezbývalo nic jiného než nechat udělat nová okna na míru. Hruška už o Emilovi slyšel, a protože dbal na dobré mravy, dal si na představování záležet. Zastavil se u plotu a přátelsky se na Jóna i Emila usmál.

„Dobrý den. Já jsem docent Hruška, hudební skladatel a teoretik, snad jste o mně již slyšeli,“ řekl a znovu se usmál, tak jak to činil před televizními kamerami. „Možná víte, že jsem ve zdejší vsi koupil chalupu.“

„Jo, to víme, pane docente,“ řekl servilně Jón a napřáhl k Hruškovi pravici. „Já jsem nějaký Jón, agronom.“

Když Emil viděl Jónovu podlézavou tvář a slyšel jeho podlézavé skřehotání, odplivl si.

„S tím kozlem nepočítej, Jóne. Nebo se rozhodni, kdo je pro tebe důležitější,“ řekl a otočil se, aby se vrátil k housatům.

„Tohle je Emil Šavrda, truhlář,“ pospíšil si Jón. „Emile, tadyto je pan docent Hruška.“

Rudolf Hruška se natáhl na špičky, aby mohl podat přes plot Emilovi ruku. Ramenatý truhlář se zadíval na jeho pěstěnou ruku s nehty po manikúře a pak obrátil své mohutné lopaty dlaněmi vzhůru a jakoby štítlivě je držel od těla.

„Já mám ruce od hnoje, šéfe, zamazal byste se,“ řekl a nepatrně se ušklíbl. „Jste tak hezky vymydlený.“

Pak se na Hrušku zazubil v širokém úsměvu a odvrátil se ke svým pěti housatům.

Rudolf Hruška naprázdno polkl, neboť něco podobného se mu v životě nestalo. Setkal se za ta léta s mnoha lidmi, kteří ho neměli v lásce, ale ani jeden z nich se nesnížil k takovéhle neomalenosti, ani

jeden z nich neodmítl podávanou ruku. No ovšem, říkal si v duchu, byli to vzdělanci, tím to je. Podíval se dotčeně na Jóna, který začal situaci okamžitě zachraňovat.

„Víte, pane docente,“ skřehotal tiše, aby Emil nic neslyšel, „on je tenhle Šavrdá trochu rázovitej chlap, jo, ale jinak je hodnej, to ne, že ne. Nejlepší truhlář, jakýho znám. Takže si to tak neberte, to víte, je to venkovskej chasník a na bontón si dvakrát nepotrpí.“

Rudolf Hruška nebyl tak hloupý, aby to nepochopil sám. Ovšem, je to křupan, říkal si v duchu a přemýšlel, co podniknout. V okolí žádný jiný truhlář nebyl. A když byl, tak neměl ve stodole poskládaných pět kubíků vyschlých borových fošen, ze kterých by mohl udělat nová okna.

Večer přecházel Rudolf Hruška sem a tam po rozměrné světnici, zatímco jeho žena Julie seděla u psacího stroje a plodila další ze série televizních pohádek pro nejmenší.

„Co s tím,“ pravil zamyšleně Hruška. „Co s tím? Potřebujeme patnáct oken, drahá, uvědomuješ si to? Patnáct oken! Jenže nevím, kdo nám je udělá.“

„Copak tys nebyl za tím Šavrdou, drahý?“ zeptala se Julie poněkud vyčítavě.

„Ovšemže byl, ale je to divný chlapík. Myslím, že by bylo lepší, kdybys za ním došla ty.“

„Ani mě nehne,“ pravila Julie. „V první řadě tyhle věci domlouvají chlapi a pak, já musím psát a psát a psát, abych něco vydělala, protože jak na to tak koukám, tenhle barák sežere spoustu peněz, než ho dáme dohromady. Z tvého platu a ubohých honorářů bychom mohli postavit leda tak kurník.“

Rudolf Hruška, jehož šlágry před pětadvacíti roky oblétly celou Evropu, stál nehnutě, hluboce pokořen, neboť to byla jeho žena, kdo vydělal na tohle obrovské stavení, a bude to zas a zas jeho žena, která vydělá na opravy, protože na rozdíl od něj je mladá, průbojná, zrovna jako ti vlasatí mladíci skládající hudbu. Stala se módní autorkou dětských seriálů a knížek pro dospívající dívky.

„Máš pravdu,“ řekl tiše, neboť se nechtěl hádat. Neboť věděl, že jeho milovaná Julie nesnáší křik a rozruch ve chvílích, kdy tvoří.

Usadil se za starým, červotočem prolezlým stolem a počal si dělat poznámky k přednášce o tvorbě Richarda Wagnera a jejím vlivu na moderní hudbu třetí čtvrtiny dvacátého století.

Tou dobou v hostinci U Posnerů štouchal Emil Šavřda s mladým Rousekem biliár, zatímco starostlivý Jón hučel do okrskáře Plumla, který si sem po službě skočil na pár piv.

„Měl bys mu domluvit, aby si o nás pan docent nemyslel, že jsme tu kdovíjaký křupani. Ten chlap má peněz jako šlupek a bylo by škoda, kdyby si na ty okna zjednal nějakýho přespolního truhláře.“

„Já nikomu domlouvat nemůžu,“ řekl Pluml a dopil druhou sklenici piva. „Dyt' je to melouch, a to já nemůžu.“

„Jak to, že ne, neblbni,“ hučel dál Jón. „Jako polda seš veřejnej činitel a mělo by ti ležet na srdci blaho obce. Emil tu přece dělá pro každého.“

„Já na toho docenta a jeho prachy kašlu,“ řekl Emil, když ukončil sérii pětadesáti štouchů. „Je to kašpar.“

„Ale má moc pěknou paničku,“ ozval se elektrikář Doležal.

„Co proti němu máš?“ zeptal se Rousek a zkazil hned první karambol.

„Vůbec nic,“ pravil Emil. „Jen že je to kašpar. Tuhle jsem ho viděl v televizi, když vysvětloval, že ty černošský žalozpěvy mají ten samej původ jako starý český písničky, co vznikly za nevolnictví, jen s tím rozdílem, že v Americe z toho vznikl jazz a u nás polka. Tak jsem hned říkal mamince, že si ten chlap na beton dělá z lidí šoufky, protože co já se učil ve škole, tak v Čechách nikdy žádný černý nevolníci nebyli.“

„Podívej se, Emile, on asi nebude tak úplně blbej, jak si myslíš, když je jednou docent,“ prohlásil Pluml a objednal si další pivo. „To nemůžeš jen tak ze štégrajfu říct, že je vůl, když nevíš, co vlastně všechno ví. A podle mě je to slušnej člověk.“

„A my snad nejsme slušný lidi?“ trhl Emil rameny a odložil tágo na dvakrát sešívané sukno. „Jóne, tys byl přece u toho, když se nám ten trouba představoval, že jo?“

„No a co? Slušně se představil,“ řekl Jón.

„Moc slušně,“ ušklíbl se Emil a napodobil Hruškův hlas. „Jsem docent Hruška, hudební skladatel a teoretik, snad jste o mně již slyšeli.“

Pár chlapů se rozesmálo. Emil namířil ukazovák na Jóna.

„A ty, Jóne jeden pitomá, protože nejsi takovej sekáč jako on, jsi řekl jen „Já jsem nákej Jón!““

„No a co?“

„Co? On se ptá co?“ řekl Emil, a jako by se dožadoval souhlasu, otočil se na okrskáře Plumla, pijícího čtvrté pivo. „Taky má přece hromadu titulů, ne? Mohl ses mu, ty troubo, představit jako předseda občanského výboru, místopředseda mysliveckého sdružení, člen revizní komise lidového spotřebního družstva, dopisovatel krajského deníku, porybnej v záloze a majitel vypelichaný kozy!“

„To jsem ani nevěděl, že máš tolik funkcí,“ podivil se Pluml.

Chlapi v hospodě se dali do smíchu a mladý Rousek, jehož bránice byla obzvlášť citlivá, udělal nedopatřením v bouřlivém poryvu smíchu na zeleném sukně biliáru třetí skobu.

„Jsi hloupej chlap, Emile,“ řekl dotčeně Jón. „Samo sebou že my jsme slušný lidi. Jenže on je študovanej, a docent k tomu, a v tom je přece rozdíl ne? Takového člověka nemůžeš pro nic za nic urážet.“

„Ta jeho ženská by stála za hřích,“ ozval se elektrikář Doležal.

Emil do sebe obrátil zbytek piva, prázdnou sklenici postavil na výčepní pult a podíval se kolem sebe.

„Pánové, už můj nebožtík dědeček říkal, že opravdu chytřej člověk sám sebe nebere moc vážně. A kdo si myslí, že je moc důležitěj, tak je blbej,“ řekl a přitáhl si novou sklenici piva.

„No dovol!“ naštětil se Pluml. „Jako bych tě neslyšel, Emile!“

Emil šel se svým pivem středem lokálu a s poťouchlým výrazem ve tváři pokyvoval hlavou.

„Jestli je tady v tý vsi někdo opravdu, ale opravdu důležitéj, tak je to můj kozel Matěj, protože je nenahraditelněj, vid', Jóne?“

„Já snad budu muset tu kozu vážně nechat pokřtít,“ pravil nešťastně Jón, neboť mu začínalo být jasné, že Emilova kozla, ověňčeného medailami z nesčetných výstav hospodářského zvířectva, jinak nedostane.

„Když je řeč o kozách,“ ozval se elektrikář Doležal, „tak pro ty, co má mladá paní docentová, bych trávu nechtěl kosit, pánové. Už jste ji viděli v plavkách?“

Chlapi jen zavrtěli hlavami. Emil poplálal kamarádsky Jóna po rameni a zazubil se na něj.

„Víš ty co, Jóne? Můžeš tý svý vydojený koze mýho Matěje slíbit, ale řekni jí, že ho připustím teprve tehdy, až ten mrňavej docentíček uzná, že na tomhle světě znamená zrovna tak málo jako my všichni dohromady.“

Emil dopil pivo, zaplatil a šel domů.

Druhý den byla neděle. Emil poklidil dvorek, nanosil matce dříví, bradatého kozla Matěje uvázal ke kůlu pod hruškou a z posady vypustil pět žluťoučkých housat. Vrbovým proutkem je hnal přes celou ves k malému rybníčku, v němž kdysi jeho otec plavíval koně, a jak předešlého dne slíbil, začal je učit plavat. Zul boty, vykasal si do půli lýtek nohavice a šel napřed. Housata se za ním bezstarostně vydala, chvilku se kolem něj motala a pak se pustila ke středu rybníka. Emil je chvíli starostlivě pozoroval, ale když zjistil, že housata plavou tak dobře, jako by od vylíhnutí nedělala nic jiného, spokojeně se usadil na břehu a s nohama ve vodě pozoroval pět žlutých siroteků, bez cíle se motajících po hladině.

Desetiletý Rousek, který přijel k rybníku na bicyklu, se usadil vedle Emila.

„Naše housata plavaly dycky ve štrúdlu, Emile,“ řekl s jistým opovržením. „Kdyby tam byla husa, to bys viděl, jak by plavaly. Tohle není k ničemu.“

Emil se na kluka podíval. Věděl moc dobře, že si z něj Rousek utahuje, ale protože byl duší stále ještě kluk, přestože mu táhlo na třicítku, bez řeči si přetáhl košili přes hlavu, sundal kalhoty a už byl ve vodě.

„Jestli chceš něco vědět, tak jejich mámu docela dobře zastanu,“ křikl na Rouska a už plaval před housaty.

Chvilku na zádech, chvilku prsa, nakonec se postavil uprostřed rybníka, kde mu bylo po pás, a čekal, až se housata seskupí vedle něj. Zatím se vedle Rouska usadilo pár dalších dětí, které pobaveně Emila pozorovaly, pokřikovaly na něj a radily, jak učit housata správně plavat.

„Musíš je naučit lovit pod vodou, Emile!“ volal Rousek. „A ukaž jim, jak snášet vejce!“

„Na to jsou ještě malý,“ opáčil Emil a s pusou našpulenou se potopil pod hladinu.

Za chvilku se vynořil, kus žabince mezi zuby. Děti na břehu se válely smíchy.

„Děláš to blbě, Emile,“ volal ušatý Martínek. „Když se potopíš, musej ti čouhat z vody nohy!“

Emil se znovu potopil, udělal na dně rybníka stojku. Ale Martínek spokojený nebyl.

„Děláš to blbě! Tobě čouhala i zadnice!“

„Když jsi tak chytřej, tak jim to ukaž sám, na mě je tady moc málo vody,“ řekl Emil.

Nemusel Martinka pobízet dvakrát. Kluk se svlékl do trenýrek a skočil do rybníka. Pak tam hupsla nejmladší Rousková, její bratr a malý Jíra. Na břehu zbyla jen hromádka šatů.

Děti se předháněly v potápění a vůbec jim nevadilo, že vylekaná housata vylezla na břeh a začala oždibovat jarní travičku vedle rybníka. Děti se seřadily do štrúdlu, v jehož čele plaval Emil, štěbetaly a kejhaly a pramálo je zajímalo, že jarní vodu ještě nestačilo slunce prohřát. Mís-to housat plavaly za Emilem čtyři děti a starý Martínek, když to viděl, svolal půlku vsi, aby se přišel každý podívat, co s jejich dětmi ten blázen Šavrda provádí.

První se na Emila rozkřikl Rousek.

„Že nemáš rozum ty, to každej ví, ale že taháš v březnu do rybníka naše děti, za to by ti měl dát někdo po hubě!“

„Ve vsi nikdo takovej není!“ zavolal na něj ušatý Martínek.

„Ty nemluv a okamžitě vylez!“ zařval jeho otec, odpínaje si řemen.

Emil se postavil uprostřed rybníka. Voda z něj crčela, vlasy měl zplhlé a plné žabince, na ramenou a svalnatých pažích mu zůstaly kapičky vody. Pozoroval své sousedy a pobaveně se usmíval. Potom se otočil k dětem.

„Tak jsme si zaplavali a teď z vody, nebo nasydnete,“ řekl a sám zamířil ke břehu. Na chvilku se zastavil a pohlédl k nadávajícím rodičům. „Vy se tu moc nejevte. Sami jste lezli do vody o velikonocích, když jste byli malý, a taky jste to přežili. Jestli někdo z těch čtyř dostane vejprask, tak se těšte!“

„Hele, Emile, my si své děti budem řezat, jak budem chtít!“ opáčil našťavaně Rousek a s rukou připravenou k pohlavkům čekal na břehu, až jeho dvě děti vylezou z vody.

Rudolf Hruška, který dobrou půlhodinu zpovzdáli Emila a děti pozoroval, počkal, až si rodiče své zimou promodralé potomky odvedou domů, a pak si dodal odvahy a vykročil k Emilovi. Od rána objížděl okolní vesnice a sháněl truhláře, ale jako by všichni pomřeli. A když konečně na jednoho ochotného narazil, ukázalo se, že nemá dříví, a že by tudíž musel Hruška shánět ještě ke všemu dobře vyschlé borové fošny, což bylo stejně obtížné jako sehnat truhláře. A tak nezbývalo než se znovu obrátit na Emila Šavrdy. Se sebezapřením, pomalu a jakoby mimochodem k němu přistoupil.

„Bud'te zdrav, pane Šavrda,“ řekl a s jistým obdivem si prohlížel statné truhlářovo tělo, tyčící se vysoko nad ním. „Chtěl jsem se zeptat... bylo mi totiž řečeno, pane Šavrda, že byste byl ochoten mi udělat nová okna...“

Emil se nasoukal do kalhot, z kapsy vytáhl hřeben a začal si vyčesávat žabinec z vlasů.

„Tak vám bylo řečeno, že bych byl ochotnej?“ podíval se na docenta a kroutil hlavou. „Zajímavý je, že já o tom nic nevím, docentíčku.“

Sotva metr šedesát vysoký Hruška spolkl toho docentíčka bez hnutí brvy, stejně jako malý David polykal urážky Goliášovy. Na rozdíl od budoucího krále izraelitů však nehodlal Emilovi rozpoltit čelo dobře mířenou ranou z praku. Potřeboval jej živého, neboť potreboval patnáct nových oken. To byla historická skutečnost.

„A byl byste ochoten, pane Šavrdá?“ zeptal se.

„Stavte se večer v hospodě,“ řekl Emil a natáhl si košili. „Možná se domluvíme, možná se nedomluvíme.“

„Bohužel, večer už musím být v Praze, mám přednášku o Wagnerovi, pane Šavrdá,“ řekl docent Hruška. „Kdybychom se mohli domluvit teď...“

„Já nespěchám,“ usmál se na něj Emil a proutkem začal shánět do houfu svá housátka. „A v hospodě mě najdete skoro každé večer, má poklona.“

Rudolf Hruška zůstal stát na břehu rybníka a s pocitem krajního nespokojení pozoroval obrovského Emila, ženoucího před sebou s vyzývavým klidem pět housat. On, Rudolf Hruška, jehož písně si zpíval před léty kdekdo, on, který hovoří z televizní obrazovky k národu, aby jej hudebně vzdělával, on, jehož zvou na sympozia a hudební veřejností je uznáván jako vynikající badatel a teoretik, přece není nucen trpět neurvalé chování nevycválaného truhláře, který, jak se zdá, zastává funkci obecního blba, místo aby se věnoval svému truhlářskému řemeslu.

Když přišel domů a sdělil své milované ženě, jak dopadl, nechala psaní, vstala a zamířila ke dveřím.

„Nejsi psycholog, Rudolfě,“ řekla mezi dveřmi. „Já, poněvadž píšu o lidech, znám lidskou duši a zatím jsem se vždycky s každým dohodla.“

Nato opustila praktická Julie, která netrpěla sebemenším pocitem křivdy, neboť její život byl zázračně lehký, dům a zamířila ke stavení Emila Šavrdy. Když mu sdělila, oč se jedná, a omluvila se za svého muže, který nedovede s lidmi jednat, dal si Emil ruce v bok a klidně a bez nejmenších rozpaků ji pozoroval, jak tam stojí a pokouší se na něj pů-

sobit svými ženskými zbraněmi, lichotivými úsměvy a významnými pohledy.

„Tak podívejte se, mladá paní,“ pravil konečně. „Když neumí váš pan docent jednat s lidma, tak se to bude muset honem naučit. Řek jsem mu, aby za mnou přišel do hospody. Ne, že bych proti vám něco měl, ale já zásadně domlouvám svý obchody s chlapama. S ženskejma se bavím, jen když si přijdou objednat pro svýho nebožtíka rakev.“

„Můžete mi říct, co proti nám máte?“ zeptala se Julie nervózně.

„Nic. Vůbec nic, mladá paní,“ usmál se na ni Emil. „Já se prostě na těch oknech chci dohodnout s vaším mužem, to je celý. Jestli mu na tom záleží, jako že by mělo, tak přijde sám. Koukejte, já si myslím, že i v malým mužským může bejt kus chlapa, ne?“

Julie jen mlčky přikývla a pomalu se vracela do chalupy s barokním štítem a košatou lípou uprostřed dvora. Když svému muži sdělila, že truhlář Šavrda je vlastně charakterní člověk, uzavřel se Rudolf Hruška do sebe a rozhodl se, že si sežene truhláře v Praze, protože on se přece bez celého Šavrdu, hulváta a neurvalce, obejde.

Byl příšerný den. Slunce peklo, ve stínu bylo třicet stupňů a horký vzduch se ani nepohnul. Na nebi nebyl jediný obláček, a přesto měl Rudolf Hruška pocit, že se nebesa proti němu spikla, uvalila těžký neforemný mrak právě na něho a blesky svých schválností bičovala jeho duši. Krovy a střecha jeho chalupy byly opraveny. Doležal, neustále smyslně pokukující po Julii, zavedl v celém domě elektriku a Bašta vodu. Zdi byly znovu omítnuty, rozpadající se klenební pasy v síni injektovány a stará kachlová kamna přestavěna. Jen okna, těch zatracených patnáct oken! Tři měsíce sháněl Rudolf Hruška mezi prací, přednáškami a placením řemeslníků truhláře, který by byl schopen a ochoten do zimy těch patnáct oken udělat. Nabízel horentní sumy, ale nebylo to nic platné. Buď nebyl čas, nebo nebylo vyschlé dříví, anebo obojí. A zatím Emil Šavrda měl ve stodole složeno pět kubíků krásně vyschlých borových fošen. Rudolf Hruška věděl, že mu nezbyvá nic jiného než za ním zajít, snížit se k hovoru s tímhle venkovským balvanem, jehož city nedokázal obměkčit

ani Juliin půvab. Čím víc na to myslel, tím větší chmury halily jeho mysl. Práce se mu přestala dařit, dvě houslová tria, na nichž pracoval, nebyla k ničemu, a když si na něj po létech vzpomněl jeden starší režisér a požádal jej o hudbu ke svému filmu, s bolavým srdcem tuto nabídku odmítl. Věděl, že nebude schopen napsat ani notu, dokud nepřesvědčí toho přerostlého husopáská, aby mu udělal patnáct oken.

Z kraje září, po kratičké nemoci, odebral se do údolí stínu smrti třiaosmdesátiletý soused Kubr. Emil Šavrda mu během dvou dnů zhotovil krásnou rakev, hnědě mořenou a s mosazným kováním z Kubrovy pozůstalosti, neboť stařec býval kovářem. A v sobotu před úplňkem byl pohřeb. Počasí bylo mizerné, posledních čtrnáct dní pršelo a Jón, kopající svému prastrýci hrob, měl plné ruce práce, vždyť hřbitovní hlína byla rozmoklá a těžká. Každý čekal, že se po úplňku počasí změní, že déšť, doprovázející starce poslední dny jeho života, ustane a nadejdou krásné podzimní dny s nebem modrým a vymeteným.

Odpoledne po pohřbu sedělo v hostinci U Posnerů pár chlapů, popíjejících na Kubrovu věčnou památku. Emil Šavrda roztahoval měch staré helikónky a zvucným basem zpíval staré kovářské písně, vysílal tóny vzhůru k zataženému nebi, vzhůru k branám, k nimž se ubírala duše kovářova. Když na chvíli přestal, aby svlažil vyschlé hrdlo pořádným lokem piva, objevil se v hostinci docent Hruška, držící v ruce deštník, z jehož bodce crčela na podlahu voda.

„To jsou k nám hosti,“ pravil Emil radostně, vstal a zamířil k Hruškovi. „To jsou teda hosti! Jedno pivo pro docentíčka a rundu pro všechny!“

Hruška odložil deštník vedle dveří a trochu rozpačitě se na Emila usmál.

„Dobrý den,“ pravil. „To je počasí, co?“

Nebyla to nejlepší poznámka. Déšť právě ustal, mraky hnány větrem se počaly rychle trhat a zpoza nich se vylouplo zářijové slunce.

„Sedněte si k nám, docentíčku, tohle se musí oslavit,“ řekl Emil, odložil helikónku a táhl Hrušku ke stolu. „Konečně jste sestoupil ze svých akademických výšin a zavítal mezi prostej lid.“

Hruška, stále se rozpačitě usmívaje, usedl k Emilovu stolu. Hostinský před něj postavil sklenici piva a štamprle rumu.

„Myslel jsem, že bychom se mohli domluvit o těch oknech, pane Šavřda,“ řekl Hruška tiše a zvedl sklenici s pivem k přípitku.

„Dneska? To nepůjde, docentíčku,“ zavrtěl Emil hlavou. „Tady umřel člověk, a dokud nezapijem jeho cestu k nebi, nebudem domlouvat nic. Budem jen pít, docentíčku.“

„Bud'te tak laskav a neříkejte mi docentíčku,“ ohradil se tiše Hruška. „Já vás také nenapadám.“

„To není žádný napadání,“ pravil Emil a drcl svou sklenicí o Hruškovu. „Malej docent je u mě docentíček, to se nedá nic dělat. Nebožtíkovi jsme taky říkali Prcku, a víte proč? Protože jsme ho měli rádi. Jojo, docentíčku, lidi se maj mít rádi.“

A Emil se naklonil a láskyplně políbil docenta Hrušku na hlavu.

Chlapi v lokále se začali hihňat, ale Rudolfu Hruškovi do smíchu nebylo. Cítil se ponížen a uražen. Ve tváři mu začal cukat sval.

„Alespoň úctu ke starším lidem byste mohl mít, když už nic jiného!“ řekl rozzlobeně. „Vždyť bych mohl být vaším otcem!“

Emil se zaklonil na židli, upil piva, prohlédl si Hrušku od hlavy až k patě a pak zachmuřeně zavrtěl hlavou.

„Kdepak, můj milej. Jak znám maminku, tak vy byste při vší úctě nemohl bejt mým otcem ani omylem, docentíčku.“

Rudolf Hruška, hudební skladatel a teoretik, zrudl, zřítocněl, vstal a pisklavě se na Emila rozkřikl.

„Co si to dovoluujete?! Uvědomte si, kdo jste vy a kdo jsem já!“

„Nerozčilujte se a vypijte to pivo. Dejte si rumajzlíka, to vás uklidní,“ řekl chlácholivě Emil.

Docent Hruška, s tváří bílou vztekem, se povytáhl na špičky, aby byl vyšší než sedící Emil.

„Pane! My dva jsme spolu husy nepásli, abyste si dovoloval...“

„Chlapi, slyšíte to?“ rozhlédl se Emil kolem. „On sem přijde, otravuje, když my tu zapíjíme nebožtíka, a kdáká jak vylágrovaná nosnice! A to si říká inteligent!“

Emil se podíval na Hrušku a pak se jeho tvář najednou rozjasnila. Já mu ukážu, říkal si a naklonil se k docentovi.

„Copak jste to říkal s těma husama, docentíčku? Že jsme je spolu nepáslí?“ zeptal se s úsměvem a pak náhle vstal, hodil do sebe zbytek piva a položil obří tlapu na Hruškovo rameno. „Co není, může být. Jdeme!“

Levou rukou popadl Hrušku za límec saka, nesl jej ke dveřím, ode dveří přes náves, zamířil ke své chalupě. Kopl do vrátek a zavolal otevřenými dveřmi do síně.

„Maminko! Vyžeň housata z posady!“

Paní Šavrdová nevěděla, co to má znamenat. Ale utáhla si cípy šátku na hlavě a poslechla. Emil mezitím sáhl po vrbovém proutku, zastrčeném od jara za okapem, vrazil ho Hruškovi do ruky a konečně ho postavil na zem.

„Tak do toho, jen se nebojte, docentíčku, dáme si tu vaši,“ řekl a začal zpívat hlubokým basem staříčkou píseň, kterou si kdysi dávno zpíval jeho tatínek. *„Když jsem naposled husy pásl, bylo mi sotva pět a po létech se vracím domů, když obešel jsem celý svět...“*

Za plotem se tlačila půlka vesnice a pozorovala, jak docent Hruška s Emilem pasou housata, která od jara hodně povyrosla.

Když Rudolf Hruška uslyšel nádherný a čistý Emilův prsní bas, když slyšel tu dávno zapomenutou melodii, kdysi dávno bývala šlágregem, zapomněl rázem na své ponížení. Ten nestydatý hromotluk, ten obr s tváří desetiletého kluka tu zpíval jeho píseň! Šavrdka znal melodii do poslední noty a mazlil se s ní zrovna tak, jako se mazlival s housaty, jeho bas se láskyplně dral z mohutného hrudníku, až srdce usedalo. Aniž si to uvědomil, začal Rudolf Hruška zpívat druhý hlas, tvářil se opět zcela normálně, dostal se do svého živlu. Tahle prastará píseň mu dávala zapomenout na celý svět, na léta nezájmu a odstrkování. Vedle něj si prozpěvoval třicetiletý truhlář melodii, o níž se domníval, že upadla v hluboké zapomenutí.

„Když naposled jsem husy pásl, to pět mi bylo už a po létech se vracím domů jako muž...“ zpívali dvojhlasně nesourodí husopásci a sousedé za plotem jen překvapeně vyvalovali oči.

Přírodní pěvecký talent Emila Šavrdu a jeho znalost starých šlágrů uchvátily docenta Hrušku natolik, že se podvolil vypít s truhlářem na dvorku láhev rumu, začal si s ním tykat a k dovršení všeho, zmožený alkoholem nevalné kvality, přislíbil, že se stane kmotrem Matějových kůzlat. Soused Jón zulíbal v záchvatu radosti docenta na čelo a ještě téhož večera si dovedl vousatého kozla domů, aby ho připustil ke své koze, protože Emilův Matěj byl jediným kozlem v celém okolí, zrovna tak jako Emil byl v širokém okolí jediným truhlářem. Až do onoho zářijového dne byl docent Rudolf Hruška, hudební skladatel a teoretik, jediným docentem v širokém okolí, ale o tom už se nemluví. Tomu pánovi, který se svou půvabnou ženou koupil tady ve vsi starou Hájkovic chalupu s barokním štítem a košatou lípou uprostřed dvora, se začalo říkat prostě Husopásek a on na tohle jméno slyšel.

Jednoho dne se však vzbouřil. Když s Emilem a Julií zapíjeli pětiletým koňakem nová okna, povstal a zpoza stolu se sebevědomě podíval na truhláře.

„Emile,“ pravil s prstem výhružně namířeným na mocný hrudník, „jestli mi ještě jednou řekneš Husopásku, tak ti dám po hubě! Pamatuj si jednou provždycky, že pro tebe jsem Rudla!“

Emil se usmíval, spokojen s prací, kterou odvedl, spokojen s malým docentem, z něhož se nakonec vyklubal kus chlapa.

Když pak dvě hodiny po půlnoci odnesl alkoholem zmoženého Hrušku do ložnice a uložil ho do starodávné postele s vyřezávanými čely, přitočila se k němu Julie, s neskrývaným obdivem k jeho obří kráse ho vzala něžně za ruku a vrhla na něj smyslný pohled. Emil se na ni shůry podíval, pak o krok ustoupil a zavrtěl hlavou.

„Kdepak, dámo, tohle by nešlo,“ pravil zastřeným hlasem. „Jste sice moc krásná ženská, jenže Rudla je můj kamarád, víte? Dobrou noc.“

A pak se otočil a odešel do hvězdnaté noci, pobrukuje si jednu ze starých písni Rudolfa Hrušky, spokojeně oddychujícího v pruhovaných peřinách.

Přišel, viděl, odešel

Černovlasá Antonie s dlouhým copem, vinoucím se mezi oblými řadry až k Venušinu pahorku, cudně schovanému za pokrčenými stehny, visela šejdrem. Edouard Resnais s nelibostí shledal, že jedna ze silonových nití držících fotografii zasazenou mezi dvěma skly je kratší. Odměřil tedy nový kus, Antonii s jejím dlouhým copem a smyslným pohledem sejmul ze zdi a během necelé minuty ji tam pověsil znovu. Tentokrát byla v rovnováze, zrovna tak jako všech šedesát jejích kolegyň, které zdobily bílé stěny výstavní síně. Bylo půl dvanácté a do zahájení výstavy scházely čtyři hodiny. Edouard začal sklízet roztroušené útržky silonových nití a zbytky průhledné pásky, kterou na skla lepil názvy jednotlivých fotografií. Když byl hotov, zapálil si gauloisku a s cigaretou v koutku pusy a jedním okem přimhouřeným si prohlížel své dílo. Šedesát krás, jejichž akty či portréty nashromáždil za poslední tři léta, a bylo s podivem, že si pamatoval všechna jména, ba dokonce dokázal s přesností jednoho centimetru říct, kde ta či ona půvabná dívka má mateřské znamínko, pihu nebo celou záplavu pih, jako kupříkladu zrzavá Kristýna, jejíž tělo bylo poseté od hlavy až k patcům u nohou drobnými tečkami barvy vybledlé mědi. Když tu nádheru viděl Edouard poprvé, nabyl dojmu, že Kristýnini rodiče museli ve chvíli plození prožívat, dávno poté co upadlo v zapomnění, období pointilismu. Jemný půvab jejich puntíkaté dcery však příliš často přehlušovala zrzavá prchlivost a rozmarnost, kvůli nimž Edouard se vši elegancí přerušil s Kristýnou všechny styky. Ale ať byla, jaká byla, říkal si, když pozoroval její akt na tvrdém fotografickém papíru, zvýrazňujícím to moře drobných pih, kouzlo, jímž ji příroda obdařila, stálo za zvěčnění.

Ve dvanáct hodin zaklepal na skleněné dveře výstavní síně Martin. Když ho Edouard pustil dovnitř, Martin mlčky postupoval od jedné fotografie ke druhé. Neznal všechny dívky a ženy, jejichž snímky tu vise-

ly, přesto se tu a tam zastavil a vrhl na Edouarda zčásti pobavený, zčásti starostlivý pohled.

„Poslyš, jak se tady tak koukám na Sylvu, nejsem si zrovna dvakrát jistej, jestli bude ráda, že tu je. A zrovna takhle,“ řekl Martin a prohlížel si oblé křivky Sylvina těla. „Je ted’ za dámu a ten její prachatej mužskej se bude pěkně čílit, až ji tu uvidí.“

„Toho ani nenapadne, aby sem chodil,“ namítl Edouard. „Na to je moc velkej puritán, aby se chodil koukat na nahatý ženský.“

„Jenže má škodolibý kamarády, který mu to řeknou a který to budou vykládat všude,“ řekl Martin. „Žena pana profesora v rouše Evině, to bude pěkněj rozruch.“

„Trhni si laskavě nohou,“ řekl Edouard klidně. „Tohle není žena pana profesora, ale krásná plavovlasá Sylvinka, protože kdybys ji viděl v poslední době, tak bys mluvil jinak. Stala se z ní prdelatá manda, hochu. Řídnou jí vlasy a ty její krásný lejtka jsou samá křečová žíla. Snad si nemyslíš, že kdyby vypadala pořád tak krásně, že by si toho stárnoucího seladona vzala.“

„Stejně bude prskat,“ stál na svém Martin a pak ještě párkrát upozornil Edouarda na ženy, jimž jejich přítomnost mezi akty nebude vhod.

„Je vidět, že se ještě pořád v ženskéjch nevyznáš,“ řekl pobaveně Edouard. „Ty, kterejm to bude vadit, rozhodně nebudou vytrubovat do světa, že jsem je kdy fotil, protože jejich krásný ksichtejčky nejsou na žádným aktu pořádně vidět, takže je téměř nikdo nepozná. A ty druhý sem zase pošlou zástupy svejch ctitelů a filmovejch režisérů, aby si je důkladně prohlídli. A pak, většina z nich bude hrdá na to, že jsem je fotil zrovna já.“

Martin musel uznat, že na tom, co Edouard říká, něco je. Jeho přítel nebyl žádný šestákový fotograf, ale umělec, před jehož objektivem pózovala nejedna herečka a zpěvačka, a bylo věcí cti každé začínající „umělkyně“, aby ji fotografoval právě Edouard Resnais. Některým bohužel zbyly jen ty krásné portréty. Skutečnost si s nimi sice mnohdy

nezadala, ale nebylo v Edouardových silách přidat i jejich talentu to, co dokázal přidat jejich tvářím.

Od půl jedné do půl třetí strávil Edouard s Martinem čas u oběda a vedli jen povšechné řeči, neboť Edouard ze zásady odmítal při jídle řešit jakékoliv problémy. Vypili dvě láhve dobrého vína, vykouřili po dvou doutnících a zavzpomínali si na doby, kdy byli mladí, kdy oba začínali koukat po hezkých ženských, což se týkalo především Edouarda, a když se čas nachýlil, vrátili se do výstavní síně.

O připravované výstavě fotografií Edouarda Resnaise proběhla v tisku sice jen kratičká zpráva, ale na její zahájení se dostavily davy zvědavců. Byli mezi nimi profesionální fotografové, posluchači z filmové fakulty, ženy a dívky, které tušily, že se objeví mezi šedesáti ostatními, a objevilo se i dost odrostlých mladíků, kteří si vystříhovali Edouardovy akty z obrázkových časopisů a lepili si je na dvířka skříněk v ubytovnách pro učňovskou mládež. Přišlo i pár deviantů, po nichž zůstaly na vyleštěných sklech mastné otisky prstů.

Úvodní řeč pronesl otylý komik Jirásek, protože Edouard odmítal proslovy odborníků z řad svých kolegů či z řad kritiků. Byl přesvědčen, že nikdo z účastníků vernisáže není zvědavý na jeho život a umělecké snažení.

„Vážení přátelé krásných žen,“ začal Jirásek, jehož mohutné břicho hrozilo přetřhnout třípalcový opasek z volské kůže. „Často s nelibostí slýchám řeči o ženské emancipaci, o rovnoprávnosti a podobné nesmysly. Ale když se podíváte kolem sebe, zjistíte, že diskriminace mužů probíhá současně s diskriminací jiných obyvatel této planety už po celá staletí. Co maloval Rubens, ptám se? Krásné kypré ženy, skoro tak kypré, jako jsem já. A co všechny ty ležící a spící Venuše, které visí ve světlových galériích? Co všechny ty ženské akty, které byly kdy namalovány a vyfotografovány? Chodíme, díváme se na ně, vídáme je na stránkách časopisů a knih a cítíme hluboký pocit křivdy, neboť od dob řeckých sochařů nikoho nenapadlo vytvořit k těm všem nahotinkám adekvátní protějšek v podobě krásného mužského aktu. Přátelé, před půl rokem jsem se obrátil na svého přítele Edouarda Resnaise, aby mě

vyfotografoval v rouše Adamově a jako symbol mužství umístil můj akt do čela těchto šedesáti krás. Odmítl. Ano, vážení, odmítl a prohlásil, že žádný nahý chlap nemá právo viset na zdi, že nemá právo viset kdekoliv jinde. Jak jinak nazvat tento umělcův postoj než diskriminací, přátelé? A proto vás, vážení pánové, vyzývám z tohoto místa, abyste na protest proti Resnaisově zvůli opustili výstavní síň a šli se mnou na pivo. Ať se ženy kochají svou krásou samy! Jdeme!“

Herec Jirásek vrhl na Edouarda plamenný pohled a zamířil ke dveřím. K němu se přidalo asi deset mužů, které si k tomu účelu pozval, a za tichých i hlučných nadávek na Edouardovu adresu demonstrativně opustili výstavní síň, zatímco někteří návštěvníci i návštěvnice se za nimi nechápavě ohlíželi, poněvadž jim nedošlo, že jde o jednu z Jiráskových potouchlostí.

Návštěvníci si začali prohlížet fotografie, postávali v hloučcích a diskutovali, Edouard se tu a tam s někým dal do řeči, ale byl vzápětí vyrušen někým jiným, kdo chtěl mluvit s ním. Mezi lidmi zahlédl i Mimi Schwarzovou, která sem přišla s tlustým Jiráskem a nyní trochu opuštěně putovala od jedné fotografie ke druhé. Edouard k ní přistoupil, galantně jí políbil ruku a usmál se na ni.

„Co vy tady? Začala jste se zajímat o holčičky?“ Podívala se na něj posmutnělými pomněnkovými očima.

„Měla bych o tom začít přemýšlet. Možná by mi bylo líp.“

„Ale, ale,“ usmál se Edouard. „Mistr vás zlobí?“

„Dopoledne jsme měli druhý stání,“ pravila Mimi a v modrých očích se jí objevily slzy. „Jsem čerstvě rozvedená a pořád tomu nemůžu věřit. Schwarz se zbláznil do Císlerovy a ta mrcha, kterou já učila chodit po laně, se ho chytla jak štenice. Příští měsíc mají svatbu.“

Edouard se chvíli mlčky na Mimi díval. Její muž byl šéfem umělecké skupiny zvané Vzdušné divadlo, což bylo označení poněkud vzletné, neboť ansámbl nepředváděl nic než prachobyčejné artistické kousky. Nicméně Velký Pepé prohlašoval, že on dělá něco víc. Mimi s ním žila patnáct let, chodila po laně s paraplíčkem, patnáct let jezdila se Vzdušným divadlem po světě, prožívala se svým miláčkem úspěchy a okouz-

lovala publikum v krajích, do nichž dosud nezavítal biograf a televize tam byla vzácností. A teď, po patnácti letech, ji opustil kvůli křivonohé artistce Císlerové. Edouarda napadlo, co asi teď bude Mimi dělat. Měla, pokud mu bylo známo, nějaké děti, které byly odkázány po dobu její nepřítomnosti na péči Schwarzovy matky. Co s nimi bude?

„To je mrzutá věc,“ pravil po chvilce a chlácholivě se na Mimi usmál. „Císlerku znám víc než dobře a dost mě překvapuje, že Pepé vyměnil vás za takovou škebli.“

„Mohla by být jeho dcera,“ řekla s opovržením Mimi. „Nevíte, kam se poděl Jirásek? Vytáhl mě sem, že si pak půjdeme někam sednout, a teď zmizel.“

„Nevím, kde je teď, ale vím, kde bude večer.“

„To je mi tak platný,“ řekla Mimi. „Nechci být sama, musela bych se buď ztřískat do němoty, nebo se jít utopit.“

Vypadala naprosto sklesle, a jak se na ni Edouard tak díval, měl pocit, že k tomu topení nemá opuštěná Mimi daleko. Znovu se na ni povzbudivě usmál.

„Pokud by vám nevadila moje společnost, můžeme si skočit na skleničku a večer zajít do divadla,“ řekl. „Jeden můj kamarád mě pozval na premiéru své hry. Tam Jiráskova potkáme, protože v tom kousku hraje. Co vy na to?“

„Jste moc hodnej, ale nedělejte si kvůli mně starosti,“ pokusila se Mimi o úsměv. „Já už to nějak zvládnou.“

Edouardovo šlechetné srdce nemohlo dopustit, aby krásná Mimi odešla a skončila kdovíjak. Znal moc dobře zdrcené ženy a věděl, že potřebují trochu soucitu a něhy, že potřebují, aby někdo vyslechl jejich bol a nářky. A když uvážil, že cirkusák Pepé neopustil jenom Mimi, ale i nedorostlá dívka, bylo mu slámové plavovlásky opravdu líto. Ačkoliv jí bylo nejméně o šest sedm let víc než jemu, měl pocit, že tu před ním stojí malá holčička, která se ztratila uprostřed pralesa a je nanejvýš nutné se jí ujmout, chránit ji před nebezpečnostmi, která na ni číhají. A protože neměl v té době žádnou stálou přítelkyni, s níž by trávil večer v divadle, rozhodl se spojit příjemné s užitečným.

„Zvládneme to spolu, Mimi,“ řekl a zlehka jí položil ruku na rameno. „Od této chvíle jsem vaším důvěrníkem a ochráncem, platí?“

Mlčky přikývla, slzy v očích. Galantní krev francouzských předků, kolující v Edouardových žilách, ji hluboce dojala. Nechtěla být sama, chtěla se bavit, chtěla zapomenout na to, že od dnešního rána je opět svobodná, se dvěma dětmi na krku a nejasnými vyhlídkami do budoucnosti. Bylo naprosto jasné, že dál se Vzdušným divadlem po světě jezdit nebude. Pepé jí galantně naznačil, že už přece jen není nejmladší, aby se mohla objevit v trikotu na hrazdě či na laně, a nabídl jí, pokud bude mít zájem, funkci garderobiérky. To tak! říkala si v duchu Mimi. Abych prala Císlerovy kostýmy a koukala se, jak Pepého, jemuž táhlo na padesátku, obletuje a cizmá se s ním, jak si ho ta husa pitomá omotává kolem prstu. Tůhle! S díky Pepého nabídku odmítla a on, protože se cítil povinen se o ni alespoň pro začátek postarat, se rozhodl dál jí vyplácet měsíční gáži, než se osamostatní a bude schopná se uživit. Když se ho pak zeptala, jak by se asi měla žít, když neumí vlastně nic jiného než chodit po provaze, houpat se na hrazdě nebo na volném laně, prohlásil zcela klidně, že by docela dobře mohla začít malovat na kšeft, neboť Mimi v posledním roce, kdy vztahy mezi ní a jejím mužem začaly povážlivě chladnout, zaháněla svou samotu a smutek malováním roztočivých obrázků. Měla jistou dávku fantazie, ale o malování toho věděla pramálo. Neznala malířské techniky, což jí ovšem nebránilo v tom, aby pojednávala své fantazie a sny v oleji, a její uspokojení bylo tím větší, čím víc ji Pepé povzbuzoval a prohlašoval, že z ní bude jednou umělkyně. Bohužel netušila, že to vše je jenom zastírací manévř. Pepé totiž pochopil, že když bude Mimi myslet na své obrázky, nebude už tak moc myslet na něj, s klidem oželí jedno dvě turné, aby se mohla zavřít ve své mansardě a tvořit. A tak se z naivní Mimi stala naivní malířka, zatímco praktický Pepé brzy pochopil, že její obrázky lze výhodně zpeněžit, což nebohou Mimi povzbudilo ještě víc. Pár měsíců před rozvozem jí dokonce Pepé, který měl dostatek všelijakých styků, dojednal v jedné minigalerii výstavu a sám pak pyšně jako páv chodil mezi ušaslými návštěvníky, prohlašoval, že přírodní talent ve své milované ženě

objevil on a že to byl rovněž on, kdo jí pomohl při prvních tápavých krůčcích na umělecké dráze. Poté bez sebemenších výčitek svědomí opustil dům i rodinu s křivonohou provazochodkyní Císlerovou a svou kdysi milovanou Mimi ponechal jejímu vlastnímu osudu.

Premiéra hry, na niž Edouard Resnais smutnou plavovlasou Mimi pozval, dopadla celkem dobře. Nikdo nebyl pohoršen, ale také se nenašel nikdo, kdo by byl bezvýhradně nadšen. Martin, který hru napsal, měl nejasný pocit, že kdyby ji nenapsal, vůbec nic by se nestalo.

Po představení seděl s Edouardem a Mimi, s tlustým Jiráskem a několika herci v divadelním klubu a spolu s ostatními poslouchal smutný příběh Mimi Schwarzové, která po několika sklenkách přeci jen trochu ožila, a protože toho všeho byla plná, vyprávěla o svých trampotách, o svém proradném muži, jenž ji opustil s tou čúzou Císlerovou, o dětičkách, které přišly o tatínka, a o domě, který jí po rozvodu spadl do klína.

„Co já s tím barákem budu dělat,“ vykládala trochu nešťastně. „O všechno se vždycky staral ten pitomec, teď mi tam teče střechou, topení nefunguje, já to spravit neumím.“

„Od toho jsou tu různé firmy, drahá Mimi,“ pravil Edouard. „To stačí vzít do ruky telefonní seznam...“

„Když já jsem děsně nepraktická,“ skočila mu Mimi do řeči. „Celejch patnáct let všechno zařizoval Pepé. Já neumím jednat s lidma, vůbec nevím, jak přesvědčit řemeslníky, aby přišli. Nikdy jsem to nedělala.“

„Hele, Mimi, jsi ještě pořád dost krásná, aby přišli kvůli tvejm modrejím očím, jak se říká,“ ozval se tlustý Jirásek. „Když na ně uděláš psí oči, když jim řekneš, že jsi slabá opuštěná ženská, tak uvidíš, jak budou kmitat. Samozřejmě že po nich musíš házet nejen očima, ale i prachama, to se rozumí samo sebou.“

„A když budete mít přece jen nějaký problémy, stačí zavolat,“ řekl Edouard. „Mám dvě šikovné ruce a rád pomůžu.“

Edouard vytáhl z kapsičky saka svou vizitku, podal ji Mimi a usmál se na ni.

„Myslím to zcela vážně,“ řekl.

Někdy kolem půlnoci odvezl Mimi taxíkem domů. Cítil se povinen dámu doprovodit a pak byl také zvědavý, jaký dům to vlastně opuštěné akrobatce spadl do klína. A jak shledal, i když byla tma, šlo o docela pohlednou vilu v Dejvicích s velkou zahradou a garáží. Stál před brankou, chvíli mlčky dům obhlížel a pak znalecky potřásl hlavou.

„To vám teda nezávidím, takovejhle barák potřebuje chlapa,“ řekl a přistoupil k Mimi. „To, co jsem vám řekl, platí.“

„Díky, jste moc hodnej,“ usmála se Mimi.

„Když dovolíte,“ řekl a vzal ji lehce za ruku, „počítám, že vás už dlouho nikdo nepolíbil na dobrou noc. Spěte sladce.“

Poté ji zlehýnka políbil na čelo, otočil se, nasedl do čekajícího taxíku a odjel.

Mimi zůstala ještě chvíli stát před brankou. Pozorovala koncová světla auta, dokud nezmizela za nejbližším rohem. Zvláštní člověk, říkala si v duchu. Jiný by se hned cpal do domu, aby zneužil její situace, hrnul by se s ní do postele a snažil by se všelijakými utěšitelskými řečičkami zamaskovat své nízké touhy, zatímco Edouard ji jen zlehka galantně políbí a popřeje sladké sny.

A zatím Edouard, sedící vedle řidiče taxíku, přemýšlel o tom, jak se asi věci budou vyvíjet dál. Jen pomalu, pianko, říkal si. Chce to čas a trpělivost, na takovéhle ženy se nesmí moc zprudka, aby si nemyslely, že člověk zneužívá jejich chmurné situace.

Mimi pro něj byla kromobyčejně zajímavý objekt. Předpokládal, že když si s ní časem něco začne, nebude se rozhodně snažit ho k sobě připoutat svazky manželskými, jako to dělávaly svobodné dívky, rozhodně nebude používat nekalých ženských triků s náhlým otěhotněním, protože děti už má, a rozhodně nebude stát o další. A přestože se nechtěl na nikoho vázat z důvodů ryze sobeckých, přece jen měl pocit, že by v případě Mimi Schwarzové a jejích dětiček mohl vystupovat v roli ochránce a starostlivého přítele rodiny. Krom toho předpokládal, že mu Mimi poskytne jisté zázemí, že už nebude žít sám jako starý jezec, který si tu a tam pozve do svého doupěte nějakou křehulku, ale po většinu času je sám se sebou.

Když přišel domů, osprchoval se, ulehl do postele a vzápětí usnul, zatímco Mimi se na druhém konci Prahy převalovala na posteli a uvažovala, zda má velkorysou Edouardovu nabídku přijmout, zda má zneužít jeho laskavosti a požádat ho, aby důkladně prohlédl dům od sklepa po půdu a poradil co a jak. Koneckonců, říkala si, s tou nabídkou přišel sám, tak proč bych si měla dělat výčitky. Když chce pomáhat, ať pomůže.

Druhý den, když snídal sázená vejce, napadlo Edouarda, jak získat první kousek náklonnosti opuštěné Mimi. Věděl, že maluje a že by ji bezpochyby potěšilo, kdyby své obrázky mohla opět někde vystavovat. Proto zavolal v deset hodin provozního ředitele divadla, v němž trávil předešlý večer.

„Resnais u telefonu,“ ohlásil se, když provozní šéf zvedl sluchátko. „Poslouchej, co bys tomu říkal, kdyby místo mejch fotek byla ve foyer výstava obrázků Mimi Schwarzové? Já teď stejně nebudu mít moc času dát to všechno dohromady, a jí by to pomohlo, víš, v jaký je situaci.“

„Nojonojo,“ ozvalo se na druhém konci drátu. „Vlastně proč ne, že jo. Ale ty tvý fotky tady chci mít hned potom, Edo, slíbilš mi to.“

„Samozřejmě,“ řekl Edouard. „Můžeš se spolehnout.“

„Hele, má jich vůbec dost?“ zeptal se provozní šéf. „Aby mi tu neviselo pět malůvek, to by nebylo k ničemu.“

„S tím si nedělej starosti, když, tak něco přimaluje,“ řekl s klidem Edouard. „Aspoň přijde na jiný myšlenky. Já se mrknu na to, co má doma, a pak se u tebe zastavím. Ahoj.“

Zavěsil a spokojen sám se sebou si zapálil gauloisku. Výstava fotografií ve foyer divadla pro něj z hlediska obchodního nebyla nijak zajímavá. A větší reklamu, než měl, si dělat nepotřeboval. Už už se chystal Mimi zatelefonovat, ale osiřelá plavovláška ho předešla. Než našel její číslo v telefonním seznamu, ozvalo se zvonění.

„Resnais u telefonu,“ řekl Edouard, když zvedl sluchátko.

Vzápětí uslyšel hlas Mimi Schwarzové.

„Řekl jste mi, že můžu klidně zavolat, tak volám,“ řekla místo pozdravu. „Nevím, co mám dělat s tím topením, mám v háji nějaký filtr, kterej není k mání, teď tu byl opravář a říkal, že snad tak za dva měsíce, jenže to už bude listopad. A taky jsem se chtěla zeptat, jestli neznáte nějakýho pokrejšvače, kterej by se mi podíval na střechu, někde tam teče, a já tam přece nepolezu sama.“

„Samozřejmě že ne,“ řekl Edouard. „Budete po poledni doma? Mrkněte na to a uvidíme, co se dá dělat. Mimochodem, mám pro vás zajímavý návrh.“

„Jaký?“

„To vám řeknu osobně, Mimi. V půl jedný jsem u vás.“

Zavěsil a spokojeně povytáhl obočí. Vida, ozvala se, což znamená, že asi opravdu nemá nikoho jiného, na koho by se mohla obrátit. Vstal, odešel do kuchyně, umyl nádobí a poklidil. Zbytek dopoledne pak strávil u telefonu, neboť musel dohodnout několik obchodních záležitostí, domluvil se se svým krejčím, kdy k němu přijde na zkoušku podzimního obleku, který si dával šít, a zatelefonoval řezníku Beránkovi, aby mu připravil na druhý den dva středně velké bifteky. Edouard nikdy nepožadoval víc, než byl schopen sám spotřebovat, a díky jeho skromným požadavkům mu vycházel řeznický mistr Beránek ochotně vstříc. Před polednem si připravil mísu salátu se zálivkou z vinného octa, a když tento oběd, bohatý na vitamíny a chudý na kalorie, spořádal, opustil svůj příbytek, nasedl do auta a rozjel se za Mimi.

Když zastavil před domem a prošel brankou do zahrady, zjistil, že předešlá noc, kdy nakukoval přes plot, skryla jeho zrakům to, co viděl nyní. Záhony, které dlouho nikdo neplel, zákoutí zarostlá buřinou a obsypané jabloně, pod nimiž se válely hromady padavek. Edouard to vše pozoroval se značnou nelibostí. Byl estét a zahrada, tak jak nyní vypadala, neodpovídala zdaleka jeho představám o tom, jak má taková pěkná velká zahrada vypadat. Vzadu za domem byl oprýskaný altán a několik zahradních židlí, které snad kdysi dávno bývaly bílé, ale teď vypadaly naprosto zuboženě, s rezavými fleky na tenkých nožkách.

„Pěkněj binec, co?“ ozvala se za jeho zády Mimi. „Donedávna jsme tu měli zahradníka, jenže Pepé se s ním pohádal kvůli nějaký kytce, kterou si přivezl z Jižní Ameriky a kterou ten trouba nechal pojít. A jako umanutej tvrdil, že to není jeho vina.“

„Pravděpodobně to jeho vina nebyla,“ řekl mírně Edouard. „Pokud já vím, tak tady v Dejvicích není na rozdíl od Jižní Ameriky subtropický nebo tropický klima a dost bych se divil, kdyby tady na tý zahradě vydržela nějaká exotická kytka dýl než dva dny. Mimochodem, chtělo by to očesat ty jablka, bylo by jich škoda.“

„Nojo, jenže já na to sama nestačím,“ pravila Mimi. „A děti jsou líný jako veš. Dáte si něco k pití?“

„Díky, jsem tu vozem,“ řekl Edouard a zahleděl se na střechu domu.

Kolem televizní antény byly odstraněny cementové tašky a ležely naskládané na komínové lávce.

„Kdopak vám dělal tu anténu?“ zeptal se.

„Jeden známej,“ řekla Mimi. „Ještě mi má seštelovat televizi.“

„Na vašem místě bych ji dal do opravy a toho pána sem už nikdy nepouštěl,“ řekl rozmrzele Edouard, protože ho každá nedbalost doháněla téměř k šílenství. „Vidíte támhle ty tašky? Až toho umělce potkáte, tak mu vysvětlíte, že když rozebere střechu, tak ji má dát taky do pořádku.“

„To je teda vůl,“ prohlásila rozhořčeně Mimi, když jí došlo, proč střechou zatéká. „Myslíte, že by to šlo dát dohromady?“

„Tady se bude muset dát dohromady víc věcí,“ řekl Edouard a prohlížel si okapy, v nichž se rozrůstal plevel. „Pepé se o ten dům taky zrovna moc nestaral, co?“

„A kdy asi tak? Pořád jsme byli někde v tahu,“ řekla Mimi a vedla Edouarda do domu. „A vůbec, o tom mizerovi mi radši nemluvte. Jsem zvědavá, kdy přileze s prosíkem zpátky. Jenže já už ho sem nepustím, i kdyby se rozkrájel.“

Edouard kráčet za Mimi a rozhlížel se kolem sebe.

V domě nebylo zrovna moc uklizeno, tu a tam se povalovaly boty a součásti oděvů. Přestože bylo teprve zří, visel na věšáku kožich, jen

tak za poutko a patrně od minulé zimy. Zařízení pokojů zdaleka neodpovídalo Edouardovu vkusu. Je vidět, pomyslel si, že tohle zařizoval cirkusák. Prachy uložené do nevkusy. Na podlaze peršan a přes něj kůže z karakulské kozy. Hotový nesmysl! Díval se po zdech, ale viděl jen obrázky, které malovala Mimi. Co tu asi měli předtím, než začala malovat? ptal se Edouard v duchu. Patrně nic. Holé zdi. Anebo fotografie Pepého na visuté hrazdě.

„Můžu vám uvařit aspoň kafe?“ vyrušila jej ze zamyšlení Mimi.

„Samozřejmě že můžete,“ odvětil Edouard a šel za Mimi do kuchyně, kde spatřil hromadu špinavého nádobí.

„Toho si nevšímejte,“ řekla Mimi a postavila vodu na kafe. „Já vůbec nebyla schopná něco dělat. Jsem z toho rozvodu celá pitomá, chodím po baráku jako praštěná, nejraději bych to tady všechno podpálila a utekla.“

„To by byla škoda, Mimi,“ chlácholivě se na ni usmál Edouard. „Jestli vám to nebude vadit, trochu to tu srovnám, abych se mohl podívat na ten kotel.“

Než stačila Mimi cokoliv namítnout, naskládal nádobí do myčky, poklidil hrnce a pánve, které v rychlosti umyl, a nakonec odmontoval přední desku kotle ústředního topení. Edouard patřil k mužům, kteří se vyznají ve všem. Uměl velmi dobře vařit, uměl šít, zedničit, opravoval auta, dovedl vymalovat a opravit elektroinstalaci, vyznal se v zahradničení i akvaristice, a kdykoliv jen mohl, pochlubil se svými znalostmi k nemalému údivu lidí, kteří od něj nikdy nic podobného nečekali.

„Tak ten opravář tvrdil, že do tohohle kotle nejsou filtry?“ zeptal se Mimi, když rozebral část kotle. „Kolik mu bylo?“

„Asi padesát. Proč?“ zeptala se překvapeně Mimi. „Vždyť já obvolala, co se dalo, a ty filtry skutečně nejsou.“

„Samozřejmě že ne,“ odvětil Edouard. „Jenže když něco není, tak se to dá vždycky nahradit. Kouříte?“

Mimi beze slova sáhla do kapsy, vytáhla krabičku amerických cigaret a nabídla Edouardovi.

„Tohle nechci,“ zavrtil hlavou Edouard. „Potřebuju nějakou bulharskou cigaretu. Hned jsem zpátky.“

Edouard nechal překvapenou Mimi před rozebraným kotlem a bez dalšího slova zmizel, Mimi zahlédla už jen jeho auto, jak se odlepilo od chodníku a bylo fuč. Nevěděla, jestli má Edouardovi tu kávu vařit, ale než se stačila rozmyslet, zastavilo Edouardovo auto zase před domem.

„Přesně tohle jsem potřeboval,“ řekl Edouard, který se vrátil z nejbližší trafiky. Otevřel balíček bulharských cigaret, jednu vyklepl a utrl žlutý filtr. „Teď se pojd'te na něco podívat.“

Mimi užasle hleděla, jak Edouard strčil do otvoru, kam patřil filtr, který nebyl nikde k dostání, žlutý filtr z cigarety. Pasoval na milimetr přesně.

„Tenhle trik by měl znát každéj opravář,“ pravil Edouard. „Bulharský filtry mají přesně tu správnou hustotu, s žádnejma jinejma to nejde.“

Načež dal kotel opět dohromady a zapálil malý plamínek; pár minut, než se ohřál bimetalový proužek, se nic nedělo. A pak se najednou ozvalo tlumené škytnutí a po hořáku se rozskočily modré plamínky hořícího plynu.

„Vy jste fantastickéj!“ pravila Mimi užasle, když viděla, že topení opět funguje.

„To nestojí za řeč,“ mávl Edouard rukou, ale moc dobře věděl, že to za řeč stojí a že za řeč budou stát i jiné věci, které se rozhodl pro Mimi udělat.

Když vypil kávu, vylezl na střechu a umístil tašky odložené na komínové lávce tam, kde měly být. Opravil v koupelně dva kapající kohoutky a poradil Mimi, aby si kožich pověsila na ramínko do skříně. Když pak seděli na špinavě bílých židlích na zahradě, protože venku bylo krásně, oznámil Mimi, že jí zařídil výstavu. Byla radostí celá bez sebe. A když se pak za dva dny na to dozvěděla, že jí Edouard velkoryse postoupil čas a prostor výstavy, nemohla se z toho dlouho vzpamatovat. Je fantastickéj, říkala si a kladla si otázku, proč to vlastně všechno dělá.

V následujících dnech, kdy Mimi horečně malovala ve své mansardě, neboť obrázků na výstavu dost neměla, docházel Edouard do vily a počínal si tam jako domovník, údržbář a zahradník dohromady. Opravil,

kde se co dalo, zahradu zbavil plevelu a několika hromad starého kletí, očesal jablka a naskládaná v lískách je pečlivě uložil do sklepa.

Poznal se s dětmi, které se odpoledne vracívaly ze školy. Bylo jim čtrnáct a dvanáct, jeden větší mizera než druhý. Alespoň podle Edouarda. K Mimi se dvakrát uctivě nechoval ani mladší, ani starší. Bylo vidět, že Pepé své syny rozmazloval, a když nebyl doma, rozmazlovala je jeho matka, což tvrdila Mimi, která za celých patnáct let manželství nemohla přijít tchyni na jméno. Na Edouarda se oba dívali jako na námezdní sílu. Okamžitě mu začali tykat a chtěli ho pověřovat různými pracemi, jako bylo uklízení jejich pokoje či opravování bicyklů. Když Edouard chlapce velice jemně upozornil, že by si měli uklízet sami a že by po sobě měli také občas umýt nádobí, starší, Maxim, se na něj zle obořil.

„Hele, máma tě neplatí za to, abys nás komandoval, ale aby ses staral o barák!“ řekl.

„Jak to, že tady není nic k jídlu?!“ přidal se mladší Oskar, který zíral do prázdné lednice. „To je pěkněj bordel, tohleto! Mami! Jak to, že Eda nedošel nakoupit?!“

Mimi, zavřená ve svém ateliéru, zaslechla dole v domě křik a přišla právě ve chvíli, kdy Edouard oba výrostky pohlavkoval.

„Vy si pamatujte, hajzlíci drzí, že já jsem pro vás pan Resnais a žádný domovník nebo chůva! Tyhle velkopanský manýry si zkoušejte na své pubertální spolužáky, který vám záviděj vašeho cirkusáckýho tatíka, ale já na to zvědavej nejsem!“

Oskar s Maximem, zpohlavkovaní zcela mírně, stáli naprosto zkoprnělí. Pokud jejich paměť sahala, nikdo je nikdy neuhodil.

„On nás tluče!“ vykřikl Maxim, když se Mimi objevila v pokoji.

„Jsou drzí jak opice,“ pravil Edouard. „Měla byste jim vysvětlit, jak se mají chovat k hostům, protože já, milánkové, jsem v tomhle domě host. Na shledanou.“

Edouard, jehož se hulvátské chování obou chlapců dotklo, si vzal plášť a zamířil ke dveřím. Mimi se za ním rozběhla a chytila ho za rukáv.

„Edo, prosím vás, nesmíte se na ně zlobit, oni to tak nemysleli, jsou to troublemakingové.“

„Bude dobře, když jim občas dáte na prdel, Mimi,“ řekl Edouard. „Potřebují to jako sůl. A jestli chcete, abych sem ještě někdy přišel, tak jim řekněte, ať se trochu mírně. Na shledanou.“

Edouard odešel a Mimi se rozhodla, že synům udělá přednášku. Vysvětlila jim, že Edouard je náramně hodný člověk, který jim všem nabídl svou pomocnou ruku ve chvílích nejtěžších, že se stará o dům, místo aby se věnoval své práci a svým zájmům, a oni že by si toho měli vážit, protože druhého takového člověka jen tak nenajdou.

„Neříkej mi, že to dělá jen pro tvý modrý oči,“ pravil drze Maxim. „Chce tě prostě dostat do postele, to je jasný.“

Místo aby mu Mimi vlepila facku, jenom naprázdno polkla a káravě se na syna podívala.

„Takhle bys neměl mluvit, Maxime. Není to slušný,“ řekla a odešla do své mansardy, aby pokračovala v malování, a vůbec si nelámala hlavu s tím, co budou chlapci jíst. Zapomněla, že Edouard odešel a nepřipravil večeři.

Edouard zatím cestou domů přemýšlel, jak se věci budou vyvíjet dál. Věnoval už Mimi a jejímu domu příliš času a energie, a byl zvědav, komu dá přednost, zda nezvedeným synům, anebo jemu. Rozhodl se, že napříště zaujme k oběma hochům kamarádský chlapský postoj a bude s nimi jednat jako se sobě rovnými, aby neměli pocit, že se kdovíjak vyvyšuje. Doufal, že si je postupem času získá a podaří se mu vtlouct jim do střapatých palic základní pravidla slušného chování, což se Pepému a Mimi bohužel nepodařilo.

Začátkem října uvedl herec Jirásek krátkým, nepříliš vtipným prolovem výstavu obrazů Mimi Schwarzové ve foyer divadla. Mimi zářila, byla navýsost spokojena, neboť Edouard jí udělal patřičnou reklamu a pod několik vystavených obrázků umístil malé cedulky s nápisem *Prodáno* anebo *zapůjčeno panem X. Y.* Tento trik vyburcoval několik lidí k tomu, aby si u Mimi objednali nějaký obraz; měli za to, že se sluší, aby měli doma na zdi pověšené dílo plavovlasé Mimi. Jistý půvab naivistic-

kých maleb byl nesporný a kulturní zpravodajové některých novin se zešíroka rozepisovali o malířčině snové fantazii, o bezprostřednosti a lehkosti, s jakou jsou její obrazy tvořeny, srovnávali ji s všemožnými naivisty, kteří dobyli svět, a někteří šli tak daleko, že označili Mimi Schwarzovou za českého celníka Rousseaua. Provazochodkyně Mimi se stala módní malířkou, zatímco studenti Akademie výtvarných umění jen zírali, jak je možné, že člověk, který nemá nejmenší ponětí o perspektivě, o technice kladení barev a kompozici, může sklízet takové úspěchy. Jejich starší kolegové, kteří se měli co ohánět, aby se vůbec uživil, aby vůbec prodali nějaký ten obraz, beze studu prohlašovali, že je to všechno švindl, a prorokovali Mimi slávu velice krátkou, jelikož věděli, jak rychle se zapomíná na výbojně umělce, jak rychle je dokážou vyhodit ze sedla takzvané nové objevy, jak brzy houf snobských obdivovatelů opustí svého miláčka, aby z důvodů zcela nepochopitelných zahořel pro někoho nového.

Edouard, který sledoval své vlastní cíle, si tím příliš hlavu nelámал, neboť se domníval, že malířská mánie, která Mimi posedla, je jen dočasná. Až se vzpomene z rozvodu, až si zvykne na život bez Pepého, zato však s ním, bude se dívat na svět docela jinak a jistě pochopí, že malovat pouťové obrázky je pod její důstojnost. Zatím však se držel zpátky a s jistou shovívavostí si prohlížel každý nový obrázek, který mu Mimi ukázala, sedával u ní v mansardě a shledával, že jí dochází dech, že dál a dál donekonečna rozmělnuje pár nápadů a maluje variace na dvě tři témata. Jednoho dne se však ukázalo, že přece jen dostala nový nápad. Edouardova snaha a energie, kterou Mimi, jejím synům, domu a zahradě věnoval, přinesla ovoce.

„To máš ode mne,“ řekla jednou navečer Mimi, když se Edouard už chystal domů. Nikdy předtím mu netykala, ale připadalo jí nemístné, aby mu v této situaci vykala. Poslední dobou i ona začala sledovat jistý cíl.

Edouard vzal do ruky oválný obrázek a musel se usmát, neboť na něm byl namalován on sám, na hlavě slaměný klobouček, v jedné ruce hrábě, ve druhé pánev s masem, na levé noze nastrčený kartáč na pod-

lahu, vedle škopík se špinavým nádobím a v pozadí šňůru s rozvšestým prádlem.

„Vypodobnila jste mě, má milá, velice trefně,“ pravil, přistoupil k Mimi a zlehýnka ji políbil, neboť tušil, že nadešla ta pravá chvíle. „Zahradník, kuchař a uklízečka, takhle jsem dopadl. Ovšem víte o tom, že v krajině mých předků panuje v lepších rodinách takový krásný zvyk? Paní domu se spustí se zahradníkem. Nebo s kuchařem. Nebo se sluhou. Anebo se šoférem.“

„Četla jsem o tom,“ řekla Mimi a upřela na Edouarda své pomněnkové oči.

„Vy máte tu obrovskou výhodu, že se nemusíte rozhodovat mezi jedním nebo druhým,“ řekl Edouard, odložil obrázek, který dosud držel v ruce, na stolek a položil Mimi ruce na ramena. „Já zastanu všechny čtyři, pokud nebudete nic namítat.“

Mimi ho popadla do náruče, přitiskla se k němu, neboť už déle nemohla vydržet ten nekonečný půst, nemohla donekonečna chodit a pozorovat Edouarda pracujícího na zahradě a přitom přemýšlet, jaký je asi milenec, nemohla nehybně pozorovat jeho silné paže a klenutý hrudník, když svlečený do půli těla myl podlahy po malování. Teď ho konečně držela v rukou, cítila jeho dech ve svých plavých vlasech, cítila jeho ústa na svých, cítila jeho ruce, které ji během několika vteřin zbavily šatů, ne v bláznivém a nedočkavém spěchu, ale systematicky, zkušeně, kromobyčejně zkušeně.

Červotoči, rozežírající dřevěné nohy starodávného otomanu, ustali v hryzáni, neboť mohutné otřesy lomcující jejich obydlím jako by věstily konec světa. A zatímco se ustrašeně krčili ve svých chodbičkách, rozrývala Mimi svými nehty Edouardova záda, cuchala jeho vlasy a líbala jeho silný krk.

Edouard, spokojen s výsledky svého snažení, políbil Mimi na špičku nosu, na naho vklouzl do kalhot a sešel dolů do kuchyně, aby přinesl něco k pití. Natáhl se vedle Mimi, zapálil jí cigaretu a podal sklenku vína. Chlapci naštěstí nebyli doma, takže měli dům pro sebe.

Když Mimi vykouřila cigaretu, opřela se na loktech a podívala se přimhouřenýma očima na Edouarda.

„Zahradníku, buďte tak laskav a pošlete sem kuchaře,“ pravila a přitáhla Edouarda k sobě.

Mezi sklenkami vína a vykouřenými cigaretami přišel na řadu ještě sluha a šofér. Edouard nebyl žádná padavka, ale přece jen měl vášnivě touhy plavovlasé Mimi dost.

„Milostpaní se nějak odvázala,“ pravil, když ležel znaveně vedle ní. „Ještě že ti nedělám právního zástupce.“

Dala se do smíchu, pohládila Edouarda po vlasech a pak se dlouze protáhla.

„Mám ukrutnej hlad, miláčku. Máme tam něco k jídlu?“

„Stačí říct. Za čtvrt hodiny tě čekám u stolu.“

Když Edouard odešel, Mimi ještě chvílku ležela na otomanu, vykouřila cigaretu, pozorovala své obrázky a přemýšlela o tom, co bude dál. Rozhodla se, že Edouardovi navrhne, aby se k ní nastěhoval. Chlapcům to vysvětlí, koneckonců to je její věc. Už se nechtěla ráno probouzet sama, už nechtěla večer sama usínat. Je sice mladší, ale co na tom záleží, říkala si, je to báječný chlap, který se o ni, o chlapce a dům staral těch pár měsíců víc než celý Pepé za patnáct let manželství. Je praktický, ve všem se vyzná, všemu rozumí, byla bych hloupá, kdybych to neudělala, když tu bude bydlet, budu mít víc času na malování, on nakoupí, navaří, zařídí věci, kterým já nerozumím. A všechny ženské mi ho budou závidět, protože Edouard Resnais není žádná nula, právě naopak.

Mimi se osprchovala, a oblečena do rudého kimona s jakýmsi japonským nápisem na zádech, sešla do kuchyně, z níž se po celém domě rozlévala vůně steaků, které Edouard připravil. Když mu pak během jídla sdělila svůj návrh, Edouard neodpověděl hned. Jednak nechtěl řešit při dobré večeři závažné problémy, jednak nemohl přece dát svou radost najevo příliš okatě. Tvářil se, jako by o celé věci důkladně přemýšlel, zatímco se jeho mysl zabírala kvalitou masa, které žvýkal. Teprve při kávě se k jejímu návrhu vrátil.

„V zásadě nejsem proti tomu, ale abys toho náhodou nelitovala,“ řekl. „Jsem pořádkumilovnej člověk, takže budeš chlapcům muset vysvětlit, že špinavý prádlo nemá co dělat v kuchyni a že si můžou čas od času vyčistit boty.“

„To jim říkám pořád.“

„Jsem strašnej šťoura,“ upozornil ji Edouard. „Polezu ti na nervy.“

„Mně? Já jsem klid'as,“ řekla Mimi. „Mě jen tak nic nerozhází.“

Tak dobře, řekl si Edouard. Chce mě tu, má mě tu mít. Ty dva holomky si vezmu do parády, udělám z nich civilizované lidi, zapřáhnu je do domácích prací, aby věděli, že se musí také trochu starat, že tu nejsou od toho, abysme je s Mimi obskakovali. A jí snesu hromadu knih o výtvarném umění, aby si je prostudovala a nepletla si Hieronyma Bosche s tím chlapem, co vynalezl zapalovací svíčky, aby, když už chce mermomocí malovat, znala i jiné malíře, než je sama. Skutečnost byla totiž taková, že Mimi znala opravdu jen pár malířů, a ke všemu si jejich díla dost často pletla. Ano, říkal si Edouard, udělám z nich lidi, už to nebude rodinka cirkusáka Pepého, pro kterou jsou jediným měřítkem peníze a dávno zašlá sláva, ale civilizovaní lidi, kteří vědí, že existuje ještě jiný Shakespeare než ten, který vyrábí rybářské pruty a navijáky, a když uslyší, že známý flétnista hraje na yamahu, nebudou se pošklebovat, ale budou vědět, že tahle japonská firma vyrábí krom motocyklů i hudební nástroje. Budou vědět i spoustu jiných věcí, o kterých nemají páru, a díky mně, uvažoval Edouard, budou ušetřeni mnohých trapných scén. A já s nimi, protože by bylo krajně nevhodné, aby lidé, se kterými žiju pod jednou střechou, byli pokládáni za hlupáky a tupce.

S tímto programem na povznesení rodiny Schwarzových se Edouard o dva dny později k Mimi nastěhoval. Večer předtím se v divadle sešel s Martinem, tlustým Jiráskem a několika přáteli.

„Ty jsi teda dobrodruh, to ti řeknu,“ prohlásil Jirásek, když se doslechł, co Edouard zamýšlí. „Dobrodruh, jinak to nelze říct. Já bych se k ní nenastěhoval ani za zlatý prase.“

„Naštěstí pro tebe se to po tobě ani nežádá,“ řekl Martin a podíval se na Edouarda. „Chceš se s ní snad oženit?“

„O ničem takovým nebyla řeč. Vlastně tam nastupuju jako guvernant, kuchař, zahradník a všechno to, co jsem doted'ka dělal.“

„A to všechno z naprosto nezištných důvodů,“ doplnil ho Jirásek.

„Jak jinak,“ usmál se Edouard.

„Dobrodruh, Martine, já to říkám pořád. Cvok. Sebevrah,“ řekl tlustý herec a díval se na Edouarda naprosto nechápavě.

„A co tvůj byt?“ zeptal se Martin. „Nechceš mi ho pronajmout?“

„Copak ty nemáš kde bydlet? Vždyť by to pro vás bylo malé,“ řekl Edouard. „Jste čtyři...“

„Já neřekl, že bych tam bydlel. Děti rostou a já nemám doma klid na práci,“ řekl Martin. „Odnesl bych si tam akorát psací stroj, nic víc. Když tě Mimi náhodou vyhodí, tak zase vypadnu. Aspoň ušetříš za činži.“

„Jo, to je fakt, když teď budeš živit Schwarzovic rodinku,“ vložil se do debaty Jirásek. „Protože ty je neznáš, ale oni tě stáhnou z kůže. Vycucnou tě jak bobuli vína a tu šlupku, co z tebe pak zbyde, vyplivnou doprostřed kuchyně.“

„Neměj obavy,“ usmál se Edouard. „Tady Martin pamatuje víc než dost ženských, který ze mě chtěly vyždímat, co se dalo, a mohl by ti vyprávět, jak dopadly. Kdepak, to ty dřív zhubneš o metrák, než mě někdo zažene do kouta.“

„Stejně by mě zajímalo, proč to vlastně děláš,“ řekl zamyšleně Jirásek, který při nejlepší vůli nemohl Edouardovo rozhodnutí pochopit, vždyť podle něj si mohl najít ženskou jednak mladší, jednak hezčí, a hlavně bez dětí.

Následujícího dne, když si Edouard stěhoval svršky do vily k Mimi, odvezl si Martin psací stroj a několik balíků kancelářského papíru do Edouardova bytu, aby tam v klidu mohl smolit další knihu či divadelní hru. Ve svém vlastním bytě nebyl za neustálého křiku dětí, který se ozýval od rána do večera, schopen se soustředit, což ho rozčilovalo do té míry, že nebyl schopen soustředit se dvojnásob.

Od té doby se vídal s Edouardem zřídka, ačkoliv předtím se scházeli velice pravidelně. On psal, zatímco Edouard se uhnízdil ve vile, a pokud nemusel, nevytáhl paty. Zdálo se, že se konečně usadil, neboť

dívky a ženy, s nimiž se dříve stýkal, zůstaly opuštěny a čas od času si postěžovaly Martinovi. Ale stížnosti byly stále řidší, dívky a ženy, když pochopily, že Edouard je pro ně načisto ztracený, zaměřily své zájmy na jiné muže, tu a tam se vdaly anebo se vrátily ke svým manželům, které kvůli Edouardovi opustily.

Jednou, když měl Martin práce plné zuby, zavolał Edouardovi, aby si spolu zase po dlouhé době zašli na skleničku; prostě ho chtěl zase jednou vytáhnout mezi lidi.

„Na skleničku, říkáš?“ řekl Edouard do telefonu jaksi znaveně. „Hele, Martine, já se teď báječně najedl, musím ještě umejt nádobí a přeprat si nějaký košile, než s tím budu hotovej, bude devět. Co kdybys přijel sem?“

„Jsi zatraceně líný,“ řekl Martin. „Dřív, když jsem ti zavolał, ses takhle pitomě nevymlouval.“

„Bejvávalo, kamaráde. Ale já krom toho, že mám ještě nějakou práci, jsem utahanej, protože tady dřů jako kůň. Přijed' sem, budu ti vykládat pěkný věci.“

Martinovi, protože chtěl Edouarda vidět, nezbývalo nic jiného než se sebrat a vydat se za ním.

Když přišel do vily, přivítal se s Mimi, která ale brzy s omluvou odešla do svého ateliéru, neboť měla objednávky na několik obrázků a musela je včas dokončit. Edouard mu nalil sklenici vychlazeného moselského. Tvářil se nadmíru otráveně, a když se usadili v pokoji, jehož stěny zdobily naivistické obrázky provazochodkyně Mimi, zvedl svou sklenku k přípitku.

„Už mi pěkně lezou na nervy,“ prohlásil, zapálil si gauloisku a zadíval se na Martina. „Myslel jsem si, že z těch dvou prevítů tu jejich klackovitost nějak vytluču, jenomže jsem zjistil, že to není jen blbou výchovou, že to prostě mají v rodině. Kdybys znal starou Schwarzovou, tak bys o ní hned napsal román. To je teda úroveň! Herdekbába, která vyubublala z kdovíjakýho močálu, a hraje si na císařovnu. Pepé je to samý, tváří se, jako kdyby byl mistr světa, jenže celý to cirkusový divadýlko je jen prachobyčejná šmíra a ty dva prevíti si myslej, že když maj fotra cirkusáka, že si můžou dovolit kdeco. Se mnou se vůbec nebavěj,

na co šáhnou, to zničej, a když jim něco řeknu, tak jen mávnou rukou, protože peníze pro ně neznamenají vůbec nic, odkakživa byli zvyklí mít, nač si vzpomenou, a Mimi, místo aby jim dala po hubě, se jich ještě zastává a jen krčí ramenama, protože prej je na ně slabá. Na všechno kašle, celý dny je zavřená nahoře a mastí tamty svy plátna a hraje si na velkou umělkyni, jenže se podívej kolem sebe, nic novýho nemaluje, pořád dokolečka to samý, a když se jí snažím vysvětlit, že každej malíř by se měl nějak vyvíjet nebo zkoušet něco novýho, řekne mi, že jsem blbec.“

„Má pravdu,“ přerušil ho Martin. „Co se do toho pleteš?“

„Nemůžu se na to dívat,“ řekl Edouard. „Povídám jí, Mimi, maluješ moc rychle, čím víc toho namastíš, tím menší to bude mít cenu, ty nejsi Picasso, kterej uměl kreslit, a když vzal uhel a pár čarama nakreslil bejka a toreadora, tak to bylo dfló. Jenže ona se s tím nepáře, za dva dny je obraz hotovej, a aby se k němu časem vrátila a dotáhla to do konce, to ne.“

„Ty jsi moc velkej maximalista,“ řekl Martin. „Z Mimi nikdy žádněj velkej malíř nebude, ber to jako daný. Jestli si myslíš, že by se měla začít učit skutečně malovat, tak na to je pozdě a pak, už by to nebyla ona. Celej půvab naivistů je v tom, že vlastně malovat neuměj.“

„Jenže ona už tak docela naivista není, protože si z toho udělala docela výnosnej kšeft,“ odporoval Edouard. „V hlavě má místo mozku kalkulačku. Bohužel nějakou aušusovou, protože když se jí snažím vysvětlit, že každej obchod má svy pravidla a že by udělala líp, kdyby nepovedený obrazy schovala, místo aby je prodávala, tak hned vyletí. Jenomže, hochu, když chci s něčím obchodovat, tak prodávám jen kvalitní zboží, vždyť to znáš sám, ne?“

Martin dopil skleničku a pobaveně Edouarda pozoroval. Nikdy předtím ho neslyšel tak dlouho nadávat. Když se stalo, že nějaká žena šla Edouardovi na nervy, prostě se s ní rozešel a dál se o ni nestaral ani o ní nemluvil.

„Hele, jestli tě to tady štvě, tak já si sbalím krámy a můžeš se vrátit do svýho bytu,“ řekl po chvilce.

„Proč bych to dělal? To je tady mám nechat, aby zašli špínou?“ zeptal se Edouard. „Vždyť ty dva pitomci ani nejsou schopný si ukrojit kus chleba, když mají hlad, a kdybych jim nekupoval mejdlo, tak se prostě přestanou mejt a vůbec jim to nebude vadit.“

Edouard dolil Martinovi moselské a pak až do dvou do noci mu vyprávěl o svém životě s Mimi a jejími nezdárnými syny, o Pepém, který se čas od času objeví a podkopává Edouardovy výchovné snahy tím, že Oskarovi a Maximovi koupí nové závodní bicykly, přestože ti dva darebáci ve škole propadají, což ovšem Pepého, který propadal rovněž, nijak neznepokojuje. Stěžoval si na Mimi, která neumí hospodařit, protože si nikdy nemusela dělat starost o peníze, kterých Pepé s tím svým pojiždným cirkusem vydělával vždycky víc než dost. Martin ho mlčky poslouchal, a když dopil poslední sklenku, unavenýma očima se na svého přítele podíval.

„Dobře ti tak. Máš, cos chtěl.“

„Tohle jsem teda rozhodně nechtěl,“ zaprotestoval Edouard.

„Ber to jako očištec,“ usmál se Martin. „To máš za všechny ty opuštěný a zhrzený ženský, co ti prošly rukama, za těch tvech pár potomků, na který ses krásně vykašlal. Každý má, co zaslouží.“

„To, jak se ke mně tady chovaj, si rozhodně nezasloužím,“ řekl Edouard. „Jsou dvě a všiml sis, že by mi přišla dát dobrou noc? Nepřišla. To jsem to dopracoval, kamaráde.“

Edouard ustlal Martinovi v pokoji pro hosty a odebral se nahoru do ložnice, tiše vklouzl do postele k Mimi, a když se jí zlehýnka dotkl, aby ji políbil na dobrou noc, rozespale zahučela, ať jí dá pokoj.

Brzy ráno vstal, v klidu se nasnídal, a zatímco celý dům ještě spal, nasedl do auta a odjel kamsi na Moravu, kde měl fotografovat ložnice krásných zámků pro připravovanou publikaci. A protože nechtěl, aby interiéry nádherných ložnic byly liduprázdné, musel si nejprve zajistit potřebný počet krásných dívek, jejichž obnažený půvab by dodal starodávným postelím s nebesy lesku.

Martin vstal něco po sedmé, umyl se, ustlal v hostinském pokoji a chtěl odejít, když z kuchyně zaslechl křik a nadávky.

„Jak to, že ten pitomec nedošel pro rohlíky?!“ rozčiloval se Maxim. „Tady se člověk nemůže už vůbec na nic spolehnout.“

„Máte tam chleba,“ ozvala se Mimi, která ještě v županu sešla po schodech do přízemí. Když viděla Martina, usmála se a pokrčila rameny. „Jsou děsný. Někdy bych je nejradši zfackovala. Dáš si kafe?“

„Dej nám nějaký prachy, ať si můžem koupit jídlo,“ řekl Oskar dřív, než stačil Martin odpovědět.

„Řekla jsem, že tam máte chleba.“

„Ten ať si jí Eda, my chcem rohlíky,“ odsekl Oskar. Mimi rezignovala. Dala chlapcům dvacet korun, což se jim zdálo málo. Ještě chvilku dost nevybíravě nadávali na poměry v domě a pak odešli.

„Nesnášej ho,“ řekla Mimi Martinovi, když spolu popíjeli ranní kávu. „Eda se je snaží vychovávat, jenže jim to leze na nervy. Já nevím, co se do toho plete, jejich fotr není, tak mu to může bejt jedno. Chová se tu jako despota, pořád nás všechny komanduje, já nevím, že ho odsud nevyhodím. Asi jsem praštěná. Ze začátku byl samej med, je pravda, že dal barák do pořádku, ale aby za náma pořád chodil jako policajt a vykládal nám, co kdo děláme blbě, na to opravdu není nikdo zvědavěj, já nejsem žádná dvacítká, aby mě učil vařit a dělal mi přednášky o výchově a pletl se mi do malování.“

Martin mlčky naslouchal ještě půl hodiny a srovnával si stížnosti Mimi se stížnostmi Edouardovými. V duchu musel dát za pravdu oběma. Edouard byl skutečně nepředstavitelný šťoura a dovedl člověka svými řečmi někdy pěkně otrávit, ale na druhé straně chápal, že nelze nevidět to, co viděl sám, že totiž oba chlapci jsou nepředstavitelně drzí a rozmazlení, že Mimi si hraje na velkou malířku a svůj záporný vztah k pořádku omlouvá bohemstvím. Když pak odešel, přemýšlel, jak se asi tento napjatý vztah bude vyvíjet dál, čekal, kdy mu Edouard sdělí, že se nastěhuje zpátky do svého bytu.

Ale jak se ukázalo, Edouard neměl v úmyslu se odstěhovat a Mimi neměla v úmyslu ho ze svého domu vyhodit. Edouard objížděl české zámky, fotografoval ložnice a ve volných chvílích upravoval sklep ve vile na fotoateliér. Měl sice ateliér ve svém bytě, ale během roku, kdy

bydlel s Mimi, poněkud zlenivěl a z poklidného prostředí ve vilové čtvrti dojížděl do centra jen v nejnaléhavějších případech. Navíc se udála poněkud nepříjemná věc. Nepříjemná pro Edouardova přítele Martina, který našel azyl v jeho bytě a tam v klidu a nikým nerušen psal své divadelní hry, které byly čím dál tím zdařilejší. Mnohdy v Edouardově bytě přenocoval, a tak se stalo, že jeho žena začala mít dlouhou chvíli, a čím víc Martin psal, tím víc volných chvil měla. Jednou, když Edouard Martina navštívil, našel ho v mizerné náladě, lehce podroušeného.

„Představ si, že si našla chlapa,“ řekl Edouardovi, když mu nalil sklenku rumu. „Zatímco já tady mlátím jak blbej do stroje, abych ji a děti uživil, ona si nabrnkla nějakýho povaleče, kterému za mý prachy vyvaňuje.“

„C'est la vie,“ řekl Edouard. „Co chceš dělat?“

„Dopíšu nejdřív tuhle hru a pak se uvidí,“ řekl Martin. „Jestli ti to nebude vadit, tak tady budu nějaký čas bydlet.“

„Řekl bych, že bys měl radši zůstat doma,“ pravil Edouard. „Mně je jedno, že jsi tady, jenže když si sbalíš kufry a jednou odejdeš, tak už se tam budeš těžko vracet.“

„Nenapsal bych tam teď ani řádku,“ řekl Martin. „Jediný, co mě teď může udržet nad vodou, je práce.“

Edouard se nesnažil Martina utěšovat. Věděl, jak na svých dětech a ženě lpí, a byl dalek toho, aby pronášel chlácholivé sentence, které by mu ani v nejmenším nepomohly. Když se vrátil domů a sdělil Mimi, co se stalo, odtrhla oči od obrazu, který právě malovala, a pohodila plavou hlavou.

„Včera jsem si dojednala výstavu v Německu a Anglii, chtějí po mně katalog, měl by bejt za dva měsíce hotovej. Támhle jsem vybrala pár obrázků, který potřebuju ofotit, už mám zamluvenou tiskárnu...“

„Mimi, já ti tady teď něco povídám o Martinovi,“ řekl Edouard pomalu a nechápavě na ni hleděl. „Tvoje výstava mi je ukradená! Ten chlap je na dně, chápeš to?“

„No a co?“ trhla Mimi rameny. „Mám se snad zbláznit? Já teď nemám čas se starat, komu zahejbá žena, Edo, tohle je moje životní šance, tak mě neotravuj banálníma historkama svých kamarádů.“

Načež se otočila a dál malovala obraz, který chtěla, jak si předsevzala, do druhého dne dokončit.

Edouard sebral obrazy, které připravila, odnesl je do ateliéru a dal se do práce. Zatracená ženská, říkal si. Že kašle na domácnost, že kašle na výchovu těch dvou holomků, prosím, to není nic nového, ale že Martinovu životní tragédii pokládá za banalitu, to je vrchol!

V následujících týdnech, za drobných hádek, pomohl Mimi připravit výstavu, zabalil obrazy, dohlédl v tiskárně na vytištění katalogu a zařídil vše potřebné, aby mohl jednoho dne sednout s Mimi do auta a odcestovat nejprve do Mnichova a poté do Londýna. Obrazy Mimi Schwarzové nepřilákaly tolik diváků, kolik autorka předpokládala, přestože jí Edouard už předem vysvětloval, že takových malířů je po celém světě habaděj a jejich naděje na velký úspěch je prabídná. Ale Mimi, oslněna úspěchy domácími, pokládala Edouarda za škarohlída. Místo aby dala na jeho dobře míněné rady, aby uvěřila jeho obchodnímu duchu a sem tam nějaký obraz velkoryse věnovala galerii, v níž vystavovala, tvrdohlavě stála na svém a chtěla obrázky pouze zpeněžit. Samozřejmě se nenašel nikdo, kdo by je koupil. Ani v této záležitosti nedala totiž na Edouardovy rady a nasadila ceny neúměrně vysoko. Když pak prohlásila, že lidé, zpitomělí kapitalismem, nerozumějí umění, vzdal se Edouard dalších snah. Místo toho hájil své vlastní obchodní zájmy a získal zakázku pro dvě firmy, které měly v Čechách obchodní zastoupení a pro které měl na přespříští rok připravit kalendáře plné půvabných krás.

Po návratu pozvala Mimi pár přátel, aby jim vyprávěla o svém velkém úspěchu v bavorské metropoli a v městě na Temži. Edouard připravil večeři, obsluhoval hosty a mlčky poslouchal lži, kterými Mimi posluchače krmila. Dovedla si překrásně vymýšlet, a vlastně jí nezbyvalo nic jiného, neboť nemohla před svými přáteli prostě přiznat, že zájem o její obrazy byl pramalý. Edouard se dlouho ovládal a mlčel, ale

když Mimi vykládala o jistém anglickém gentlemanovi, který uchvácen krásou jejích maleb si koupil dvanáct obrazů, už se neudržel.

„Ten pán,“ pravil, dívaje se na společnost, „si koupil pouze jeden jedinej obraz, což komentoval tím, že je z Armády spásy a cítí se povinen Mimi pomoci. Krom toho, pokud Mimi znáte, víte, že kdyby neuměla česky, musela by štěkat, takže jsem za ni musel domlouvat všechno já.“

„Prosím tě, koho to zajímá?!“ vyštěkla Mimi, rozhlédla se po hostech a mávla rukou. „Neberte ho vážně, víte, jakej je. Prostě mi závidí.“

„Ovšem,“ usmál se Edouard, zatímco hosté se tvářili poněkud rozpačitě. „Závidím ti těch deset návštěvníků za den, protože měli v těch galeriích dost místa, aby se na ty tvý mazanice mohli podívat z odstupu. Mimi, prosím tě, probuď se a přízněj si, že to byl totální krach, nic jinýho.“

Mimi nebyla ochotná přiznat nic. Urazila se a několik dní se s Edouardem nebavila. Edouard se ji snažil po dobrém přesvědčit, že její postoj je dost nesmyslný, ba hloupý. Vždyť to se může stát komukoliv, že prostě prohraje, ale ona jen uraženě pocukávala rameny, a kudy chodila, tudy vykládala, jaký je Edouard nesnesitelný chlap. Dál malovala jeden obraz za druhým a Edouard pochopil, že už ji nic nezastaví, neboť uvěřila řečem pochlebovačných přátel, které hostila ve svém domě a kteří v pokrytecké snaze zalichotit jí tvrdili, že jednou budou její obrazy viset v Národní galerii. Přivřel obě oči, zavřel uši před řečmi, které mu lezly na nervy, a dal se do práce. Měl podepsané smlouvy a z důvodů prestižních i finančních chtěl svým závazkům dostát.

Ve sklepním ateliéru začal fotografovat půvabné nahé krasotinky na dva objednané kalendáře. Byl profesionál, a když pracoval, nezabýval se ničím jiným, nezdržoval se bližším zkoumáním ladných těl. Do vily se trousily plavovlásky, červovlásky, zrzky, dlouhovlásky i dívky s ježkem na hlavě, bylo jich pětikrát víc, než potřeboval, ale Edouard dobře věděl, že ne každá bude na fotografii vypadat tak, jak potřebuje, a hlavně bral ohled na zákazníky, kteří si kalendáře objednali. Bylo nutné, aby měli z čeho vybírat.

Maxim s Oskarem se denně tiše plížili do sklepa, aby pootevřenými dveřmi s očima vyvalenýma pokukovali po nahotinkách, které do té

doby vídali jen na fotografiích. Změnili náhle svůj postoj k Edouardovi, začali být přátelští, dokonce po sobě začali uklízet a mýt se, až jednoho dne Maxim Edouarda požádal, zda by směli být přítomni při práci, neboť se oba dva rozhodli, že se stanou fotografy, a chtějí se tudíž něčemu přiučit. Edouard s nimi docela prostě vyběhl.

„Vy se radši uče matematiku, na ženský máte ještě fůru času,“ řekl jim.

Tak se stalo, že se mladíci urazili a šli žalovat. Mimi, která byla od rána do večera zavřená v ateliéru, neměla nejmenší tušení, co vlastně Edouard dole fotografuje. Jeho práce ji pramálo zajímala.

„Je to náš barák,“ rozčiloval se Maxim. „A my si ve svém baráku můžeme chodit, kam chceme, tak mu laskavě řekni, ať se s těma děvkama nezamyká ve sklepe a ať nám tady z toho nedělá bordel.“

Mimi nechala malování a běžela dolů. Vtrhla do Edouardova ateliéru ve chvíli, kdy nasvědčoval nazrzlou Kamilku, a začala nepředstavitelně ječet. Když Edouard vyslechl její nesouvislý projev, plný zuřivého vzteku a výbuchů žárlivosti, usmál se na Kamilku a pravil hlasem sladkým jako med.

„Kamilko, dovol, abych ti představil svou bytnou. Mimi, tohle je Kamilka,“ řekl a s klidem Mimi pozoroval.

„Těší mě,“ řekla Kamilka odměřeně.

„S kurvama se nebavím! Oblíkni se a vypadni z mýho baráku!“ zaječela Mimi a vrhala na Edouarda a Kamilku pohledy plné nenávisti. „A ty, jestli tady chceš bydlet, tak sem hned přestaneš ty své děvky vodit.“

„Nevadí ti, že pracuju?“ zeptal se Edouard. „Otravuju tě já, když maluješ?“

„To by tak ještě scházelo!“ řekla Mimi a podívala se na Kamilku. „Za deset minut ať jste pryč!“

Odešla. Kamilka nevěděla, co dělat, ale Edouard jí beze slova podal šaty. Když se oblékla, políbila Edouarda na tvář a hlavou kývla nahoru ke stropu.

„Rachejtle tlustá,“ řekla a nechápavě se na Edouarda podívala. „Jak tady s ní můžeš bydlet, prosím tě?“

„To bych taky rád věděl,“ řekl Edouard, pohladil Kamilku po rezatých vlasech a vyprovodil ji před dům. „Zejtra ti zavolám, musíme to dodělat.“

„Edo, sem do toho baráku už nevlezu,“ upozornila ho Kamilka.

„Samozřejmě. Já taky potřebuju k práci klid. Ahoj.“

Když Kamilka nasedla do auta a odjela, zůstal stát Edouard před brankou, zapálil si cigaretu a přemýšlel, co provede. Nedá se nic dělat, řekl si, musím zavolat Martinovi, aby se načas odsunul někam jinam. Kamarád je kamarád, ale kšeft je kšeft.

Vrátil se zpátky do ateliéru, složil stativy s lampami, fotografický stativ i aparát a pak začal skládat rámy, na nichž měl zavěšená pozadí, které si sem přivezl z domova. Měl vztek, ale tím, co se stalo, se nijak zvlášť nezabýval, protože nebyl čas. Přemýšlel, jak asi dlouho mu bude trvat, než patřičně upraví bývalý ateliér, který do vily k Mimi stěhoval před časem celý den. Když byl hotov, zjistil, že bude potřebovat něčí pomoc, aby to vůbec zvládl, protože musel odstěhovat krabice s nejruznějšími rekvizitami, které používaly modelky. Zkusil zatelefonovat Martinovi. V jeho bytě nebyl. Zkusil tedy zavolat jeho ženě. Ale ani ta nebyla doma. Aby zbytečně neztrácel čas, naložil do auta, co se dalo, a rozjel se ke svému bytu.

Vyjel výtahem do pátého patra a zazvonil. Chvilku čekal, a když se nikdo neměl k tomu, aby otevřel, vylovil z kapsy klíče a chtěl si odeknout. Jenomže zevnitř byl v zámku klíč. Helemese, řekl si Edouard s úsměvem, tak on tam má ženskou. Jenomže má smůlu.

Edouard se opřel ukazovákem o zvonek a držel jej tak dlouho, dokud neuslyšel za dveřmi kroky. V zámku zarachotil klíč a mezi dveřmi se objevil Martin. Byl jen v kalhotách a bosý.

„Co se děje?“ zeptal se místo pozdravu.

„Nic. Jen si sem potřebuju dát pár věcí,“ řekl Edouard a zvědavě se na Martina podíval. „Koukám, žeš dal na mý rady a použil můj telefonní seznam. Která to je?“

Martin, jemuž Edouard po rozchodu s ženou velkoryse věnoval svůj seznam se jmény žen a dívek, aby se po večerech nenudil, se nikdy ne-

odhodlal k tomu, aby ho použil. Už už chtěl něco říct, když se za jeho zády ozval hlas.

„Ahoj, Edo. Jak se vede?“

Edouard se překvapeně díval na Martinovu ženu, která vyšla z pokoje a mířila do koupelny.

„Jo, jde to,“ řekl zmateně a nechápavě se podíval na Martina.

„C'est la vie,“ usmál se Martin, ohlédl se, a když zjistil, že jeho žena za sebou zavřela dveře koupelny, ztišil hlas. „Ten její pán to trochu přepísk. Sebral jí pár šperků, vkladní knížky a můj kožich. Poldové ho sice sbalili, ale už to stačil všechno rozfofrovat, takže mi zbyla jen Zdena a děti. Radši o tom před ní nemluv.“

„Samozřejmě,“ řekl Edouard a odnesl pár krabic, které vyvezl nahoru do předsíně. „Musím ti říct, že mi Zdena udělala radost, když se k tobě vrátila.“

„Dalo mi dost práce ji přesvědčit, aby na to, co se stalo, zapomněla,“ řekl Martin. „V podstatě začínáme znovu. Chodí sem za mnou jako milenka. Je to docela prima.“

„To věřím, jenomže teď budeš muset nějaký čas chodit ty zase za ní,“ řekl Edouard. „Mám hromadu práce, musím nafotit ještě asi dvacet holek a u té krávy pitomý to dělat nemůžu. Máš smůlu.“

„Velkej omyl,“ usmál se široce Martin. „Aspoň mám pádnej důvod odtud vypadnout a nastěhovat se zpátky domů. Zdena má takový stupidní řeči, že si na sebe zase musíme zvyknout a tak různě. Já to nechtěl lámat přes koleno, ale teď to bude jednoduchý.“

Martin pomohl Edouardovi odnést nahoru věci, ještě dvakrát s ním zajel do vily k Mimi, která byla zavřená v ateliéru a neměla tušení, že si Edouard odváží ateliér k sobě domů. Když odvezli poslední várku a vypili kávu, kterou jim Zdena uvařila, Martin se zvedl, vzal svou ženu za ruku a podíval se na Edouarda.

„Ty své krámy si odvezu zejtra. Chci ještě vidět děti, než usnou.“

Když odešli, Edouard se dal do práce. Sestavil rámy na pozadí, vybalil z krabic všechny věci a připravil ateliér k práci. Když si pak nalil sklenku mizerného koňaku, který tu zbyl po Martinovi, usadil se do

křesla, zapálil si gauloisku a přemýšlel o uplynulých dvou letech, která prožil s Mimi. Proč jsem to vlastně dělal, ptal se v duchu sám sebe. Proč jsem se nastěhoval do té šílené vily k těm ještě šílenějším lidem, když tady mám být sám pro sebe, když sem si můžu vodit kdykoliv kohokoliv. Stálo to vůbec za to? Stály ty dva roky za pocuchané nervy? Jak já se mohl mít! Edouard si nalil další sklenku druhořadého koňaku, který by nikdy předtím nepil, zapálil si novou cigaretu a rozhlédl se po pokoji. Jak já si mohl užívat, já vůl, řekl si znovu a pak se rozesmál na celé kolo.

„Jak já se budu mít!“ řekl nahlas, ačkoliv sám před sebou nikdy předtím nahlas nemluvil. „Jak já se budu mít! O tom nemá ta prdelatá můra ani ponětí!“

Své rozhodnutí zpečetil zbytkem koňaku, který, když o tom tak uvažoval, nebyl zase tak strašný, jak se mu zpočátku zdálo. Šlo jen o to si zvyknout.

Druhý den zavolal nejdřív Kamilce, aby jí sdělil, že práci o den odloží, a pak zatelefonoval Martinovi, s jehož pomocí odstěhoval z vily všechny zbývající věci.

Maxim s Oskarem byli ve škole a Mimi, domnívající se, že Edouard strávil předešlý večer se zrzavou Kamilkou anebo s některou jinou z těch jeho modelek, se urazila a za celé dopoledne nevyšla z ateliéru. Až teprve po poledni, když se chlapci vrátili ze školy a dožadovali se oběda, seběhla dolů, aby zjistila, co se vlastně děje, a aby Edouardovi vynadala, že neuvažil. Zastihla ho spolu s Martinem před domem ve chvíli, kdy nasedali do auta.

„Kam jedeš? Co bude s obědem?“ zeptala se zostra. Martinovi nevěnovala nejmenší pozornost. „Proč jsi nepřivezl to maso, cos měl přivízt?! Jsem zvědavá, co teď budeš vařit!“

„Já jsem zvědavej, co budeš vařit ty,“ usmál se Edouard. „Protože jak vidíš, já se stěhuju.“

„Kam?“ zeptala se překvapeně.

„Domů. Kam jinam.“

„Zrovna teď? Ty ses zbláznil! Nikomu nic neřekneš...“ řekla Mimi rozhořčeně a pak nasadila o něco přívětivější tón. „Hele, jestli ses urazil kvůli tomu včerejšku...“

„Já se vůbec neurazil, drahá Mimi,“ řekl Edouard s úsměvem. „Prostě jsem se rozhodl, že tady dál vola nikomu dělat nebudu. To je celý. Bejt dva roky za kašpara, to mi docela stačilo.“

Mimi uraženě trhla rameny. Tak on jde pryč! Prevít! Velice se jí Edouardovo rozhodnutí dotklo, protože předešlého večera, kdy marně čekala, až se vrátí domů, se rozhodla, že ho vyhodí sama. Těšila se, jak mu to všechno vytmaví za sebe i za děti, těšila se, jak mu sbalí kufry a postaví je přede dveře a odmítne jakékoliv diskuse. A on, darebák, ji takhle vyšplouchne! Rozčilila se.

„Tak si táhni za těma svejma děvkama!“ křičela a její řvaní bylo slyšet přes pět okolních zahrad. „Aspoň tu od tebe bude pokoj! Aspoň nás tu nebude nikdo buzerovat a učit nás, jak držet vidličku!“

„I kdybych tady tvrdnul do smrti, stejně se to nikdo z vás nenaučí,“ řekl s klidem Edouard.

„Odprejskni!“ vyštěkla Mimi, ale náhle si uvědomila, že přece jen nemůže nechat Edouarda jen tak odejít. „A co bude s tím instalátérem, cos mu měl volat?!“

Už nějaký čas prosakovaly odpady z prvního patra a Edouard dostal za úkol sehnat někoho, kdo by vyměnil celou stoupačku.

„U telefonu je napsaný jeho číslo,“ odvětil Edouard. „Je to tvůj dům, tak se už konečně začni starat sama, anebo zapřáhni svůj rozmazlený chlapečky. Já jsem tady jednou provždy skončil. Nazdárek!“

Obdařil rozčilenou a z konceptu vyvedenou Mimi širokým úsměvem, nasedl do auta, kde už čekal Martin, nastartoval a odjel.

Potkali se asi po čtyřech měsících v divadle. Edouard byl sám, zatímco Mimi doprovázel hnědovlasý muž středního věku. Edouard ho znal, mluvil s ním sice jen dvakrát v životě, ale věděl, kdo to je. Když o přestávce čekal u bufetu, zabrousil k Mimi, která se bavila s několika přáteli.

„Ahoj. Koukám, že sis našla nového otroka,“ řekl. „Skvělej výběr!“

„Jsi pitomej,“ odvětila Mimi. „Konečně jsem narazila na chlapa, který mi rozumí, na rozdíl od tebe.“

Edouard se snažil nedat najevo své překvapení. Bylo obrovské, neboť onen brunet, chovající se k Mimi oddaně jako mopslík, byl onen instalatér, jehož on sám Mimi doporučil. To je teda úroveň, říkal si. Ne, že by měl cokoliv proti tomu pánovi a jeho profesi, ale skutečnost, že s ním provazochodkyně Mimi, snoby uznávaná malířka mizerných mazanic, došla svého štěstí, ho šokovala.

Když pozdě večer seděl u Martina a jeho ženy, kam po představení zašel, neboť nemohl zůstat v divadelním klubu ve společnosti Mimi a jejího údržbáře, pohrával si se sklenkou koňaku, kterou držel v ruce, a díval se na Martinovu ženu.

„Dvacet let tomu tvému mužskému vykládám, že nerozumí žen-skej, a nakonec zjistím, že jim vlastně nerozumím taky,“ řekl a dopil skleničku. „Nikdy jsem nebyl žárlivej, naštěstí, takže je mi docela fuk, koho si Mimi nabalila, ale přece jen, měl jsem o ní lepší mínění. Já to vážně nechápu.“

Martin mu dolil koňak, krátce se podíval na svou ženu a s klidnýma očima, které se za poslední rok jeho života musely dívat na moc nepříjemné věci i na to, jak tyto nepříjemnosti pominuly, se obrátil k Edouardovi.

„Nesnaž se všechno vědět a všechno chápat,“ řekl s úsměvem. „Některý věci je lepší brát tak, jak jsou. Mimi má instalatéra. Tečka. Kráva bučí. Tečka. Neptej se, proč kráva bučí, protože bys tím ztratil hromadu času. Prostě je taková. S Mimi je to podobný. Měla tebe, teď má jinýho. Zkrátka jsi přišel, viděl, odešel. Tečka.“

„Vlastně máš pravdu,“ řekl Edouard a upil koňaku.

Podíval se na Martina a usmál se. Usmál se na jeho ženu. Znovu se podíval na Martina a v jeho klidných očích jako by četl: Tady byl taky jeden pán, co přišel, viděl, odešel. Ale proč o tom mluvit, když už je to za námi? Život jde prostě dál a bučení krav ber jako fakt. Tečka.

Někdo schází u stolu

Český král Jiří seděl nehybně na svém bronzovém koni, za zády zámek, před nosem zbytek náměstí s cestou na Nymburk, dole pod sebou šňůru stojících a kouřících aut, která nemohla ani tam, ani zpátky, protože nějaký chytrák s dvacetimetrovým trajlerem vjel do úzké Palackého ulice. Koncem svého *long vehicle* si dal hubičku s autojeřábem, postrčil ho až na chodník a zůstal bezradně stát, protože nemohl ani sem, ani tam.

Nervózní řidiči, kteří nevěděli, co ochromilo dopravu, mačkali klaksony, pokuřovali a bubnovali prsty o volant, zatímco lázeňští hosté museli vdechovat mraky výfukových plynů zaplavujících náměstí a deroucích se na kolonádu. Tam na pódiu trůnil středočeský symfonický orchestr a těm, kteří dali přednost hudbě před procházkou, vyhrával promenádní koncerty.

František Dvořák, čtyřiatřicetiletý flétnista, se díval do partu a přitom pošilhával po své pětileté dceři, která se vyškrábala na pódium a začala se k němu mezi hráči orchestru proplétat. Franta otočil list a mrkl dozadu za poslední řady, kde postávala sedmnáctiletá Dáša a bavila se s jakýmsi uhrovitým výrostkem, zatímco měla Janičku hlídat.

„Zmiz!“ sykl na dceru těsně předtím, než nasadil flétnu ke rtům a společně s ostatními dřevy zahrál dlouhou pasáž, k níž se přidaly žestě.

Čekal, až bude mít pár taktů pauzu, aby mohl z kapsy vylovit dvě koruny, podat je v rychlosti Janičce a poslat ji pryč, aby si koupila zmrzlinu a přestala otravovat. Když odcházela, povalila klarinetistovi Petříkovi pult. Dirigent loupł po Frantovi očima, jako by říkal, zas vy, pane Dvořák, to ty děti nemůžete přivázat někde ke stromu?!

Nemohl. Krátce poté, co se Janička narodila, ovdověl a zůstal s ní a sedmiletým Cyrilem sám. Dáša, která k němu chodila na hodiny flétny, děti hlídávala, ale v poslední době na ni nebylo příliš spolehnutí, protože se kolem ní začal motat ten uhrovitý mládenec. A teď Franta

pozoroval dceru, jak se s klidem proplétá mezi židlemi, rozestavěnými na písku, na nichž seděli lázeňští hosté; někteří pohoršeně, jiní se shovívavými úsměvy pozorovali plavovlasé děvčátko, svírající v drobounké pěstičce kovovou dvoukorunu.

Najednou zjistil, že tu je i Cyril s těmi Petříkovými holomky. Měli s sebou i tu svou příšernou dogu, jako by nevěděli, že psi na kolonádu nesmí. Už se u nich také objevil nějaký chlapík a snažil se je poslat pryč. Doga začala štěkat a dirigent se na zlomek vteřiny ohlédl, pak se otočil na Petříka a blýskl po něm očima. Zase vy a ti vaši darebáci! No a pan Dvořák nezůstane samo sebou pozadu, ten jeho výtržník u toho musí být taky! Tady se nedá v klidu hrát, pánové!

Konečně dozněl poslední takt. Hráči vyměnili party. Franta se podíval na hodinky. Ještě dva kousky a jde se domů.

Vomáčka, který hrál na trubku, se naklonil k Petříkovi, aby mu ukázal docela krásnou třícítku ve druhé řadě. Seděla vedle Vlasty, rehabilitační sestry mužského vzezření. I Franta si té krásky všiml. Vypadala docela příjemně.

„Pěkněj kousek,“ řekl Frantovi Vomáčka. „Budu se jí muset podívat na zoubek.“

„Jak jinak,“ utrousil Franta.

Dirigent se zadíval na hráče, nastalo pár vteřin ticha a pak... místo Strausse se ozval příšerný jakot, rozléhající se po celých Poděbradech. Janička utíkala ke stánku se zmrzlinou, zakopla, upadla a teď ležela na břiše s naraženým kolenem a dívala se do kanálu, kam nenávratně zmizela dvoukoruna, která jí vypadla z ruky.

Franta jen zavřel oči. Jestli někdo tvrdí, že na srdce jsou Poděbrady, tak kecá. Tohle je o nervy. To je o infarkt! A Dáša, místo aby něco dělala, tam dál klábosí s tím výrostkem, vrhá na něj unylé úsměvy a vůbec jí nevádí, že děti, které má hlídat, si dělají, co chtějí.

Když bylo po koncertě, odvedl Franta děti domů, jednou rukou přepíral špinavé prádlo, druhou rukou vařil a ještě stačil snad podvacáté přečíst dopis, který dostal z Prahy. Je to nesmysl, říkal si. Nemá to cenu. Jsou

desítky lepších, proč bych ten konkurs měl vyhrát zrovna já. Kdyby ho nebyl Beran přemluvil, nikdy by se ke konkursu nepřihlásil. I když kdo ví. Praha je Praha, symfonický orchestr bez dirigenta má jinačí jméno, i když ansámbl, ve kterém hrál dosud, nebyl zase nijak špatný. Ale Poděbrady jsou díra všech děr, co se tady asi tak může hrát, orchestrálky z těch nejpitomějších operet, dirigenta ani nenapadne, že by se mohl pustit do něčeho jiného, že by mohli lázeňským hostům hrát pořádnou hudbu...

Na dlouhé úvahy neměl čas. Musel děti nakrmit, uložit je do postele a počkat, až přijde Dáša, aby je večer hlídala. Pak se rychle oblékl a spěchal do vinárny U krále Jiřího, aby tam s Vomáčkou, Petříkem, Hurychem a dalšími hrál jiné sortě lázeňských hostů, těm, kteří si sice přišli léčit srdce do Poděbrad, ale potřebovali k tomu i pár sklenic vína a o něco lepší hudbu. Jako vždy zahráli úvodní skladbu, kterou zpíval Franta s Hurychem.

*Až zjistíš, že duše tvá churaví
a v noci nemůžeš spát,
až život tvé srdce unaví,
pošli je do Poděbrad.*

Franta dozpíval a v pauze si dal kávu. Pěkná pitomost, říkal si. Má duše churaví, srdce je unavený, jsem v Poděbradech, a nic. Vůbec nic. Jen starosti. Ráno odvést Janičku do školky, Cyrila vypravit do školy, pak na zkoušku, po zkoušce nakoupit a pak se s Cyrilem učit, prát, zašívát, večer ke Králi Jiřímu, aby vydělal pár korun navíc, protože z gáže prvního flétnisty toho člověk moc nepořídí, zvlášť když děti rostou jako z vody a každou chvíli potřebují nové boty a šaty a všechno možné. Ještě že má Dášu a nemusí jí za hlídání platit, domluvil se před čtyřmi roky s její matkou, že jí bude dávat hodiny zdarma, pakliže mu sem tam děti pohlídá. Co by si bez ní počal, čert ví.

Druhého dne, když přišla před čtvrtou na hodinu, tvářila se nějak divně. A hrála bez citu, zcela mechanicky, jako by na to ani nemyslela.

„Posledně to bylo lepší,“ řekl a ukázal koncem tužky do not a udělal pomyslný kroužek. „Tady si s tím musíš trochu pohrát, víc se s tím pomazli, rozumíš?“

Mlčky přikývla a začala hrát znovu. Tentokrát to bylo o hodně lepší. Když dohrála, začal se Franta přehrabovat v hromadě not na klavíru.

„Do těch zkoušek máme času dost,“ řekl a položil na notový pult před Dášu Mozartovo Andante. „Zkus teď tohle, taky jsem to hrával, je to docela pěkný.“

Dáša opět mlčky přikývla a pak začala pomalu rozebírat svůj nástroj a ukládat ho do futrálu.

„Pane učiteli,“ řekla konečně a hlas se jí chvěl. „Maminka už nechce, abych k vám chodila hlídat děti.“

„Proč, prosím tě?“ zeptal se překvapeně. „Vždyť jsme se domluvili.“

„Já vím, ale nemáte se prej zlobit.“

„Tys něco provedla? Nebo se něco stalo?“

„Prostě už to nepůjde,“ řekla Dáša a uložila si noty do aktovky.

Franta se na ni překvapeně díval.

„To přece nemyslíš vážně, vždyť já dneska večer hraju. A ve středu musím jet do Prahy,“ řekl.

Ale Dáša jen pokrčila rameny, ani se na něj nepodívala a šla.

Sotva se za ní zavřely dveře, objevil se Cyril s Janičkou a dožadovali se večere. Franta se zvedl a šel do kuchyně. Co teď? říkal si. Co já teď budu dělat?

„Dneska večer musíte bejt sami,“ oznámil pak dětem u jídla.

„Já sám doma nebudu!“ řekl rezolutně Cyril a Janička se k němu samozřejmě musela přidat.

Frantovi nezbylo nic jiného než zavolat k Petříkovým a poprosit, jestli by děti nemohly na večer zůstat u nich. Protože hrát jít musel. Kdyby vynechal, kdyby se to stalo víckrát, našli by si místo něj někoho jiného. A on o těch pár stovek měsíčně nechtěl přijít.

*Neber svůj život tragicky,
z proher se nezblázní;
věř mi a pošli fakticky
své srdce do lázní.*

Když zpíval text, který sám sepsal, říkal si, jakou blbost to vymyslel. Samo sebou, tragické to rozhodně nebylo, ale k popukání také ne. Zato k zbláznění to bylo stoprocentně. Ve středu měl jet do Prahy na konkurs a nevěděl, co udělá s dětmi. Bude muset dojet za matkou, tři hodiny do ní hučet, aby opustila své slepice, králíky a kozu a na den se přesunula do Poděbrad.

V pauze se k němu přitočil Vomáčka.

„Hele, je tu Hájek, pojd' se mnou, on ti něco napíše,“ řekl a vedl Frantu na konec lokálu, kde seděl malý padesátiletý doktor se svou ženou. „Má poklona. Vedu ti pacienta. Nemohl bys mu něco napsat? Nervy má v kýblu, je celej roztřeseněj...“

„Tak zlý to zase není,“ ohradil se Franta. „Jen nemůžu pořádně spát, občas se dostanu do stresu, ve středu dělám konkurs...“

„Měl byste načas vypnout, to by bylo nejlepší,“ řekl Hájek, a už vytáhl blok s recepty. „Každopádně byste se měl stavit u mě v ordinaci, abych se na vás pořádně podíval.“

„No jo, ale kdy? Nemám vůbec čas,“ řekl Franta.

„Tak si ho budete muset udělat,“ řekl důrazně Hájek. „Na vašem místě bych si s tím moc nezahrával. Myslete na děti.“

A co asi tak dělám? utrhl se v duchu Franta, když si bral od doktora recept na sedativa. Honím se od rána do večera, aby měly co jíst, v čem chodit.

„Díky,“ řekl a potřásl si s doktorem rukou. „Někdy se u vás objednám. Vážně.“

Když se vrátil na svou židli a vyměnil flétnu za saxofon, naklonil se k němu Vomáčka.

„Poslouchej, jakej je vlastně ten tvůj zajda?“ zeptal se a usadil se na židli vedle Franty. „Docela se vybarvila, připomíná mi jednu Botticelliho krásku...“

„Jakej zajda zase?“ zeptal se nechápavě Franta.

„Jen se nedělej, musí to s ní být náramně rajcovní, ne?“

„Dej mi pokoj, teď nemám na ty tvý vtípky náladu,“ řekl Franta, utáhl plátek v hubičce saxofonu a zkusil, jak nástroj hraje.

„Měl by ses zachovat jako gentleman a tu holku si vzít,“ pokračoval Vomáčka. „Jestli ji necháš na holičkách jako Brahms tu svou bytnou, tak z toho bude jen ostuda.“

„O tom, že by Brahms přivedl svou bytnou do jinýho stavu, nic nevím,“ řekl nevrle Franta, protože věděl, že si Vomáčka vymýšlí nejnesmyslnější historky, jimiž na potkání krmí kdekoho.

Začali hrát *My funny Valentine* a Franta se mazlil se saxofonem jako slavný Gerry Mulligan, přestal myslet na děti, na starosti s vařením a uklízením, s očima zavřenýma pohyboval prsty po klapkách svého barytonsaxofonu a nevnímal nic než tóny, které se draly z nablýskaného nástroje.

Ve dvanáct skončili a Franta spěchal s Petříkem k němu domů, aby si vyzvedl děti.

„Dneska to bylo výjimečně,“ řekl mezi dveřmi omluvně, protože paní Petříková se netvářila příliš nadšeně. Jí stačili na hlídání dva kluci, kteří byli k neudržení.

„Kdyby sis vzal tu holku, tak bys měl o hlídání postaráno,“ řekl mu před domem Petřík. „Ahoj.“

„Jakou holku?“ zeptal se nechápavě Franta.

Ale to už Petřík zmizel v domě a bylo slyšet jen rachocení klíče v zámku.

Franta nesl spící Janičku v náručí, rozespálý Cyril šel malátně vedle něj. Najednou se probral.

„Tati, víš, že Dáša čeká dítě?“ zeptal se.

„Cože?!“ Franta se zastavil a užasle se díval na syna.

„Paní Petříková říkala, že je to pěkná ostuda.“

„Pojď, prosím tě,“ řekl Franta a zamířil napříč náměstím.

Tak proto ty narážky! To ještě scházelo! Jak znal Vomáčku, tenhle nechutný drb bude roznášet po celém městě.

„Jak to, že může čekat dítě, když není vdaná?“ zeptal se znovu Cyril.

„To bych taky rád věděl.“

Zatracená práce! Kde já teď seženu někoho na hlídání? ptal se v duchu. Přeci nemůžu pokaždé, když půjdu hrát, dávat děti k Petříkovi. To je vyloučené. A samotné je doma nechat nemůžu, protože bych neměl klid. A ke všemu ještě ten pitomý konkurs!

Druhý den brzy ráno zajel k Jičínu pro svou matku a odvezl ji do Poděbrad. Nadávala. Prý mohl děti přivést k ní, ale Cyril musel do školy a navíc odmítal k babičce jet, protože nesnášel smrad hnoje a dvůr plný kuřinců; pohled na králičí kožky, visící na napínacích na plotě, mu naháněl bůhvíproč strach. Janička, jak bylo jejím zvykem, se připojila a chtěla zůstat v Poděbradech.

Když konečně dorazil do Prahy a v malé zkušebně vybalil nástroj, zjistil, že je tu asi dvanáct uchazečů o místo prvního flétnisty. Některé z nich znal z dob studií na konzervatoři. Protože byl zvědavý, jak konkurs probíhá, vyšel nahoru na galerii, aby nepozorovaně vyslechl hru mladé dlouhonohé slečny Homolkové, jejíž sukně byla obdivuhodně krátká; členové konkursní poroty na ní mohli nechat oči.

„Já se na to vykašlu,“ řekl tiše Váchalovi, s nímž býval v ročníku. „Ta ženská hraje perfektně, a ještě ke všemu má takovýchle nohy. To přece není fér!“

„Kdyby jen nohy,“ procedil Váchal mezi zuby. „Divím se, že byla až doted'ka bez angažmá.“

Když slečna Homolková dohrála, vrátil se Franta zpátky do zkušebny. Za chvíli se tam objevil jeho švagr Beran, první houslista orchestru, který vypsál na místo první flétny konkurs. Byl jedním z členů poroty.

„Už toho mám nad hlavu,“ řekl a sedl si vedle Franty.

„Poslouchej, mám vůbec nějakou šanci?“ zeptal se Franta.

„Snad jo,“ pokrčil Beran rameny. „I když ta Homolková je extratřída a pak tu je ještě Hromada, znáš ho, ne, hrával s Berlínskou filharmonií.“

„A to mi říkáš teprve teď?“ zeptal se Franta a vstal. „Jdu domů, tohle nemá smysl.“

„Neblázni, přece to teď nevzdáš,“ snažil se ho uklidnit Beran.

Franta se na něj nedůvěřivě podíval. Hromada byl vynikající flétnista a Homolková jakbysmet. Tak proč by měli místo jednoho z nich vzít zrovna mě? ptal se sám sebe.

Za půldruhé hodiny přišel konečně na řadu. Zahrál povinnou skladbu. Na mužích, sedících znaveně a trochu znuděně na židlích, nebylo vůbec nic poznat. Beran se tvářil naprosto neutrálně. Franta podal korepetitorovi u klavíru partituru a začal hrát volnou skladbu. Po dvaceti taktech muž, sedící vedle Berana, tleskl rukama.

„To stačí, pane Dvořák,“ řekl otráveně. „Tohle znáte perfektně. Však to taky nejím pět let hraje s tím vaším orchestrem.“

„V životě jsme tohohle Händela nehráli,“ ohradil se Franta, který s nelibostí nesl, že ho ten tlusťoch nenechal dohrát.

„Ale prosím vás, každý léto jezdím do Poděbrad, co mi to chcete namluvit,“ řekl otrávený chlapík a podal Frantovi partituru. „Teď nám zahrajte z listu, ať vidíme, co ve vás je.“

Franta viděl, jak Beran zoufale zakoulel očima, když se k němu tloušťník naklonil. Zaslechl útržek věty, pronesené dost škodolibě.

„Tohle je moje poslední kompozice pro flétnu. Jsem zvědavý, jestli ji ten tvůj švagr...“

Franta zatnul zuby, očima přelétl partituru, dvakrát třikrát si přečetl pár složitých pasáží, všude samý křížek a samá odrážka, rád by věděl, jestli ten odporný tlusťoch nechal tu svou vypečenou kompozici hrát i dlouhonohou slečnu Homolkovou.

Dal znamení korepetitorovi a konečně začal. Šestnáctinky se sypaly z jeho flétny, taktak, že stačil očima sledovat noty, ale nakonec to d'ábelské tempo zvládl a bylo mu jasné, že když už nic jiného, tak toho nafoukaného melouna převezl, protože jak se tak po něm na zlomek vteřiny podíval, viděl, že se tvářící dost našťvaně.

„To stačí, pane Dvořák, děkujeme vám.“

Znovu tleskl masitýma rukama s krátkými prsty, opět nenechal Frantu dohrát. Tvářil se pořád znuděně a otráveně. Zato Beran na Frantu dvakrát zamrkal, jako by mu chtěl říct, že je všechno v nejlepším pořádku.

Franta se rozloučil a šel pryč, zatímco ostatní zůstali sedět, aby si poslechli ještě další dva uchazeče. Ještě hodinku se zdržel v Praze, aby nakoupil nějaké věci, pak sedl do auta a rozjel se k Poděbradům.

Zatímco byl v Praze a čekal, až na něj dojde při konkursu řada, jeho matka šla s dětmi v Poděbradech nakoupit. Když je nechala stát před samoobsluhou, aby se zbytečně nepletly mezi regály, utekl Cyril s bratry Petříkovými, kteří šli kolem se svou dogou a kopacím míčem. Pak zmizela Janička. Okouněla před krámem, a když se jí zdálo, že babička nějak moc dlouho nejde, zabrousila na druhou stranu ulice a potom za roh, kde před prodejnou gramodesek poslouchala hudbu. Nakonec vstoupila dovnitř a rozhlížela se po obchodě.

Za pultem tam stála tříadvacetiletá Viktorie a čekala, kdo s tou malou plavovlasou dívenkou přijde. Ale dveře zůstaly zavřené, nikdo se neobjevoval. Janička se posadila na židli a poslouchala písničku, kterou slychala dost často v rádiu.

„Kdes nechala maminku?“ zeptala se po chvílce Viktorie, když viděla, že se holčička nejspíš zatoulala.

„Umřela nám,“ řekla Janička docela klidně.

To Viktorii trochu zarazilo, ale jak se na holčičku dívala, zdálo se jí, že si nevymýšlí.

„A kde máš tatínka?“

„Jel do Prahy. Pustíš mi nějakou pohádku?“

„To běháš sama po městě?“

„S babičkou. Máš tu pohádky?“

„A kde je babička teď?“

„Utekla mi,“ řekla Janička a najednou mezi deskami vystavenými za Viktoriinými zády zahlédla obal s Červenou karkulkou. „To mám doma! Pustíš mi to?“

„Za chvíli,“ řekla Viktorie. „Nejdřív mi musíš říct pár věcí.“

Dvacet minut Janičku zpovídala, aby zjistila, jak se jmenuje, jak se jmenuje tatínek, jak babička. Ale moc se toho nedozvěděla. A tak zvedla telefon a zavolala na Bezpečnost, aby jim ohlásila, že u sebe má ztracené děvčátko.

Mezitím babička sběhala celé Poděbrady. Prolezla všechny parky a hřiště, ale ani Janičku, ani Cyrila nenašla.

Když už si nevěděla rady, oslovila celá zoufalá mladého strážmistra, korzujícího po náměstí. Ten ji zavedl na oddělení, kde se setkala alespoň s Janičkou. Cyrila našel mladý strážmistr v parku, o němž babička nevěděla, ale který pro změnu znala Janička. Obě děti dostaly patřičné kázání, a aby se babičce znovu neztratily a aby se ona neztratila jim, naložil je všechny strážmistr do auta a odvezl až před dům. A tam, zrovna když vystupoval z vozu, je potkal Franta. Když vyslechl, co se stalo, poděkoval strážmistrovi za péči, kterou jeho dětem a matce věnoval, a chtěl mu dát alespoň na pivo, což strážmistr pochopitelně velice rozhořčeně odmítl, nasedl do auta a odjel.

„Taková ostuda!“ nadávala Frantova matka. „Vézt mě v tom jejich autě jako zločince! Sbalím si věci a jedu domů, tady v tom blázinci už nebudu ani hodinu. Jestli chceš, abych ti hlídala děti, tak se odstěhujte ke mně!“

„Nevíš, co bych tam asi tak dělal?“ zeptal se Franta. „Nejbližší orchestr je odtamtud padesát kilometrů.“

Ale s matkou nebyla řeč. Musela jet ke svým králíkům, slepicím a koze a o tom, že by se ona přestěhovala do Poděbrad, nechtěla slyšet ani slovo.

Druhý den při zkoušce orchestru provedl Vomáčka Frantovi jeden ze svých vtípků. Předešlého dne sebral jeho novou partituru a dal si tu práci, že jeden list přepsal a do čtrnácti taktů, kdy měl hrát jenom hoboje, vepsal Frantovi jakousi zběsilou pasáž. Když pak hobojsista Holík začal hrát své kratičké sólo a Franta se k němu přidal, dirigenta div netrefil šlak, zatímco Vomáčka se kuckal smíchy a hobojsista Holík, kte-

rý neměl nejmenší smysl pro humor, s koženou tváří vzal tužku a beze slova přeškrtnal přebytečné noty ve Frantově partituru. Mezitím Vomáčka odběhl do jednoho z lázeňských domů a z kanceláře rehabilitační sestry zavolal do zkušebny. K dirigentově nelibosti byl vzápětí Franta odvolán k telefonu. Utíkal celý rozechvělý, neboť uklízečka, která zvedla sluchátko, mu oznámila, že volá symfonický orchestr bez dirigenta.

„Tady je Dvořák,“ ohlásil se, celý nedočkavý čekal, co se dozví.

„Tady je vedoucí orchestru bez dirigenta, pane Dvořák,“ vykládal změněným hlasem Vomáčka do telefonu. „Chtěli jsme vám oznámit, že jste vyhrál konkurs.“

Rehabilitační sestra Helena, kterou sotva před týdnem Vomáčka zahlédl na koncertě a do jejíž přízně se snažil vetřít, ho mlčky sledovala.

„Zároveň bych vám chtěl oznámit, pane Dvořák... jste tam? Jo, tak poslyšte, chtěl bych vám říct, že když se náš orchestr obejde bez dirigenta, obejde se docela dobře taky bez vás. Na slyšenou.“

Vomáčka zavěsil a dal se do smíchu, zatímco se na něj Helena nechápavě dívala.

„Říkal jste, že je to důležitý. Ale mám dojem, že tyhle pubertální vtípky nejsou moc k smíchu,“ řekla.

„Mně jo,“ zazubil se na ni Vomáčka. „Co děláte večer, Helenko?“

„S tebou nic,“ ozvala se ve dveřích svým chraplavým hlasem druhá rehabilitační sestra, Vlasta, která stála o mužské zrovna tak málo, jako oni stáli o ni. Bez nejmenších rozpaků vyprovodila Vomáčku ze dveří.

Franta nehnul brvou. Znal Vomáčkovy žertíky a už si na ně zvykl. Vomáčka byl cvok, ale byl to zároveň velice dobrý muzikant. A když si Franta uvědomil, že to, co mu před chvílí řekl do telefonu, vlastně bude pravda, protože proč by se bez něj ten symfonický orchestr neobešel, musel se smát sám sobě. Co já tam hledám za štěstí, říkal si. Takových jako já by bylo. Například slečna Homolková. Má krásné nohy a určitě nemá na krku dvě děti. Jasně, mně je souzeno, abych zůstal až do penze sedět na zadku v Poděbradech. Jakou já v mém věku a s dětmi za zády

můžu udělat kariéru? Žádnou. Jezdit na ten konkurs byla ztráta času, nic jiného.

Odpoledne, když vyzvedl Janičku ze školky a šel spolu s ní a s Cy-rilem nakoupit, potkali Dášu. Pozdravila se sklopenýma očima. Franta na ni vrhl pátravý pohled. Zastavila se.

„Vy už to víte, pane učiteli?“ zeptala se provinile.

„Jo, vím,“ řekl a přísně se na ni zadíval. „Uvědomuješ si vůbec, co jsi spískala?“

„Vy se zlobíte?“

Pěkně pitomá otázka! Jestli je pravda, že je těhotná a že to hodila na krk zrovna jemu, tak nazdar!

„Co tě to vůbec napadlo, prosím tě? Uvědomuješ si, co jsi spískala?!“ řekl znovu. „Můžeš mi říct, co na to říkala maminka?“

„Že se budu muset vdát.“

Vdát! To tak! Jestli si myslí, že na tohle přistoupím, tak to je tedy pěkně vedle. Ale co když bude trvat na svém? Co když bude tvrdit, že to dítě čeká skutečně s ním? Každý přece ví, že u něj bývala dlouho do noci, když hlídala děti. Zatracená práce!

„To přece nemyslíš vážně! Vždyť je to nesmysl, prosím tě!“

„Já bych si ho stejně nevzala,“ pípla Dáša.

Franta naprázdno polkl a překvapeně se na ni podíval. Teprve teď si vzpomněl na toho uhrovitého výrostka.

„Procházku?“ zeptal se Cyril, který mladíka znal.

Dáša neodpověděla. Franta na ni otcovsky pohlédl, chtěl jí chlácho-livě položit ruku na rameno, ale pak si to rozmyslel. Kolem chodilo pře-ce jen dost lidí, kteří ho znali.

„Poslyš, kdyby sis to rozmyslela, můžeš kdykoliv přijít,“ řekl. „Já k dětem ještě nikoho nesehnal. Na hodiny samozřejmě budeš chodit dál, bylo by škoda toho teď nechat...“

„Ty seš vážně těhotná?“ skočil mu do řeči Cyril a zvědavě koukal na Dášino břicho, které zatím známky těhotenství nejevilo.

„Dej mi pokoj,“ odsekla Dáša a bez rozloučení šla pryč.

Franta se ohlédl. Janička mezitím zmizela. Zahlédl ji na druhé straně ulice ve chvíli, kdy za ní zapadly dveře prodejny gramodesek. Rychle se za ní rozběhl.

Janička stála za pultem a snažila se přemluvit Viktorii, aby jí pustila nějakou pohádku.

„Prosím tě, neotravuj cizí lidi a pojď,“ řekl mezi dveřmi.

„My nejsme cizí,“ usmála se na něj Viktorie. „Posledně jsme si hezky popovídaly, vid’?“

„Tak se rozluč a pojď, nemáme čas,“ řekl Franta a vzal Janičku za ruku. „Cyril ještě musí psát úkoly, musím vyprat a uvařit a odvést vás k Petříkovým.“

„Tam už nás nechtěj,“ ozval se za jeho zády Cyril.

„Tak budete večer doma sami.“

„To teda nebudeme!“ odsekl Cyril. „Ani zanic!“

„A co babička?“ zeptala se Viktorie.

„Bydlí daleko a do Poděbrad už hned tak nepřijde,“ řekl Franta. Pak se zadíval na Viktorii. „Poslouchejte, vy tu určitě znáte dost lidí. Nenašla by se nějaká paní, která by mi je chodila hlídat?“

„Nevím, ale můžu se zeptat,“ pokrčila Viktorie rameny. „Kolik platíte?“

„Tak patnáct korun na hodinu. Kdybyste náhodou někoho sehnala, byl bych vám vděčný.“

Když odešel, říkal si Franta, že snad bude mít štěstí. Žil v Poděbradech dost dlouho, ale lidí znal jen pár. Stýkal se vlastně jenom se svými kolegy. Co když se přece jen nějaká paní na hlídání najde? Byl si dokonce jistý, že se najde. Zatím však musel znovu večer odvést děti k Petříkovým, protože za nic na světě nechtěly doma zůstat samy.

O dva dny později se blíže seznámil s Helenou. Hráli v lázeňském domě ve Společenském sále. Vomáčka mu ukázal Helenu, která tu byla s kolegyní Vlastou, a v pauze, když se na pódiu objevil kouzelník Bosco, aby tahal z cylindru králíky, ho za ní poslal.

„Nic mi neříkej, potřebuješ ženskou jako sůl, už se ti to vráží do hlavy,“ řekl. „A Helena je nabitá elektrikou, stačí se jí jen dotknout, abys ji uvedl do chodu.“

Byla to pravda. Sotvaže Vomáčka poprvé pohladil Helenu po zadku, dostal takovou facku, že si málem sedl na zem. Do chodu ji tedy uvedl velice rychle.

Franta tušil, že na něj Vomáčka ušil zase nějakou boudu. Ale když se díval na Helenu, říkal si, že by to přece jen za zkoušku stálo. Krom toho měl chuť Vomáčkovi předvést, že není takový trouba, jak si myslí.

Pozval Helenu ven, a když viděl, že ve stínu dveří šmíruje Vomáčka s Hurychem, dodal si odvahy. Neměl rozhodně co ztratit.

„Možná mi dáte za chvíli facku,“ řekl a nenápadně se ohlédl. „Ale to se nedá nic dělat.“

„Vomáčka?“ zeptala se Helena, která hned pochopila, oč jde. „Tak on se nespokojil s tím vyhraným konkursem?“

„Jak je vidět, tak ne,“ řekl Franta. „Vlastně je to celý trapný, že jo?“

„Podle toho, jak se na to díváte,“ řekla Helena. „Kdybyste věděl, že to nebude k ničemu, tak byste mě sem nezval.“

„Asi ne,“ řekl Franta a znovu se nenápadně ohlédl. „Můžu vás políbit?“

„Kvůli těm dvěma?“

„Kvůli všemu,“ řekl Franta a Helenu objal.

Sotva se jí dotkl, sotva ji sevřel v náručí, pochopila, že to není hra, že ji tu neobjímá a nelíbá kvůli zlomyslným kamarádům. Trochu se třásl, a když po prvním polibku odtáhl hlavu, viděla jeho oči, které jako by nevěřily tomu, co se stalo. Jak dlouho asi nelíbal žádnou ženu, říkala si. Věděla o něm všechno, párkrát ho viděla a slyšela, a hlavně to byl jediný vdovec se dvěma dětmi ve městě. A Poděbrady byly příliš malé, aby se o něčem takovém nevědělo.

Znovu ji políbil. Ale když se ozval z pavilónu bouřlivý potlesk, jímž diváci odměnili kouzelníka Bosca, rychle ji pustil.

„Promiňte, já musím jít zase hrát,“ řekl a rozběhl se zpátky.

Zůstala tam stát trochu překvapená, trochu zklamaná.

Je docela milý, říkala si. Rozhodně to není takový nafoukaný samec jako Vomáčka a určitě to není žádný sukničkář. To by se vědělo. A věčně věků sám s těmi dětmi zůstat nemůže.

Vrátila se do Společenského sálu a po zbytek večera Frantu velice nenápadně pozorovala. Doufala, že po těch dvou třech prvních polibcích přijdou časem další, že si Franta nenechá tuhle příležitost ujít. Přece nebude až do smrti usínat sám. Když ji držel v náručí, nezdálo se, že by mu její tělo, které objímal, nic neříkalo. Právě naopak.

Když přišel Franta o dva dny později na zkoušku, sdělil mu Vomáčka s jistou potutelností v hlase, že ho hledala nějaká moc pěkná slečna a vypadala na to, že ho hodlá žalovat pro porušení manželského slibu. Franta by jeho řečem nevěnoval pozornost, kdyby nebyla zasáhla celistka Fialová a nesdělila mu, že to byla ta slečna, která prodává gramodesky. A tak ještě dřív, než se objevil dirigent, Franta zmizel a spěchal do prodejny za Viktorií, aniž se staral o to, co bude zase dirigent vykládat. Šlo přece o hlídání dětí. Když se jako velká voda vřítel do krámu, zůstal stát překvapeně mezi dveřmi, protože za pultem spatřil ženu doktora Hájka. Nebyl překvapen ani tak tím, že ji tu viděl, protože ji vídal už dřív, ale až donedávna nevěděl, že je to právě Hájkova žena. Vždyť donedávna neznal pořádně vlastně ani jeho. Teď mu však najednou připadalo divné, že žena sekundáře tady prodává gramofonové desky. Sám ani nevěděl proč.

„Dobrý den,“ usmál se na ni dost zmateně a snažil se nasadit trochu přijatelnější výraz. „Přišel jsem za tou slečnou...,“ zarazil se, protože ani nevěděl, jak se jmenuje.

Viktorie se objevila za závěsem, usmála se na něj.

„Snad jste někoho nesehnala?“ zeptal se.

„Sehnala. Stačí, když řeknete vždycky den předem,“ pravila Viktorie, prošla za pultem kolem paní Hákové a zamířila k Frantovi. Hlavou nepatrně kývla ke dveřím.

Franta její gesto pochopil a zamířil ke dveřím, Viktorie za ním. Háková si namáhala uši, ale neslyšela skoro nic, protože pootevřenými dveřmi byl slyšet hlavně kravál z ulice.

„Budete mi platit patnáct korun na hodinu,“ řekla Viktorie s úsměvem. „Sám jste to navrhl.“

„Vy jste fantastická!“ řekl Franta a najednou si vzpomněl na tu svatbu. „Zeitra byste nemohla? Mám celý den nějaké kšefty...“

Viktorie se na chvíli zamyslela. Druhý den byla sobota. Ale co, řekla si, proč ne. Jestli bude někde hrát na svatbě nebo na pohřbu celý den, může to hodit víc než dvě stovky.

Druhý den brzy ráno zavedl děti k Viktorii a spěchal k Petříkovým, kde už čekalo auto. Odvezli je do jedné vsi blízko Nymburka, kde si jedna mladá sestra z lázeňského domu brala statného mladíka od bagru. Jídla a pití bylo dost, i společnost byla docela příjemná, protože tu byly i ostatní sestry včetně Heleny. Mezi jednotlivými kousky si sedal Franta vedle ní, povídali si o všem možném a on se najednou cítil jako znovuzrozený, protože si už dlouho nepopovídal se žádnou ženou, protože už dlouho nepotkal ženu tak milou a přitažlivou. Zjistil, že je jen o málo mladší než on, že je rozvedená a bezdětná, protože děti nikdy mít nemohla, což byl důvod k tomu, aby ji manžel opustil s ženou, která mu pak porodila tři děti. Když seděl se svými kolegy na malém pódiu a hrál, díval se na ni a neustále myslel na to, že Helena by byla velice dobrá partie, že by byla i dobrou matkou a on že by měl konečně pořádné zázemí, že by všechny ty starosti, které měl, neležely jen a jen na jeho bedrech. Ale kdo ví, jestli bude mít chuť si ho vzít? Jednu chvíli se jí na to už už zeptal, ale včas se zarazil. To chce čas. Žádný spěch, vždyť se sotva známe.

Pozdě v noci je odvezli zpátky do Poděbrad autobusem.

Když se chtěl s Helenou rozloučit, přitiskla se k němu.

„Spěcháš domů?“ zeptala se tiše.

Nespěchal. Rychle, než si toho Vomáčka a kolegové všimnou, než si toho všimne protivná Vlasta, vzal Helenu za ruku a zmizel s ní za nejbližším rohem. A pak spěchali na svobodárnu, kde bydlela.

Franta nebyl tak docela střízlivý. Po tom všem, co na svatbě vypil, se mu dost motala hlava. Zamířil do malé předsínky a zmizel v koupelně. Strčil hlavu pod sprchu, nechal ji zkrápět proudem vody a čekal, dokud

se mu v hlavě trochu nerozjasní. Když se mu zdálo, že lepší už to nebude, vydrbal si vlasy ručníkem a zadíval se na svůj obraz v zrcadle. Usmál se sám na sebe.

„Tak to vidíš, Franto, najednou máš ženskou, ty troubo starej,“ řekl a začal vzpomínat, kdy to bylo naposledy. Dávno, hodně dávno. A nestálo to za moc. A teď, po dlouhém půstu, budou hody, říkal si, když vyšel z koupelny.

Spletl si však v malé předsínce dveře. Když otevřel, spatřil na posteli ve vedlejším pokoji Vlastu. Seděla zády ke dveřím, třímala sklenici okurek, jednu právě v ruce. Rychle dveře zavřel a otevřel jiné. To je snad sen! Zase byl v koupelně. Nevěděl, které z těch čtyř dveří v předsínce otevřít. Zachránila ho Helena, která se v jedné objevila, na sobě průsvitnou noční košilku. Když ji Franta uviděl, spadl mu kámen ze srdce, které se v tu ránu rozbušilo, neboť před ním stála ženská se vším všudy, plnoštíhlá, s pevnými stehny a pevnými prsy, které se přitiskly na jeho hrud’.

„Co je s tebou? Pojd’,“ řekla tiše, vzala ho za ruku a odvedla do pokoje.

Rychle si začal rozepínat knoflíčky na košili, cítil, jak se mu zrychluje tep, nemohl od Heleny odtrhnout oči, seděla s nohama složenýma pod sebou na posteli a mlčky se na něj dívala.

Najednou se prudce otevřely dveře a v nich stanula Vlasta. Její široká ramena zabírala téměř celé dveře.

V ruce držela láhev vermutu.

„Tady jste!“ řekla zvesela jako člověk, který po dlouhé době potká své kumpány. „Já pořád, kam jste se zdejchli. Helo, podej skleničky, teď se pořádně rozšoupneme!“

Bylo po všem. Franta si zase košili zapnul. Helena na sebe hodila župan, podívala se omluvně na Frantu, ale dělat už se nic nedalo, Vlasta byla neodbytná. Franta s nimi pro formu vypil skleničku a odporoučel se.

Krucipísek! Tu ženskou by měl někdo zastřelit! nadával, když šel pomalu přes náměstí domů. Copak je tak blbá, aby jí nedošlo... Je blbá, rozhodl se. Anebo je pořádně zlomyslná. Čert ji vem, zrůdu! Ráno složím Ódu na blbost a věnuju jí to!

Když přišel domů, uvědomil si, že je tam Viktorie. Nakoukl do pokoje, ale Viktorie nikde. Nebyla ani u dětí. Objevil ji v ložnici. Ležela v jeho posteli, zpod přikrývky čouhala její nahá noha, hnědé vlasy byly rozhozené na polštáři. Franta se na ni chvilku mlčky díval, pak vzal z druhé postele přikrývku a couval ke dveřím.

„Kam jdete?“ ozvala se najednou Viktorie.

„Lehnu si vedle na gauč.“

„To je nesmysl, tohle je přece vaše postel,“ řekla Viktorie a posadila se. Byla nahá a docela beze studu se protáhla. „Nevěděla jsem, kdy přijdete.“

Vteřinku se na ni díval, srdce se mu znovu rozbušilo. Rychle hodil deku zpátky na postel a šel do koupelny. Umyl se, znovu si opláchl celou hlavu a znovu se zadíval do zrcadla. Hřbetem ruky si přejel tvář.

„No vidíš, Fanouši, najednou máš ženský rovnou dvě,“ řekl sám sobě a usmál se. „Kdo by to byl řekl, ty troubo starej?“

Trochu se navoněl, vyčistil si rychle zuby a jen ve spodkách vpocho- doval do ložnice a už se těšil, jak popadne Viktorii do náruče...

Stála oblečená vedle postele, v ruce svou kabelu.

„Tak já už jdu,“ řekla bezstarostně. „Hezky se vyspěte. Vyrovnat se můžem po neděli.“

Nechala ho tam stát celého zpitomělého a odešla.

Té noci měl František Dvořák spoustu nepřekných snů. Koupil od starého sultána v Persii za směšnou sumu celý harém. Ale pokaždé, když už se chystal některou ze svých žen uložit na hedvábné podušky svého lože, přišel nějaký eunuch a odvedl ji, aby buď myla nádobí, nebo aby prala či zašívala. Jedna musela odejít pískat fotbalový zápas, jiná, jejíž mocné poprsí zdobily metály, měla noční poplach, neboť byla plukovnící v záloze. Jen tu poslední neodvolal nikdo, ale to zase rychle utekl Franta, neboť jeho nejmladší ženou byla Dáša. Hrůza pomyslet!

Ráno se probudil, hlavu měl jako střep. Odšoural se do kuchyně, aby připravil snídani. Objevil tam kus svatebního dortu a chvilku na něj nepřítomně civěl.

„Kde se tu vzal ten dort?“ zeptal se Cyrila.

„Asi jsi ho přinesl ze svatby,“ řekl Cyril a připravil hrnky na čaj.

Franta nejedl. Jenom pil jeden hrnek čaje za druhým a poslouchal Cyrila, který vykládal, jak báječně se s Viktorií měli, kam je vzala a co s nimi dělala.

„Je primovný,“ končil Cyril své líčení. „Stokrát lepší než Dáša. Říkám ti, že Viktorie je k nezaplacení.“

K nezaplacení to tedy je, uvědomil si najednou Franta. Patnáct korun na hodinu. Dvě stě čtyřicet korun za celou sobotu. A na té svatbě vydělal sto padesát. To jsou tedy kšefty, jen co je pravda!

Šel se osprchovat a připravit nedělní oběd, aby stihl včas dopolední koncert a stačil si po obědě dát ještě dvacet. Co s dětmi? Bude je muset nechat, aby zase běžely po kolonádě, to se nedá nic dělat.

Když pak následující neděli počítal, co vydělal po večerech hraním a co musel zaplatit Viktorii za hlídání, zjistil, že to takhle nemůže jít dál. Dvakrát pozval Helenu do vinárny, to také nebylo zadarmo, a Viktorie musela hlídat. Takže suma sumárum začínal být dost ztrátový. Příště bude muset Helenu pozvat k sobě. Jenomže to bude muset nejdřív pořádně uklidit, aby si nemyslela kdovíco. Jediné rozumné řešení by bylo, říkal si, když se jednoho dopoledne usadil na svou židli v orchestru, kdybych se oženil. Hlídání by bylo zadarmo a domácnost by alespoň trochu začala fungovat tak, jak se sluší a patří.

Začala zkouška. Orchester zahrál pár taktů, ale dirigent začal hned tlouct taktovkou o pult, byl v mizerné náladě, pořád se mu nelíbily hony, protože nastupovaly pozdě. A v té chvíli se rozlétly dveře. Dirigent se prudce otočil, aby tomu, kdo si dovoluje rušit, pořádně vynadal, ale okamžitě celý roztál, protože v sále se objevil Beran. Mistr Beran, který přišel za Frantou. Kdyby to byl kdokoliv jiný, dirigent by si neodpustil pár pepných poznámek, ale teď se choval navýsost servilně a k Frantovi byl jako mílius.

„Jen si klidně vyřídíte, co máte, Františku, my to zvládneme sami,“ řekl a přitom mocně pumpoval Beranovou pravicí.

Když vyšli ze sálu, řekl Beran Frantovi, že konkurs vyhrál on. Hned se vypravili vyzvednout Janičku ze školky a Cyrila ze školy, protože bylo nutno zajet neprodleně do Prahy.

„Já tomu pořád nemůžu věřit,“ řekl Franta, když seděl vedle Berana v autě a pozoroval míjející patníky. „Vždyť jsi tuhle říkal, že ta Homolková byla nejlepší.“

„To byla. Však jsi taky byl druhej.“

„Tak jak to, že mě vzali?“

„Druhej nemusí vždycky prohrát,“ usmál se Beran. „Ona je totiž slečna Homolková kapku gravidní a my před sebou máme hromadu zájezdů na celý rok. Na nějaký další konkurs nebude čas.“

Jeli kus za Prahu, kde se chtěl Beran stavět za svým synem a ukázat Frantovi exkluzivní dětský domov, kam podle něj měla přijít Janička s Cyrilem.

„Neboj se, to není žádný sirotčinec, ale takový lepší jesle a internát,“ vykládal. „Náš kluk je tu už tři roky, vždycky když přijedeme do Čech, si ho bereme domů.“

„A jak to, že je tam i teď?“ zeptal se Cyril.

„Protože já měl teď spoustu práce a teta zpívá v Miláně,“ řekl Beran. „Krom toho tam má lepší učitele, než by měl v Praze, takže nemá smysl ho odtud během roku brát.“

Dětský domov byl skutečně exkluzivní, to musel Franta uznat. Ale když si pomyslel, že by sem měl strčit Janičku s Cyrilem, bylo mu všechno jedno.

V Praze odvedl Beran Frantu za úředníky, která s ním měla projednat všechny nezbytné formality. Dala mu několik dotazníků, aby je co nejdříve vyplnil, nakázala mu, aby přinesl hromadu fotografií na pas, víza a čtvrtí ještě, protože za tři neděle odlétá orchestr do Sydney, odtud do Tokia a na Nový Zéland do Aucklandu.

Zpátky do Poděbrad jel s dětmi autobusem, protože Beran neměl už čas, aby je odvezl. Pět měsíců, říkal si Franta. Pět měsíců to děti vydrží, ale co pak? Zase nějaké turné. Kde bude bydlet, když budou hrát v Praze? Denně dojíždět z Poděbrad, to by snad šlo, ale kdo bude hlídat děti?

A přitom je tohle životní šance. V jeho letech poslední, protože většina orchestrů bere hráče do pětatřiceti. Bude mít dost peněz, uvidí kus světa, bude hrát pořádnou muziku, a ne ty krkem lezoucí promenádní valčíky, Strausse a Lehára, které míval snad kdysi rád, dokud je nehrával v sezóně den co den a už je nemohl ani slyšet. Kdyby byl ženatý, bylo by to něco jiného. Ale copak může říct Heleně, aby si ho během tří neděl vzala, protože musí odjet na turné?

Na konci Pískové Lhoty se objevila červená písmena poutače, který hlásal *Na srdce jsou Poděbrady*. To jo, říkal si Franta, který čím byl blíže domovu, tím byl nervóznější. Jenomže co je to zrovna mně platné? Nic, protože si nemůžu jít lehnout do sanatoria, nechat se obskakovat a pustit všechny starosti z hlavy. Musím to nějak vyřešit. Zatím to budu muset zkusit s tím dětským domovem, pak se uvidí.

Večer, dávno po zavírací hodině, se konala ve vinárně U krále Jiřího soukromá oslava. Frantovi kamarádi uspořádali banket. Vomáčka pozval doktorka Hájka se ženou, ale přišla jen ona, protože Hájek musel do nemocnice. Když se dozvěděla, jakou skvělou budoucnost má Franta před sebou, spustila vodopád slov, protože ona kdysi podobnou šanci měla, ale její muž se zachoval jako ťulpas. Mohli jet do Egypta na tři roky, jenže on si to výnosné místo nechal vyfouknout nějakým ambiciózním podtrhářem. Když přišla řeč na děti, poradila ta dobrá žena Frantovi, aby se prostě oženil s Viktorií.

„Děti si na ni už zvykly, je mladá, hezká,“ vykládala Hájková, zatímco Franta mlčky koukal po Heleně a měl všelijaké pocity. „Určitě by si vás vzala, pro takovou holku jste partie k pohledání.“

Doktor Hájek, který se ve vinárně konečně objevil, se rozesmál na celé kolo.

„Taková pitomost! Přece si nevezme chlapa se dvěma dětma!“ řekl a sedl si vedle Franty, který se tvářil čím dál tím rozpačtěji. „Neberte ji vážně, někdy plácá nesmysly.“

„Ale za hřích by stála, to mi nevykládej,“ vložil se do toho Vomáčka a škodolibě se podíval po Frantovi. „Nebo nestála, co myslíš? Vždyť je u tebe pečená vařená.“

Franta jen cosi zabručel, nejradši by Vomáčku kopl, ty hloupé řeči si mohl před Helenou odpustit.

Dlouho po půlnoci se všichni rozešli a Franta s Helenou šli k němu domů. Teprve když odemkl dveře, si uvědomil, že v bytě je Viktorie. Snad proboha zase nebude ležet celá svlečená v jeho posteli. Naštěstí byla oblečená, zahlédla je oknem, když přicházeli. Zvědavě si prohlédla Helenu, o které už slyšela. A Helena si neméně zvědavě prohlédla ji. Tu odsud musím co nejdřív dostat, říkala si, když jí s nuceným úsměvem podávala ruku. Je pro Frantu moc mladá a pro mě by nemusela existovat vůbec.

Když odešla, zavedl Franta Helenu do pokoje, zatáhl rolety a rozsvítil malou stolní lampu. Pak k ní přistoupil a položil jí ruce na ramena.

„Doufám, že sem za chvíli nevtrhne Vlasta!“ řekl a pomalu jí začal rozepínat knoflíčky na blůze.

Usmála se, její prsty nahmataly knoflíky jeho košile, porozpínaly je a začaly hladit jeho hrud', porostlou hustým kobercem chlupů, které se táhly až dolů na břicho a níž, musela rozepnout přezku opasku, aby mohla zjistit, kam až je zarostlý, aby se mohla přesvědčit, že po dlouhé době svírá v náručí opravdového chlapa, že tohle už není jenom sen, ale skutečnost, že ruka, která ji hladí, je opravdová, rty, které ji líbají, jsou živé a postel, na kterou ji s něhou pokládá, není tím vychladlým a opuštěným ložem, na němž léta usínala sama, protože měla strach se znovu zamilovat a znovu prožívat zklamání.

Když ji ráno ve Frantově posteli objevily děti, tvářily se trochu překvapeně. Helena se slušně představila, byla zprvu v rozpacích, protože nikdy nic podobného nezažila, ale naštěstí padla dětem do oka. Dala se s nimi do řeči, zatímco Franta spal jako zabitý, pomohla jim připravit snídani, a když pak všichni čtyři seděli u stolu, měla pocit, že vyhrála. Setkání s dětmi se bála, měla strach, jak ji přijmou, jak se na ni budou

dívat, jak se budou tvářit. A teď seděly vedle ní a chovaly se, jako by to bylo docela normální, jako by tu s nimi byla odjakživa.

Zatím Franta mlčky žvýkal chleba s máslem, upíjel čaj a děti a Helenu zkoumavě pozoroval. Jde to, říkal si, je jim sympatická, to se hned pozná, Cyril dovede pěkně ohrnovat nos, když se mu někdo nelíbí. A ona taky vypadá, že jí jsou sympatické. A bodejt' ne, kdyby mohla mít vlastní děti, porodila by jich tucet, jak sama říkala. Až se vrátím z toho slavného turné, požádám ji o ruku, jaképak otálení, určitě neodmítne.

Odpoledne se sešli. Bylo hezky a Helena měla od půl třetí volno. Procházeli se podél Labe, Cyril pozoroval dlouhé čluny, tlačené remorkéry proti proudu ke zdymadlu, jehož železná vrata se se skřípěním otevírala; chlap na přídi člunu si připravoval bidlo, aby se do něj mohl zapřít a odstrkovat špici lodice od stěn propusti. Helena s tím začala sama.

„Včera, když se mluvilo o dětech, mi přišlo docela líto, že sis na mě nevzpomněl,“ řekla. „Docela dobře bych ti je ten půlrok mohla hlídat já, nemyslíš?“

„To po tobě přece nemůžu chtít,“ řekl, protože měl najednou pocit, že nemůže připustit, aby Helena vzala věci do svých rukou, aby to byla ona, kdo převezme veškerou iniciativu.

„Proč bys nemohl? Já jsem sama, proč bych se o ně nemohla starat?“ zeptala se. „Nech si to v klidu projít hlavou. Rozhodně si myslím, že by to pro ně bylo lepší než ten tvůj exkluzivní dětskej domov.“

To je fakt, říkal si Franta. Lepší by to bylo. Nestálo by to tolik peněz, a pak děti by bydlely doma, spaly by ve svých postelích, Cyril by chodil do své školy, venku by se proháněl se svými kamarády.

„Promluvíme si o tom večer,“ řekl. „Až se vrátím z hraní, tak si o všem promluvíme.“

„Dneska ne,“ řekla Helena. „Slíbila jsem matce, že za ní přijedu, v půl sedmý mi jede vlak. Vráťím se až pozejtří.“

Franta trochu zesmutněl, po včerejší noci se těšil na další, ale nedalo se nic dělat. Helena je vyprovodila před dům a šla si sbalit pár věcí na cestu.

V půl osmé přišla Viktorie. Franta se rychle převlékl a pospíchal ke Králi Jiřímu. Když se těsně po půlnoci vrátil, byla v bytě tma. Vstoupil do pokoje a rozsvítil. Viktorie seděla v křesle, oči měla celé červené.

„Co je vám?“ zeptal se. „Proč tu sedíte potmě?“

„To je dobrý, toho si nevšímejte,“ řekla Viktorie a zmáčeným kapesníkem si utřela oči. „To přejde.“

Vstala, popadla svou kabelu a zamířila ke dveřím.

„Takhle přece nemůžete odejít,“ řekl rozpačitě Franta. „Vždyť se celá třesete. Udělal vám někdo něco? Pustil vás k vodě?“

Viktorie mlčky přikývla, do očí jí znovu vhrkly slzy. Franta jí položil otcovsky ruku na rameno.

„Je to blbý, Viktorie, to je jasný, ale podívejte se, co dneska od těch mladejch kluků můžete chtít...“

„Jemu je padesát,“ pípala Viktorie a rozbřečela se.

Franta překvapeně pootevřel pus. Padesát! A on si myslel, že je na to, aby se na ni vůbec podíval, starý.

„Dva roky sliboval, že se rozvede,“ začala vykládat Viktorie mezi porvy pláče. „Nechala jsem si kvůli němu udělat potrat. Ani to, že čekám dítě, s ním nehnulo, chápete to? Ale teď je se vším konec, poslala jsem ho ke všem čertům...“

Znovu si utřela oči zmáčeným kapesníkem. Franta vylovil z kapsy svůj a podal jí ho.

„Já to nechápu,“ řekl, a tak jako hladíval Janičku, když si rozbila koleno, pohladil po vlasech Viktorii. „Takovou fajn ženskou pustit k vodě... Já vás mít doma, tak se vás budu držet všemi desíti, o dětech ani nemluvím...“

„Ještě jsem z vás kvůli němu dělala pitomce,“ řekla Viktorie. „Chodila jsem k vám hlídat jen proto, abysme se měli kde sejít, chápete to? Dělala jsem jednu blbost za druhou. A pro nic!“

Znovu ji pohladil, tentokrát po tváři.

„Už na to nemyslete, Viktorie, člověk nadělá v životě spoustu pitomostí, zvlášť když je zamilovanej.“

Viktorie se na něj podívala, trošku se usmála.

„Mrzí mě to, vážně, kvůli vám,“ řekla.

„Se mnou si starosti nedělejte,“ usmál se povzbudivě. „Chápu to.“

„Jste hodnej,“ řekla, najednou se natáhla na špičky a vlepila mu pusu.

Dotek jejích rtů Frantu na vteřinku překvapil, ale pak ji k sobě najednou lehce přitiskl, pohladil ji po tváři, a když k němu zvedla mokré oči, políbil ji. Nevzpouzela se. Pažemi se mu ovinula kolem krku jako malé děvčátko, které má strach, ale pak najednou to děvčátko bylo totam, místo něj se mu ovinuly kolem šíje paže ženy a rty, které popaměti našly rty jeho, nerozdávaly polibky ani v nejmenším dětské.

Když pak usínali s těly propletenými, díval se Franta do stropu a přemýšlel, co teď. Viktorii měly děti rozhodně radši než Helenu, a hlavně si na ni už zvykly. A pak, Helena se to snažila všechno vzít nějak moc hopenem, odpoledne mu to trochu vyrazilo dech, tyhle ženské, co chlapa chtějí mermomocí dohnat k oltáři, to je vždycky nebezpečné. Je sice milá, příjemná, ale moc akurátní, chvílemi s člověkem jedná jako s pacientem. Tohle, děti, nejezte, to není zdravé, neměl bys tolik kouřit, takhle dlouho hrát na tu svou flétnu nebudeš, měl bys místo toho každý den cvičit, podívej se na mě, já se udržuju pořád v kondici. Proč ne, určitě by se starala, ale určitě by nás pěkně komandovala, říkal si Franta. Viktorie je docela jiná. Bezstarostná, z ničeho nedělá problémy, je s ní legrace a je mladá. Je krásně mladá, člověk vedle ní pookřeje. Škoda, že se s tím svým páprdou nerozešla dřív. Jak jen z toho teď vybruslit, ksakru.

Na nic rozumného nepřišel. S hlavou přitisknutou k hlavě Viktoriině usnul.

Ráno našly děti ve Frantově posteli Viktorii. Nebyly ani v nejmenším překvapené, dokonce se zdálo, že jsou radši, že s nimi u snídaneš sedí zrovna Viktorie, a ne Helena. Cyril dokonce počítal s tím, že tu Viktorie zůstane napořád, což dal najevo velice prakticky míněnou otázkou.

„Když se s Viktorií oženíš, to už bys jí nemusel platit za hlídání, že jo, tati?“

Franta ho sjel za tu otázku pohledem, ale na druhé straně musel uznat, že to Cyrilovi docela myslí. Viktorie se rozesmála na celé kolo

a najednou ji napadlo, co kdyby si Frantu vzala. Ať má ten mizera, který ji dva a půl roku vodil za nos, vztek, ať se třeba zblázní, tady vedle ní je chlap, který by ji určitě nosil na rukou, má před sebou skvělou budoucnost, jednou se s ním určitě dostane pryč z Poděbrad, kde člověk žádné velké štěstí nemůže udělat, protože není s kým.

Po snídani odvedla s Frantou Janičku do školky a šla ho doprovodit v devět na zkoušku. Demonstrativně dovedla Frantu doprostřed sálu, políbila ho, pak se otočila a s hlavou hrdě vztyčenou zamířila zpátky ke dveřím. Ať mě všichni vidí, říkala si, takhle se to dozví ten prevít co nejdřív, za chvíli o tom bude vědět půlka Poděbrad.

Když jí pak volal bývalý milenec do prodejny, praštila sluchátkem a vůbec se s ním nebavila. Je konec, už se rozhodla, nač tu zbytečnou záležitost dál protahovat.

Hned po zkoušce zašel Franta za doktorem Hájkem. Předě dvěma dny se u něj objednal, měl starostí nad hlavu, spal čím dál tím hůř, potřeboval, aby s ním doktor něco udělal, takhle rozklížený přece nemůže odjet na půl roku pryč.

„Je to jen taková momentální neurastenická porucha,“ řekl mu doktor Hájek, když Frantu důkladně vyšetřil, zrentgenoval mu plíce, udělal EKG a ještě různá jiná vyšetření. „To pravděpodobně vyvolala starost s dětmi a tím vaším novým místem, ono to určitě není jednoduché, nechat tu děti a odjet, já to docela chápu.“

Hájek si zapálil cigaretu, nabídl Frantovi kávu, a když pak seděli v jeho pracovně, káravě se na svého nového pacienta podíval.

„A pak ty ženy, Františku, ty ženy,“ řekl a významně povytáhl obočí. „Rozhodnout se mezi dvěma ženami, to je vždycky složité, a ve vaší situaci zvlášť. Člověk musí vědět, co v danou chvíli nejvíc potřebuje. Samo sebou, to děvče je mladé, má se k světu... Mimochodem, jak vám vyhovuje po sexuální stránce, někdy tyhle stavy může způsobit právě...“

„Ne, tím to rozhodně není,“ ujistil ho Franta.

Hájek spokojeně potřásl hlavou. Díval se na Frantu a mluvil k němu tím nejlaskavějším, téměř otcovským tónem.

„Tak to je v pořádku, ovšem, to jsem rád,“ řekl. „Sestru Helenu moc neznám, dělá na rehabilitaci, ale abych pravdu řekl, může to být jistá záruka, chápete, věkový rozdíl mezi vámi není tak markantní, sexuálně nebude pravděpodobně tak náročná jako ta slečna. Měl byste uvažovat, co bude za deset patnáct let.“

Co je tobě do toho? utrl se v duchu Franta, to je snad moje věc, ne? Ty se starej o tu svou bláznivou ženskou.

„Musíte zkrátka všechno velmi dobře uvážit, příteli,“ pokračoval Hájek. „Ženy nemají bohužel záruční dobu, abyste je mohl vyměnit nebo vrátit. Některé z nich jsou de facto partiové zboží.“

No to se ti podobá! říkal si Franta. S takovýmihle názory na ženy na mne nechod', doktůrku, já o nich mám lepší mínění.

Franta dopil kávu a rozloučil se. Ještě se domluvil, že druhého dne ráno přijde na sedimentaci a na krevní obraz a odešel. Zastavil se za Viktorií, pak vyzvedl Janičku ze školky a šel domů, kde už čekal Cyril.

Viktorie přišla v sedm.

„Ode dneška hlídám zadarmo,“ ohlásila hned mezi dveřmi. „Doufám, že se vrátíš brzy.“

„Hned, jak skončíme,“ řekl Franta, políbil Viktorii, rozloučil se s dětmi a šel.

Když se blížil ke Králi Jiřímu, zahlédl Helenu, která vyšla na ulici. Určitě mě hledala, říkal si. Slíbil, že jí zavolá, ale nezavolal. Nevěděl, co by jí asi tak řekl. Nevěděl, jak by jí to řekl. Chvilku počkal, až zmizela za rohem, a pak zamířil do vinárny. Dnes měl hrát naposledy. Příští týden měl odjíždět a Vomáčka s Petříkem už přemluvili Hlavsu, aby hrál s nimi místo Franty.

Chvilí hráli, ale vinárna byla poloprázdná, pár lidí, kteří se ale za chvilku vytrousili pryč. Franta s Vomáčkou a Petříkem si dali u baru šampaňské, aby svůj rozchod zapili. Franta zavolal na Hájka.

„Pane doktore, pojďte se s námi napít, je to můj poslední večer u Krále Jiřího.“

„Bohužel se nemohu zdržet, jsem tu jen na skok,“ řekl Hájek a vypil s Frantou a jeho kumpány jen jednu skleničku, „musím ještě něco vyřídit ve špitále, to víte, nejsem pánem svého času.“

Když odešel, zjistili hudebníci, že je vinárna prázdná. Zůstali sedět u baru, objednali si další láhev sektu. Petřík chvilku pozoroval Frantu, který se tvářil poněkud zkormouceně.

„Co to s tebou je?“ zeptal se. „Máš před sebou skvělou budoucnost, miluje tě nejkrásnější holka z Poděbrad, všichni ti ji záviděj, dokonce i já...“

„Nojo, ale jak to mám říct Heleně?“ zeptal se Franta.

„To sis měl rozmyslet. Zamotat takový ženský hlavu, to není zrovna moc fér. Ale neboj se, on už jí to někdo řekne.“

Barman se podíval na hodinky a pak vrhl otrávený pohled na muzikanty.

„To je teda úroveň. Ani štamgasti tu nezůstali. Koukat na nějaký kejklíře, to jsem teda neviděl.“

„Náhodou nech bejt,“ řekl Petřík, který odpoledne ukazoval svým synům stožáry, které na konci náměstí postavili provazochodci, a věděl, že se večer chystají zahájit svou velkolepou produkci. „Nemaj sít, a když náhodou sletěj, tak si pěkně nabijou hubu. Takovou věc neuvidíš každý den, to jsou skuteční profíci.“

„A my snad ne?“ zeptal se s hranou uražeností Vomáčka.

„Jo, jenže nás můžou slyšet pětkrát do tejdne,“ prohlásil Petřík, stoupl si a podíval se na hodinky. „Za chvíli začnou, bude to trvat jen půl hodinky. Jdu se tam mrknout.“

Šli všichni, i Franta.

Na náměstí byla spousta lidí, červenobílé stožáry se tyčily k nebi a mezi nimi bylo natažené tenké lano. Z ampliónu umístěného na jednom stožáru se ozýval chraplavý hlas.

„Trio Fratellini objelo celou zeměkouli, aby zakončilo svou pouť v rodném městě. Jejich akrobatické kreace nad kráterem sopky Popocatepetl patří k světovým senzacím...“

Vedle Petříka se objevili jeho synové. Ten starší zatahal za rukáv Frantu.

„Kde je Cyril?“ zeptal se.

„Už spí.“

„Tak pro něj skoč,“ řekl Petřík. „Půl roku děti neuvidíš, tak ať maj nač vzpomínat.“

Franta se podíval na kluky Petříkovy a najednou si uvědomil, že by mu to asi Cyril jen tak neodpustil, druhý den ve škole o tom budou všechny děti povídat, každý se na provazochodce přišel podívat, a on by své děti nechal doma.

„Za chvíli jsem zpátky,“ řekl a rozběhl se mezi lidmi podél náměstí.

„Trio Fratellini, to je jeden muž a dvě ženy, dvě ženy a jeden muž,“ vyřvával zatím chraplavě amplión, „trio Fratellini, to je muž balancující vysoko nad zemí mezi dvěma kráskami...“

Sotva dvě minuty předtím, než dorazil Franta domů, zazvonil u dveří jeho bytu doktor Hájek.

„Musím s tebou mluvit, Viktorie,“ řekl naléhavě. „Tohle mi přece nemůžeš udělat, takhle se přece nemůžeme rozejít.“

„Nech toho, jsi trapnej,“ odsekla Viktorie.

Doktor Hájek se ji snažil obejmout.

„Naposledy, Viktorie, bude to labutí píseň naší lásky,“ mlel rozčileně. „Přece si nepověšíš na krk chlapa s dvěma dětma, vždyť je tě pro něj škoda...“

V tu chvíli vyběhl Franta do druhého patra a zůstal stát jako opařený. Hájek mezi dveřmi objímal Viktorii. Rychle se otočil a běžel zpátky.

Tak to byl on! To snad není pravda! říkal si. To přece nemůže být pravda! Proto se ten mizera vyptával, jak jsem na tom po sexuální stránce, proto měl ty pitomé řeči! Proto si s námi dal jen skleničku! Aby za ní mohl jít, zatímco já budu celý večer hrát! Sviňák!

Vrátil se na náměstí zrovna ve chvíli, kdy Sorella Bianca a Sorella Sylva vstoupily každá z jedné strany na lano, uprostřed něhož s růží

v zubech balancoval Fratello Toni. Zamířil k Petříkovi a Vomáčkovi a teprve na poslední chvíli spatřil Helenu. A ona zahlédla jeho.

„Říkal, že přivede Cyrila s Janičkou s tou jejich novou maminkou,“ vykládal starší Petříkův syn Heleně.

Zůstal stát, nevěděl, co teď. Petřík s Vomáčkou se po sobě mlčky podívali a šli kousek stranou, aby nechali ty dva o samotě. Franta se na Helenu chvilku mlčky díval.

„Chtěl jsem ti říct...“

„Já vím,“ řekla s klidem.

„Nevěděl jsem, jak ti to vysvětlit... nestačil jsem si to srovnat v hlavě,“ řekl. „Udělal jsem pitomost, Viktorie je pro mě strašně mladá, stejně má někoho jiného...“

Helena se na něj chvilku mlčky dívala. O tom, co se stalo, věděla od Hájka, který si pospíšil, aby jí to řekl.

„Prostě jsi naletěl, to se stává,“ řekla pokud možno klidně. „Jestli ti jde o hlídání, tak to, co jsem slíbila, platí. Ahoj.“

Otočila se a začala se prodírat davem. Rozběhl se za ní, ale pak si to rozmyslel. Je to nanic, všechno jsem zbabral, říkal si. A zatím nad jeho hlavou balancoval akrobat Toni mezi dvěma kráskami na tenkém laně, pod kterým byla v hloubce patnácti metrů jen tvrdá dlažba. Stačilo udělat jeden chybný krok.

O dvě hodiny později seděl u baru ve vinárně U krále Jiřího. Už v sobě měl sedm koňaků, když se znenadání objevila Viktorie. Rychle k němu zamířila.

„Prosím tě, neblázni, vždyť se nic nestalo.“

„To jsem viděl!“

„Nemůžu za to, že tam přišel,“ řekla Viktorie. „Říkám ti, že jsem se s ním rozešla, Franto. Když jsem ho srovnala s tebou...“

„To jsem viděl, jak jsi nás srovnávala.“

Hodil do sebe další koňak a pak se na Viktorii smutně podíval.

„Koukej, Viktorie, jsi mladá, krásná, proč by ses měla starat o dvě děti, který nejsou tvý,“ řekl. „Můžeš se vdát, mít vlastní rodinu...“

„No právě, to jsem ti chtěla říct. Můžeme se vzít.“

„Nesmysl! Vždyť je to nesmysl!“

Viktorie se rozhlédla, viděla, že hosté ve vinárně napínají uši, aby slyšeli každé slovo.

„Jste všichni stejný,“ řekla potichu a našťavaně se na Frantu podívala. „Bezcitný sobci, který nerozuměj ženskéjm. Už toho mám všeho po krk!“

Načež se otočila a zmizela.

Franta do sebe obrátil další koňak a najednou si vzpomněl, že má jít ráno na krev. Čert to vem! Ať si ten zatracený Hájek pustí žilou sám!

Šel znovu hrát. Sotva se držel na nohou, ale jeho saxofon hrál jako nikdy předtím. Zastřený medový tón se mazlil s melancholickou melodií *Mood Indigo* a Franta si najednou vzpomněl na děti, vzpomněl si na ten exkluzivní dětský domov, který je čekal, a srdce se mu sevřelo, když si pomyslel, že by teď, po tom všem, měl zůstat úplně sám, že by se měl někde toulat po světě, spávat po hotelích a probouzet se docela sám. To jim přece nemůžu udělat, říkal si. Ani jim, ani sobě, táhli jsme to spolu skoro pět let a bylo nám dobře, čert vem ty dvě ženské, ty tohle nikdy nepochopí, k čemu mi bude ta skvělá kariéra, když děti odložím jako kufr do úschovny, dost na tom, že jim chybí matka, byl bych pěkný převít, kdybych se na ně vykašlal. Moje srdce je tady, v Poděbradech, mí posluchači v téhle vinárně a o kus dál na kolonádě, asi jsem přízemní trouba, ale s tím se už nedá nic dělat.

Když dohrál Ellingtonovo blues, byl definitivně rozhodnutý.

Hned druhý den zajel do Prahy a oznámil, že nikam jet nemůže. Byl z toho pochopitelně poprask, smlouvu měl podepsanou, odlétat se mělo za pár dní a šéf orchestru hrozil žalobou pro nedodržení smluvních podmínek. Frantův švagr Beran div nevyletěl z kůže, ale Franta už necouvl ani o krok.

„Uvědomuješ si, že jsi zahodil celoživotní šanci?!“ zeptal se ho rozčilený Beran.

„Moje celoživotní šance je vychovat ty děti,“ opáčil s klidem Franta. „Nic víc. Muzikantů, jako jsem já, najdeš hromadu. A určitě lepších, protože to chtěj někam dotáhnout a dělej pro to všechno možný.“

A pak se sebral a vrátil se do Poděbrad.

Český král Jiří seděl nehybně na svém bronzovém koni, za zády zámek, před nosem zbytek náměstí s cestou na Nymburk. Tu a tam projelo náměstím v horkém nedělním odpoledni auto a z kolonády sem doléhaly tóny Lehárova valčíku.

František Dvořák se díval do svého partu a pošilhával po Janičce, která pobíhala vzadu za poslední řadou židlí, od jednoho konce ke druhému, jako by nevěděla, kde se má usadit. Na jedné straně seděla Helena a na opačné Viktorie s Cyrilem. Obě dvě se dívaly na pódium a Franta věděl, že se dívají na něj. Budu se muset rozhodnout, říkal si, ale jak? Pro kterou? Platit pořád za hlídání, to je neúnosné, ale na druhé straně nemá smysl ženit se za každou cenu. Ten zpropadený Hájek měl pravdu, ženskou člověk nemůže v záruční době vyměnit nebo vrátit, to není jako koupit si novou košili, nejde jen o mě, ale o děti. A když už jsem tu zůstal, říkal si Franta, je dost času na to, abych si všechno v klidu rozmyslel.

Obrátil part a rázem vypadl ze hry, protože na dvoulistě bylo napsáno cosi japonským písmem a dole pod tím stálo tiskacími písmeny *Welcome in Tokyo*.

Podíval se na Vomáčku, který se spokojeně šklebil, mrkl na Petříka, který se také šklebil. Rychle obrátil list a hrál dál. Po chvílce se na ty dva znovu podíval, jako by jim chtěl říct, na tohle vás užije, dělat si z lidí srandičky. Ale copak mě někdo vůbec může brát vážně, říkal si, copak někdo může brát vážně takového cvoka, který vlastně neví, co chce, který se nedovede rozhodnout? Kdybych odjel, co by si tu beze mne ti dva rošťáci počali? Ukousali by se v Poděbradech nudou, neměli by si z koho dělat blázny, neměli by tu nikoho, koho by se mohli uprostřed zkoušky zeptat, jak bylo na turné ve Španělsku či v Nové Kaledonii, a on by jim nemohl s klidem odpovědět, že to nestojí ani za řeč, že

už ho to cestování po světě unavuje, že jeho duše churaví a že by potřeboval na nějaký čas poslat své srdce do Poděbrad.

Ve skutečnosti jeho srdce v tom malém lázeňském městě na Labi zůstalo. Zůstalo u Straussů, Lehárů a Frimlů, u Krále Jiřího a barytonových sól à la Gerry Mulligan, u dětí, kterým chyběla matka, ale našťástí jim zůstal alespoň on.

Zlatovláska

Horký vzduch se tetelil v žáru poledního slunce a tráva po obou stranách úvozové cesty byla vyšisovaná téměř do běla. Ztichlým krajem se nesl dusot kopyt, vířících za sebou prach vyprahlé cesty, tu a tam zazvonila podkova o rozpálený kámen a otěže, otírající se o lesklé koňské šíje, vytvářely na nich proužky bílé pěny.

Dva jezdci v lehké rytířské zbroji zastavili na rozcestí tří stezek před velkým šedivým balvanem, potícím se horkem. Mladší z rytířů ukázal hrotem kopí na nápis, vytesaný do kamene, a poté se obrátil na svého druha.

„Poslyš, bratře, co tu stojí,“ řekl. „Kdo vpravo pojede, zahyne. Kdo vlevo pojede, zbohatne. Kdo půjde přímo, ožení se.“

Starší z rytířů se zamyšleně díval na balvan, zatímco jeho kůň hrabal kopytem zprahlou hlínu cesty.

„My dva, Viléme, všechny cesty vyzkoušíme,“ pravil a pohladil koňskou šíji, lesklou potem. „Štěstí přinutíme, aby se na nás usmálo.“

„Pravdu díš, Zbyňku,“ přisvědčil Vilém. „Na světě není cesty, která by nás odradila. Dejme se tedy první stezkou!“

Vilém pobídl svého koně, zaryl ostruhy do zpěněných slabin a vyrazil kupředu. Zbyňek vyrazil o půl koňské délky za ním a zvířeny prach se pomalu snášel na stopy podkov.

Neurazili ani dvacet metrů, když se Vilémův kůň náhle zastavil, vzepřel se kopyty o tvrdou cestu a hlavu natočil vlevo. Rytíř se chtěl rukama chytit jeho šíje, ale sáhl do prázdna, a než se nadál, ležel na zemi, s žebry otlučenými od meče, na který upadl.

„Stop!“ ozval se rozhořčený výkřik. „Krucinál, pane Brada, vždyť jste tvrdil, že umíte jezdit na koni! Jste v pořádku?!“

„Ale jo,“ odvětil herec Brada a rukou si ohmatával žebra.

Nedaleko rozcestí s popsaným kašírovaným balvanem stál vedle kamery režisér Kučera a nervózně si hryzl ret. Ten zatracený kluk, který vzal roli rytíře Viléma, vypadal na to, že na koni sedí poprvé v životě.

„Co vás v tý škole učili?!“ rozčiloval se. „Jestli šermujete tak blbě, jako jezdíte na koni, tak to můžeme rovnou zabalit!“

„On za to nemůže,“ ozval se chláholivě kameraman. „Pojedeme dál, těsně před tím pádem to stříhnete a bude po ptákách, rejžo.“

Režisér se otočil k chlápku, který na natáčení přivezl koně.

„Hele, nemůžete ho k tý herce přivázat?“ zeptal se. „Jestli bude pořád padat na zem, tak tady budem tvrdnout měsíc.“

„Já nikam přivazovat nepotřebuju,“ ozval se uraženě Jiří Brada, když se znovu vyhoupl do sedla. „Kdybych nemusel koukat do kamery, tak bych se mohl koukat, co ten kůň dělá.“

„Jo, jenže ty se máš zvědavě rozhlížet po krajině,“ řekl režisér. „Ty máš koukat vstříc budoucnosti, chápeš to? Tak se připrav a pojedem to celý znovu.“

Oba rytíři se pomalým klusem vrátili na úvozovou cestu. Herec Rošický, který hrál Zbyňka, se na svého mladšího kolegu chláholivě usmál.

„Nesmíš ho brát vážně, je to cvok,“ řekl na režisérovu adresu. „On to ani tak nemyslí, když křičí. Prostě řve, protože si myslí, že je kdovíjak důležitéj a že tenhle film udělá díru do světa.“

Režisér Kučera seděl na skládací židličce před kamerou, hryzl si ret a čekal, až se ti dva na koních otočí a budou připraveni. Zvukař, ukrytý s mikrofonom za kašírovaným balvanem, pokukoval k úvozu.

„Jedem!“ zařval režisér.

Kamera začala tiše vrčet, dva rytíři na koních se dali do pohybu. Když dospěli až ke kameni, ozval se křik.

„Ty vole, dyť jsi celej vidět!“ hulákal švenkr na zvukaře, jemuž zpoza sedého balvanu vykukovala hlava a tágo s mikrofonom.

„Stop!“ ozval se režisér. „Stop! Zastavte to! Tady se nedá pracovat! Vy dva se rychle vraťte a ty tam zalez, nebo ti utrhnu hlavu! A fofrem, než nám zaleze sluníčko!“

Zatímco se dva herci potili v rytířské zbroji a už potřetí opakovali záběr, seděl na bedně hodně vzadu za kamerou mladý osvětlovač Váša a listoval v technickém scénáři. Kroutil hlavou, jako by nemohl věřit tomu, co čte.

„Hele, o čem to vlastně je?“ zeptal se ho starší osvětlovač, který tu byl jen na záskok.

„O dvou bratrech, co se vydaj za štěstím,“ řekl mladík. „Dyť to znáte, všecko je to na jedno brdo. Jeden vysvobodí Zlatovlásku, jenže ten druhý ho zabije. Pak se ten první vrátí a všechno dobře dopadne. Stejně na to nikdo nebude chodit.“

Mladík s jistým despektem odložil scénář a díval se, jak oba dva herci svorně klušou plání.

„Děti dneska už nejsou na takovýhle blbosti zvědavý,“ pravil. „Když tam není sex a hromada mrtvol, tak to s nima nehne. Tohle jsou vyhozený peníze.“

Starý osvětlovač, který pracoval na víc než třech stovkách filmů, si myslel své. Tihle mladí jsou se vším hned hotoví, říkal si v duchu. Pak sáhl po scénáři, aby si ho přečetl. Chtěl se přesvědčit, že tvrzení jeho mladšího kolegy je přehnané.

Když se konečně podařilo záběr natočit, nechal kameraman přenést kameru o kus dál. Z autokaru, čekajícího za kopcem, přivedl asistent Zlatovlásku, civilním jménem Hedu Zelenou. Byla opravdu krásná a už kvůli ní stálo za to film natočit.

Režisér se podíval na oba herce, kteří mezitím sesedli z koní, a rukou ukazoval k úvozu.

„Teď k tomu šutru přijedete všichni tři,“ řekl a zadíval se přísně na Bradu. „Budete ji mít na koni před sebou, tak dejte bacha, ať vám nepadne. U toho kamene zůstanete chvíli stát. Pak to vezmeme zblízka na polocelek, jasný?!“

„Ovšem,“ řekl herec Rošický a vydal se ke svému koni.

Herec Brada, který se bláznivě zamiloval do slečny Zelené, hned jak ji spatřil, nesl režisérovu výtku s těžkým srdcem. Taky mě nemusel ten

starej paprika před ní shazovat, říkal si a mlčky vybídl Hedu, aby ho následovala.

Vyhoupł se do sedla a čekal, až chlápek starající se o koně pomůže slečně Zelené nahoru. Rošický ho s jistou škodolibostí pozoroval.

„Hned bych si to s tebou vyměnil,“ řekl a usmál se na Hedu. „Na tvém místě bych uzavřel životní pojistku, Hedo. Sedat si se začínajícím hercem na jednoho koně, to je leda tak pro kaskadéry.“

Heda se zvonivě zasmála, zatímco Brada pevně sevřel rty a stehny ještě pevněji sevřel koňské boky. Frajer, říkal si. Pitomý frajer, který si o sobě moc myslí! Jednou hrál Hamleta, a už si fouká!

Pobídl koně, jednou rukou sevřel Hedu kolem pasu a vydal se zpátky k úvozu. Rošický ještě sklonil hlavu, aby mu mohla mladá maskérka poopravit líčení. Pohládl ji po tvářičce, významně na ni mrkl a počkal, až mu nastaví zrcadlo. Potřeboval se vidět, musel se ujistit, že vypadá skutečně dobře.

„Díky, zlatíčko,“ řekl a znovu ji pohládl. „Po natáčení mi neuteč, jo?“

Jiří Brada, jemuž bylo třiadvacet a dostal ve filmu o Zlatovlásce první velkou roli, se tetelil blahem, když objímal štíhlý pas slečny Zelené. Před pár měsíci by ho ani ve snu nenapadlo, že se ocitne v její těsné blízkosti, že ji poveze na kobyle, že se jí bude smět zcela beztrestně dotýkat a líbat ji, jak předepisoval scénář.

„Víte, Hedo,“ řekl tiše, s hlavou nakloněnou k jejímu uchu, „nějak jsem se s tou rolí sžil. Jako byste byla opravdu Zlatovláska a já princ Vilém.“

Dívka se rozesmála. Podobné řeči slýchala při každém natáčení od nejrůznějších herců.

„Je to na vás vidět,“ řekla. „Jenže až tohle dotočíme, budete hrát někoho jinýho s nějakou jinou...“

„Tohle je něco jiného,“ namítl Brada. „Když jsem vás viděl poprvé, zmocnil se mě stejně chvějivý pocit, jako se zmocnil prince Viléma. To je opravdu něco jiného, než si myslíte.“

„Co je něco jinýho?“ zeptal se Rošický, který Hedu a Bradu na svém koni dohonil.

„Pan Brada se mi snaží namluvit, že...“ začala Heda, ale Brada ji pevně stiskl v pase a obrátil se na Rošického.

„Je to jen taková hloupost,“ řekl nejistě. „Zrovna říkám, že se tahle pohádka vyskytuje na celém světě v různých obměnách...“

„To není pravda,“ přerušila ho Heda se smíchem. „Chtěl mi prostě namluvit, že se do mě zamiloval.“

„Ale ne, já to myslel jinak,“ hájil se Brada, který zrudl, a ruce se mu začaly třást.

Rošický se na něj mlčky podíval. Byl o dobrých deset let starší a svého mladšího začínajícího kolegu považoval za hlupáka. Bylo všeobecně známo, že Heda Zelená odolala milostným návrhům nejednoho zkušeného herce, odolávala stejným návrhům režisérů i jejich asistentů, kteří, jak už to bývá, jí slibovali velkou budoucnost a kdovíco, jen aby ji dostali do postele. Byla pro mužské zkrátka tvrdý oříšek a Rošický se musel usmát, když si pomyslel, že ji tenhle holobrádek chce nachytat na staromódní vyznání lásky a podobné nesmysly.

„Tak co je s váma?!“ ozval se režisérův hlas. „Obrátte ty koně k sichtem ke kameře a jedem!“

Brada s Rošickým otočili koně a čekali, až dostanou pokyn k akci. Když se po chvilce ozval výkřik „Kamera!“, pobídli své čtyřnohé rekvizity a vydali se úvozovou cestou ke kaširovanému balvanu.

Natáčení probíhalo podle plánu. Počasí bylo nádherné, tři neděle bez přestání svítlo slunce a produkční si mnul ruce. Za celou dobu se nestalo, že by museli natáčení přerušit, a vše nasvědčovalo tomu, že exteriéry budou natočeny dřív, než se předpokládalo. Režisér Kučera pracoval rychle a spolehlivě a nezdržoval vymyšlením složitých záběrů, nepoužíval jízdy ani jeřábu, prostě nechal kameramana snímat jeden záběr za druhým bez jediného švenku, bez nájezdů transfokátorem, neboť byl přesvědčen, že klasická pohádka si vyžaduje klasického snímání.

Brada s Rošickým čekali, až asistent kamery založí film. Slečna Zelená už odjela do hotýlku v městě, kde byli filmaři ubytováni, a Jiří Brada se těšil, až dotočí dnešní poslední záběry a v klidu si s ní promluví.

„Vlezla ti do hlavy, co?“ řekl Rošický s cigaretou v puse. „Jenže ona je nedobytná, kamaráde.“

„O čem mluvíš?“ zeptal se Brada.

„Myslíš, že to na tobě není vidět? Celou dobu na ni koukáš jako na svatej obrázek, prosím tě,“ řekl Rošický. „Jestli chceš vědět, jak to s ní sfouknout...“

„Vím, že to s ženskými umíš líp než já, ale já o tvoje rady nestojím,“ trhl Brada podrážděně hlavou.

„To je profesionální rada, kamaráde,“ řekl Rošický. „Na Hedě si vy-lámali zuby jinačí frajeři. Ale jak myslíš. Brzo pochopíš, že tvoje zasta-ralý metody jsou na draka.“

„Tak pánové, můžeme,“ ozval se režisér. „Ty si lehni tady na záda. Brada, máte tu flašku?“

„Ano,“ řekl Brada.

„Tak si uděláme zkoušku,“ řekl režisér a otočil se na kameramana. „Jsi připravený?“

„Chtělo by to mraky, rejžo,“ řekl kameraman. „Kvůli atmosféře. Já bych to viděl při zataženém nebi.“

„Blbost!“ ohradil se režisér. „Nebudem přece kvůli mrakům čekat do podzimu. Tak chlapci, jedem!“

Rošický ležel bezvládně na zemi, zatímco Jiří Brada se nad ním sklá-něl a z malé lahvičky na něj lil čirou tekutinu.

„Tato živá voda tě vzkřísí, bratříčku,“ řekl s patosem.

Rošický pár vteřin ležel nehybně, pak se pomalu zvedl, otevřel oči dokořán a zhluboka vydechl.

„Jaký těžký sen jsem to snil?“

„To nebyl sen, bratříčku. Byl jsi mrtev,“ pravil Brada a objal Rošic-kého. „Já ti živou vodou život navrátil.“

„Výborný!“ vykřikl režisér. „Zkuste to oba trochu civilnějc a bude to ono. Můžeme jet naostro.“

Rošický se opět položil na záda, Brada zašpuntoval lahvičku a po-klekl nad mrtvým.

„Hele, Lád’o, hlavně mi nemrkní dřív, než tě pocmrndá, jo?“ řekl kameraman.

„No jo, nemrknu.“

Režisér se usadil vedle kamery, dal znamení a Jiří Brada pomalu a obřadně odzátkoval lahvičku s živou vodou. Obrátil ji vzhůru nohama a zatřásl s ní. Jenomže z lahvičky ani neukáplo.

„Tato živá voda tě vzkřísí, bratříčku...“

„Stop! Dyť to má prázdný! Rekvizitář! Co je tohle za bordel, chlapi!“ rozčiloval se režisér.

Rekvizitář okamžitě přiskočil, vytrhl Bradovi z ruky lahvičku a běžel ji naplnit vodou.

„Copak já za to můžu?!“ nadával. „Ve scénáři stojí, že stačilo deset kapek a Zbyněk ožil, ksakru! Taky to ten trouba na něj nemusel nalejt všechno!“

Při druhé klapce sice bylo živé vody dost, ale Rošický mrknul. Až potřetí se podařilo záběr natočit bez chyby a herci i štáb mohli pro tento den opustit místo natáčení.

Do restaurace hotelu Pod zámkem, který filmaři okupovali už tři neděle, se nahrnula spousta lidí. Osvětlovači, rekvizitáři, režisér se svým štábem. Posadili se a čekali, až se hubený číšník, jemuž slíbil Kučera ve svém filmu nepatrný štěk, objeví u jejich stolu.

Až vzadu v koutě seděl Brada s Rošickým. Pročítali jídelní lístek, který byl den ode dne stejný, takže vlastně nebylo moc co vybírat, a když si konečně objednali vepřové na kmíně, zapálil si Rošický cigaretu a zvědavě se podíval na svého mladšího kolegu.

„Víš, co bych rád věděl? Jak to vlastně děláš, když chceš klofnout nějakou ženskou,“ řekl s jistou škodolibostí. „Já tě totiž ještě s žádnou neviděl.“

„No a co?“ trhl Brada rameny. „Já vím, že ty bys to s Hedou dovedl líp než já, ale v tom je právě ten rozdíl mezi námi dvěma.“

„To teda je,“ usmál se Rošický sebevědomě, protože vyjma Hedy Zelené a dvou jiných slečen zdolal všechna takzvaně nedobytná ženská srdce.

„Můžu ti říct, že jsem docela rád, že nejsem jako ty,“ řekl Brada. „Pro tebe je to všechno jen sport.“

„Každej máme svůj autosalón,“ řekl Rošický. „A já za svou náchyllost k něžnému pohlaví prostě nemůžu. Je to vrozený.“

„Houby! Prostě ti to dělá dobře,“ namítl Brada. „Každej si nějak zpříjemňuje život, kamaráde. A každej si ho zpříjemňuje podle svých schopností.“

Ve dveřích restaurace se objevila Heda. Jiří Brada se otočil, čekal, zda si k nim půjde sednout, ale slečna Zelená zakotvila u stolu, kde seděly kostymérky.

„Vidíš, ani o tebe nezavadí pohledem,“ řekl Rošický. „Na tvém místě bych ji pustil z hlavy. Jestli chceš nějakou ženskou, tak ti můžu doporučit Janičku, s tou je to náramně jednoduchý. Hlavně si na žádnýho chlapa nedělá majetnický nároky.“

Jiří Brada se na Rošického pohoršeně podíval. Janička byla docela pěkná maskérka, až na trošičku křivé nohy, ale s Hedou se nemohla rozhodně srovnávat. A co bylo hlavní, nevzbuzovala na rozdíl od slečny Zelené v Jiřím Bradovi žádné city. A protože byl do Hedy zamilovaný až po uši, nechtěl Brada samozřejmě o žádné jiné ženě ani slyšet.

Následujícího dne začalo pršet, ale na další zdárný průběh natáčení to nemělo naštěstí vliv. V exteriéru zbývalo natočit jen pár záběrů a nezáleželo na tom, zda bude slunce nebo mraky, zda bude pršet nebo padat kroupy. Záleželo pouze na tom, aby byl přítomen herec Višňák, který představoval zlého čaroděje, a protože momentálně natáčel jiný film, kde hrál pro změnu loupežníka, musel produkční změnit program. Celý štáb se přesunul do zámku, kde mohl režisér v klidu pracovat, aniž se musel starat o počasí.

Heda s Jiřím Bradou seděli na starodávné posteli s nebesy, v níž se kdysi milovali mladí Rožmberkové s ještě mladšími komornými. Kolem nich se hemžili lidé, osvětlovači natahovali kabely, nosili stativy s lampami, rekvizitáři urovnávali věci na stole Zlatovlásčiny ložnice a režisér s kameramanem se radili nad otevřeným scénářem.

Jiří Brada si pohrával s velkým masívním prstenem a občas se nervózně podíval na slečnu Zelenou.

„Já prostě nedovedu o určitých věcech mluvit, Hedo,“ řekl tiše. „Hledám vhodná slova, jsem nervózní...“

„Jste dobřej herec,“ řekla Heda a usmála se na něj. Způsob, jakým se snažil dát jí najevo svou náklonnost, se jí začínal líbit. Nic víc než líbit.

„Ale já to myslím naprosto vážně,“ ohradil se Brada.

„Jak jinak. Vy to myslíte všichni vážně,“ pohodila Heda svou zlatou hlavou. „Každej chlap má několik osvědčenejch fíglů a zkouší, ktorej z nich zabere. Ten váš je docela zábavnej.“

„Možná máte pravdu,“ pohodil teď pro změnu hlavou Brada a zadíval se na Hedu. „Jenomže abych se přiznal, já nemám se ženami zrovna moc zkušeností. Prostě se v tom nevyznám, Hedo. Nevím, jak bych vám to vysvětlil.“

„Nic mi vysvětlovat nemusíte,“ řekla Heda. „Nemá to smysl.“

„Ale má!“ vyhrkl Brada. „Já vás mám skutečně rád.“

Heda se na něj klidně podívala, vzala ho za ruku a znovu pohodila svou zlatou kšticí. Dlouhé vlasy jí zakryly půl obličeje. Shrnula je rukou na stranu.

„Na takovýhle řeči jsem naletěla, když mi bylo osmnáct,“ řekla pomalu. „Taky neměl zkušenosti, taky se tvářil zkormouceně jako vy a dost dlouho jsem si myslela, že je skutečně takovej zajíc, za jakýho se vydává. Jenomže mně už osmnáct není.“

Jiří Brada měl skloněnou hlavu, pohrával si s velkým prstenem, kousal se do rtů a mlčel. Ovšem, Hedě už dávno nebylo osmnáct, bylo jí dvacet a zklamání, které kdysi prožila, udělalo své. Nechtěla znovu naletět. Mlčky Bradu pozorovala a čekala, jaký taktický manévr teď udělá. Jiřího Bradu, který ovšem neměl nejmenší zdání, jak pokračovat dál, zachránil režisér, který se objevil u postele s nebesy.

„Uděláme si zkoušku,“ řekl. „Ty, Hedo, si sedneš sem, takhle na kraj postele. A ty, chlapče, sem. Klekni si vedle ní. No, to je dobrý. Chyť ji za ruce, ne, takhle ne, vem ji za konečky prstů, no, to je ono. A teď to vyznání lásky.“

Jiří Brada klečel před Hedou, držel konečky jejích štíhlých prstů a poněkud zmateně se díval kolem sebe.

„Tak jedem, ten dialog!“ křikl režisér.

Brada políbil Hedě ruce a nadechl se.

„Při tomto prstenu, kterýs mi dala, zlatá Krásnovlásko, ti přísahám věčnou lásku svou...“

„Co to meleš za blbosti!“ rozkřikl se režisér. „Znovu!“

„Při tomto prstu, krásná krásko...,“ začal Brada.

„Dost! Dejte mu někdo scénář!“ rozčiloval se režisér. „Co to s tebou je? Ten text musíš znát, jako když bičem mrská, přece tady nebudeme tvrdnout, dokud se to nenaučíš!“

Asistent režie podal Bradovi scénář. Zmatený herec ho držel v rukou a nepřítomně se díval na sloupec svého dialogu. Heda seděla vedle něj, pozorovala jeho třesoucí se ruce. Po chvílce ho pohladila po hlavě a usmála se na něj.

„Tak co, pane Brada, jakpak je to s tou láskou?“

Zeptala se dost nahlas, aby ji každý slyšel. Jiří Brada po ní jen loupł očima a sevřel rty. Ještě jednou mrkl na text, poté scénář vrátil asistentovi, poklekl vedle postele a uchopil Hedu za konečky prstů.

„Můžeme zkoušet,“ řekl režisérovi.

Tentokrát se nespletl. Heda, která před kamerou stála poprvé v desíti letech a neměla nejmenší trému, říkala své repliky s citem a něhou v hlase, opětovala princovo vyznání a Jiří Brada si ze srdce přál, aby ji slyšel říkat stejná slova za okolností docela jiných, aby ta slova lásky nepatřila princovi Vilémovi, ale jemu, Jiřímu Bradovi, beznadějně zamilovanému do zlatovlasé herečky. Byl z hloubi duše přesvědčen, že se jednoho dne dočká a Heda spočine v jeho náruči bez toho, že by jí to předepisoval scénář.

Hedě Zelené začali ti dva princové vrtat hlavou. Když se to tak vezme kolem a kolem, uvažovala, ani jeden z nich není k zahození. Rošický zazářil na hvězdném nebi díky své mužné kráse a díky svému talentu a kdekterý režisér ho chtěl obsadit do svého filmu, protože už samo

jeho jméno zaručovalo divácký zájem. Sice se o něm říkalo, že je sukničkář, ale mohly to být docela dobře pomluvy, které šířili závistiví kolegové. Kdyby byl skutečně sukničkář, uvažovala Heda, určitě už by se pokusil navázat s ní bližší kontakt. Nebyl to první film, v němž společně hráli, a on se ani jednou neobtěžoval pozvat ji na skleničku, nikdy si k ní nic nedovolil a tvářil se, jako by vůbec neexistovala. A přitom o její přízeň stál kdekdo! Ovšem, říkala si, všechno jsou to jen pomluvy a řeči. Jenomže potíž je v tom, uvažovala dál, že je tak starý. Už mu bylo třicet, břicho se mu začalo zakulacovat a s vlasy na tom už také nebyl nejlíp. Naproti tomu Brada je docela mladý a docela hezký. Dokonce hezčí, než byl Rošický v jeho letech. Má krásný hlas. A krásné modré oči. A krásné plavé vlasy. Jenže! Kdo ví, co je vlastně zač. Nekolovaly o něm žádné pikantní pověsti, Heda neznala žádnou z hereček, která by s Bradou cokoliv měla. Bylo to krajně podezřelé. Tichá voda břehy mele, říkala si. Tváří se jak nevinátko, jenže to známe, to už jsme tady jednou měli.

Heda seděla v hotelovém pokoji s cigaretou v ruce. Před sebou měla obrázkový časopis, na jehož titulní stránce byla fotografie z právě natáčeného filmu O Zlatovlásce. Byla na něm ona a z každé strany stál jeden z princů. Plavovlasý Vilém a černovlasý Zbyněk. Heda se dívala z jednoho na druhého. Kdybych já se ve vás vyznala, pánové, říkala si. Jeden dělá, jako bych vůbec neexistovala, druhý se mi snaží namluvit, že mě miluje. Co teď s tím? Brada je sympatický, to ne, že není, ale na druhé straně teprve začíná, na podzim nastupuje do angažmá v nějakém oblastním divadle, zatímco Rošický hraje v Praze, už si vydobyl své místo mezi mladými uznávanými herci a má vlastní byt. Heda bydlela už několik let v podnájmu u jedné starší vdovy, která jí den ode dne lezla čím dál tím víc na nervy, neboť neustále šířila nesmyslné drby o soukromém životě Hedinych kolegů a kolegyní a pokaždé, když se doslechla něco nového, chtěla, aby jí Heda vykládala podrobnosti. Měla spoustu zaručených zpráv, která herečka s kterým hercem zrovna žije na hromádce, a Heda odmítala tyto zprávy potvrdit, odmítala se bavit o soukromém životě svých přátel, což v její bytné vyvolávalo záchvaty

rozhořčení, protože zastávala názor, že život umělců je věcí veřejnou. Hedu, která neměla žádného přítele, osočovala ze staropanenství a nezřídka prohlašovala, že z ní nemůže být nikdy dobrá herečka, dokud se alespoň dvakrát nerozvede. Heda zatím neměla v úmyslu se vdávat, natož rozvádět, ale rozhodně měla v úmyslu najít si jiné bydlení, dřív než se ze své bytné zblázní. A Rošický má byt. Docela slušný byt v centru Prahy, kam ji jednou s několika přáteli pozval. No jasně, jsou to jen řeči, uvědomila si Heda, když vzpomínala na ten večer. Rošický tam žádnou slečnu neměl, ona byla plonková, a přece se nepokusil dostat ji do postele, ačkoliv odcházela poslední. Kdyby byl takový děvkař, jak se tvrdí, určitě by se o to pokusil.

Heda udusila cigaretu v popelníku, převlékla se a šla dolů do restaurace, aby se před nočním natáčením navečeřela.

Rošický s Bradou seděli u svého stolu, prázdné talíře před sebou, čekali, až jim hubený vrchní donese kávu. Když se Heda objevila ve dveřích, Brada se toužebně ohlédl.

„Jde jako na zavolanou,“ řekl Rošický. „Vsaď se se mnou, že ji klofnu.“

„Nech toho,“ zahučel nevrle Brada.

Ladislav Rošický, který byl pevně rozhodnut vztyčit svou vlajku na Venušině pahorku Hedy Zelené, chtěl vstát a jít ke stolu, kde herečka obvykle sedávala. Ale Heda nemířila ke svému stolu, nýbrž k nim.

„Byl by to vyloženej hřích, nechat takovouhle ženskou bez povšimnutí,“ pravil tiše Rošický, vstal a přistrčil Hedě židli. „Jaká to pocta! Čemu vděčíme za tvou přítomnost?“

„Ani nevím,“ řekla Heda a posadila se. Pak se podívala na Bradu, který se tvářil dost podivně. „Co je vám? Stalo se něco?“

Jiří Brada se pokusil o úsměv, ale moc mu to nevyšlo. Jenom pokrčil rameny a díval se tupě před sebe. Tomu převítovi všechno hraje do ruky, říkal si. Ale kdo ví, jestli sem Heda vůbec přišla kvůli němu.

„Mistr se nám zamiloval,“ řekl se širokým úsměvem Rošický.

„Nech toho!“ sykl Brada.

„Co je s ním?“ zeptala se Heda nechápavě, neboť takhle ještě Bradu nezažila.

„Ale nic, jen zkoušel hrát na city jedný slečny, a nějak mu to nevyšlo,“ řekl s klidem Rošický. „Má prostě smůlu. Dneska už nejsou slečny zvědavý na romantiku jako za mejch let, kdepak, vzalo to nějaký divný obrátky, vid', Jiří?“

Brada se na něj vztekle podíval, vstal a znovu po Rošickém blýskl očima.

„Blbče!“ sykl a rychle odešel.

Rošický se za ním chvilku díval. Tak, a má ho z cesty, troubu, říkal si. Na to, aby se mohl pokoušet o jednu z nejhezčích hereček, nemá ještě služební léta. Obrátil se s ledabylým výrazem k Hedě. Držela mezi prsty nezapálenou cigaretu.

„Člověk mu nesmí nic říct,“ pravil, když držel rozžatou sirku ve vzduchu a pozoroval Hedina ústa s cigaretou. „Nechápu, proč je najednou tak popudlivej. Člověk mu chce poradit, a on se vzteká jako blázen.“

Heda vyfoukla kouř a zvědavě se na Rošického podívala.

„A v čem jsi mu chtěl radit?“ zeptala se.

„To je jenom mezi náma, Hedo,“ řekl. „Napiješ se se mnou?“

„Teď? Za chvíli jdeme na plac,“ namítla.

„Jeden koňak nás nezabije,“ usmál se Rošický. „Já bych tě neznásilňoval, ale nerad piju sám. A když ten cvok odešel...“

Heda ho mlčky pozorovala. Tvářil se, jako by o nic nešlo, jen o jednu sklenku koňaku, kterou tu spolu vypijí.

„Jestli ti to nejde pod fousy, dám si panáka s rekvizitářema,“ řekl s klidem.

„Neříkám, že mi to nejde pod fousy,“ usmála se.

Rošický objednal dva koňaky, a než je vrchní přinesl, klábosil s Hedou o všem možném. Konečně vzal baňatou skleničku mezi prsty a zvedl ji nad stůl.

„Na co?“ zeptal se.

„Nevím,“ odpověděla a pokrčila rameny.

„Poslouchej, ty jsi tu autem, což znamená, žeš konečně udělala ten řidičák,“ řekl s úsměvem. „Tak na to tvý ježdění. Musíš mi ovšem slíbit, že až vyjedeš, dáš mi předem vědět.“

„Náhodou, nech na hlavě. Já řídila auto už v šestnácti, když jsem hrála v Tajemství úspěchu,“ řekla sebevědomě Heda.

„To známe,“ usmál se Rošický. „Odjezdil to za tebe někdo jinej.“

„Jestli mi nevěříš, tak tě svezu,“ řekla.

„Chraň bůh!“ zahrál Rošický dokonalé zděšení. „Jsem mladej a v září začínám v divadle zkoušet Othella. Nerad bych, aby mi tu roli vyfouk někdo jinej, až budu ležet ve špitále.“

Heda se napila koňaku a podívala se na Rošického. Každý jiný na jeho místě by souhlasil, i kdyby ho čekalo nevím co, říkala si. Jen aby se mnou mohl být sám. A on ne. Na to se tedy podíváme.

„No dobrá, když se bojíš, tak se bojíš,“ řekla. „Vždycky jsem si myslela, že patříš mezi ty mužský, co nemaj z ničeho strach.“

To je ono, to je ten správný šlágvort, radoval se v duchu Rošický, teď to musím obrátit.

„Tak moment, já neřekl, že mám strach, drahoušku. To jsem neřekl.“

„Ale sednout si se mnou do auta se bojíš.“

„Myslíš?“ usmál se a dopil svůj koňak. „Můžu ti říct, Hedo, že když na to přijde, sednu si do auta i vedle rejži. A ten jezdí jako vrah.“

„To je sice pěkný, ale prve jsi řekl, chraň bůh, když jsem ti řekla, že tě svezu. Nesnaž se to zamluvit.“

„No dobrá. Když myslíš, tak prosím,“ řekl Rošický. „Klidně si vedle tebe sednu. A může tě hrát vědomí, že ti dokonale důvěřuju.“

„Ruku na to,“ řekla Heda.

Plácli si. Heda dopila koňak a s pocitem dílčího vítězství vstala. Podívala se na Rošického a nepatrně se usmála. Ten a ženský! Člověk ho musí přemlouvat, aby si s ním sedl do auta. Kolik to asi dá práce ho přimět, aby si s ní šel sednout někam jinam?

Ladislav Rošický byl rovněž spokojený. Dělat drahoty, to na ni platí, říkal si. Aspoň bude mít pocit, že ho do postele dostala ona.

Zaplatil večeři a koňaky a odebral se s Hedou k autu, které je odvezlo do tmavého lesa na místo natáčení. Za celou dobu s ní promluvil jenom pár slov. S Jiřím Bradou, krom toho, co předpisoval scénář, nepromluvil vůbec. Nebylo o čem a proč. Rytíř Rošický si potřeboval v klidu promyslet plán svého válečného tažení a neměl nejmenší náladu dohadovat se s nějakým zhrzeným začínajícím hercem, kterého právě dostal z cesty.

Následujícího dne konečně přijel Lubor Višňák, a protože se produkčnímu podařilo ho získat jenom na dva dny, bylo nutno natočit co nejrychleji scény se zlým čarodějem a princem Vilémem. Zlatovláska a princ Zbyněk měli volno.

Heda s Rošickým se shodli na tom, že trávit volné chvíle v restauraci Pod Zámkem je únavné a hlavně nudné. Dost na tom, že už tři neděle žijí pohromadě se stejnými lidmi, od rána do večera se dívají na tytéž tváře a navzdory krásnému počasí začínají všichni trpět ponorkovou nemocí. Necelých dvacet kilometrů od městečka, které už jim začínalo lézt krkem, byl obrovský rybník a u rybníka motorest. Rošický se domluvil s produkčním a řekl mu, kde budou, kdyby je režisér potřeboval. A pak sedl do auta a nechal se slečnou Zelenou odvézt o dvacet kilometrů dál, aby s ní strávil překrásný den u vody a večer v motorestu. Samozřejmě jí neřekl, že předem zamluvil na noc jeden jednolůžkový pokoj a domluvil se s recepčním, kterého celkem dobře znal, aby sehrál divadýlko, které už pro Rošického sehrál několikrát.

Večer seděl s Hedou ve vinárně, pozoroval ji skrz plamen svíčky hořící na stole a tvářil se, jako by tu byl s kýmkoliv jiným, jenom ne s ní. To samosebou Hedu poněkud znervózňovalo. Pozval ji na skleničku, povídal si s ní, byl velice galantní, ale nic víc, ani náznak toho, že by o ni stál, že by o ní uvažoval jako o ženě.

„Už jsem se zařekl, že v pohádkách hrát nebudu,“ řekl Rošický a dolil Hedě do sklenice víno. „A už vůbec ne padouchy.“

„Pravda je, že lumpy hraješ poslední dobou dost často,“ řekla Heda a významně se na něj podívala. „Kdoví proč vždycky do těch rolí chtějí zrovna tebe.“

„Jen si dělej legraci, jen si posluž,“ usmál se Rošický. „Už na fakultě mi říkali, že jsem přesně ten typ, co může hrát jen Jacka Rozparovače nebo Modrovouse.“

Heda usrkla vína a trochu se naklonila, aby se mohla Rošickému podívat do očí.

„A ty jsi zatím holoubek a neviňátko, co?“

Rošický zavrtěl hlavou a chvilku pozoroval Hediny dlouhé prsty. Dostal jsem ji, kam jsem potřeboval, říkal si. Teď se chce přesvědčit, že žádný holoubek a neviňátko nejsem. Kdyby si to myslela, rozhodně by tu se mnou teď neseděla.

„Kdepak, má milá. Ukaž mi chlapa, kterej je v mejch letech andílek, a já mu dám postavit pomník,“ usmál se. „O mně koloujou dost nepěkný pověsti, jestli to nevíš.“

„Vím, jenže mám dojem, že jsou to jen pověsti,“ řekla Heda. „Lidi si toho navymejšlejší spousty.“

Rošický dopil svou sklenici a pak se zadíval znovu na Hediny ruce.

„Hrál jsem s tebou už několikrát, ale teprve teď jsem si všiml, jaký máš dlouhý prsty,“ řekl a vzal její ruku do své. „Hrála bys dobře na housle.“

„Já hraju dobře na housle, jestli o tom nevíš,“ řekla.

Obrátil její ruku dlaní vzhůru, prohlédl si ji a pak ji opět položil na stůl. Heda čekala, že ji bude držet o chvilku déle, čekala, že něco řekne, ale on nic, jen si zapálil cigaretu a mlčky se na ni díval.

Vstala, vylovila z kabelky korunu a šla ji vhodit do hracího automatu. Chvilku hledala očima v rejstříku, až našla pomalou skladbu, stiskla knoflík a dívala se, jak automat vytáhl černou desku a dopravil ji k přenosce. Sotva se ozvala hudba, vrátila se ke stolu.

„Nezatančíme si?“ zeptala se.

„Proč ne,“ řekl Ladislav, vstal a za chvilku už se ploužil s Hedou po malém parketu.

Cítila jeho dech ve svých zlatých vlasech, cítila jeho velkou dlaň v kříži a přemýšlela o tom, co se asi děje v jeho hlavě. Vyzve ho k tanci, což ještě nikdy neudělala, a on si řekne jenom: „Proč ne“. Copak se mu nelíbím? ptala se sama sebe a položila hlavu na jeho rameno. Anebo je takový moula, který to s ženskými neumí, a všechny ty pověsti, které kolem něj kolují, šíří sám, aby nevypadal před ostatními herci jako pitomec?

Tančili ještě chvíli. Když se vrátili ke stolu, dopil Rošický svou sklenku a zavolal na vrchního.

„Zaplatím. Už budeme muset jet,“ řekl.

Vrchní, který dostal navečer od recepčního přesné instrukce, vzal do ruky účtenku a naklonil se k Rošickému.

„Zaplatit můžete, to prosím, pane Rošický, ale na vašem místě bych nikam nejezdil,“ řekl potichu. „Vidíte támhle toho chlápka v rohu? Je to Venca Kalousek, polda. Viděl vás přijet a viděl vás pít. Hned jak nasednete do autáku, budete mít za zadkem dopraváky.“

„My to s nima už nějak ukecáme, kdyby něco,“ řekl sebevědomě Rošický a vylovil z kapsy peníze.

Heda se ohlédla po muži, o němž vrchní tvrdil, že je Kalousek. Ten tu je jako na objednávku, říkala si. Pak se podívala starostlivě na Rošického.

„Nemá to cenu, Lád’o,“ řekla. „Mám řidičák sotva měsíc a nechci o něj přijít.“

Pak se otočila k vrchnímu.

„Myslíte, že by tu byl jeden pokoj?“ zeptala se.

„Musíte se zeptat v recepci,“ řekl bez zájmu vrchní a počítal útratu.

„Ty tady chceš spát?“ zeptal se Rošický s dokonalým překvapením.

„Řekla jsem, že nechci zbytečně přijít o řidičák,“ řekla Heda a vstala. „Nechceš se jít zeptat na ten pokoj?“

„Ty hodláš strávit noc v mé společnosti?“ zeptal se. „Víš přece, co se o mně říká.“

„Poslouchej, nebojíš ty se náhodou?“ zeptala se Heda a najednou ji s hrůzou napadlo, jestli náhodou není Rošický homosexuál. To by byl

gól! Ale ne, to je nesmysl, o tom by se přeci vědělo, říkala si. Pak vzala kabelku a znovu se podívala na Rošického. „Já nekoušu.“

Rošický na to neřekl nic. Zaplatil a šel s Hedou do recepce. Jako nashvál byl volný jenom jednolůžkový pokoj. Aby mohl recepční vyhovět Rošického přání, musel zvečera z pokoje nechat vynést druhou postel, neboť žádné jednolůžkové pokoje nikdy v tomhle motorestu nebyly.

„Co se dá dělat, budu spát na zemi,“ komentoval tuto situaci Rošický, když si bral klíč od pokoje.

Když zevnitř zamkl dveře, hodil klíč na noční stolek, zul si boty a začal si rozepínat košili. Heda zmizela v koupelně, odkud se za chvíli ozvalo šumění vody. Mám tam jít, nemám tam jít, říkal si, když nedovřenými dveřmi pozoroval Hedina záda, smáčená proudem vody. Ne, počkám. Některé ženské nesnášejí, když je někdo vyrušuje pod sprchou, mohl bych to všechno pokazit.

„Můžeš mi podat kabelku?“ ozvala se po chvíli Heda, když proud vody ustal a v koupelně bylo ticho.

Vzal její kabelku a škvírou mezi dveřmi ji Hedě podal. A za chvíli trochu překvapeně vykulil oči, když Heda vyšla z koupelny v krátké průhledné noční košilce. No tohle! Ona s tím snad počítala!

„To se podívejme, tak ty s sebou nosíš v kabelce noční prádlo,“ řekl a pozoroval její tělo, velice nedokonale skryté pod průsvitnou látkou.

„Máš něco proti tomu?“ zeptala se a přistoupila těsně k němu.

Jestli to s ním nehne ani teď, tak to už opravdu nevím, říkala si. Tváří se jako chlap, svaly má jako chlap... Náhle ucítila jeho ruku na svém rameni, cítila, jak ji k sobě přitiskl, cítila jeho ústa na svých. Je to chlap! Objala ho kolem širokých ramen, musela se natáhnout na špičky, aby ho mohla políbit.

Rošického ruka pomalu klouzala po hladké látce, zdolala krásně oblé kóty Hedina poprsí, a zatímco se Hediny prsty mořily se zadrhnutým zipem jeho kalhot, jeho ruka pokračovala níž a níž, aby zdolala kótu nejdůležitější.

Té noci, v dvoulůžkovém pokoji motorestu, kde chyběla jedna postel, měl Erós plné ruce práce.

Na dně hluboké rokle ležel v zkrvavených šatech princ Vilém, jehož o několik obrazů dřív hanebně zavraždil jeho starší bratr. Nad ním stál režisér Kučera a ptáčník Houba, který držel v ruce ochočenou straku.

„Potřebuju, aby přilítla zprava a sedla si mu na prsa,“ vykládal režisér. „Musí tam zůstat takovejch deset vteřin.“

„Jo, jasně, to bude jednoduchý,“ řekl Houba.

Chvilku se domlouval s černobílým ptákem, potom kousek poodešel a straku pustil. Létala kolem dokola, a když na ni Houba tiše zahvízdal, snesla se Vilémovi na hrud' a zůstala tam sedět.

„To je ono!“ vykřikl radostně Kučera. „Škoda, že jsme to hned nejeli naostro. Vemte si toho ptáka, můžeme to hned sfouknout.“

Houba odnesl straku, režisér Kučera se usadil vedle kamery, počkal, až kostymérka upraví Vilémův zkrvavený šat a zvukař se s mikrofonom schová za křovím.

Jiří Brada ležel na zádech, čekal, až dostane pokyn k akci, až ucítí na své hrudi straku, jejíž pařátky ho nepříjemně lechtaly, a pošilhával po okolí. Ale ani Hedu, ani toho darebáka Rošického neviděl. V hotelu nespali a Bradovi bylo jasné, že došlo k nejhoršímu. Nejraději by se zvedl a šel se do nejbližší hospody opít.

První záběr vyšel perfektně. Kostymérka pomohla rychle Bradovi ze zkrvavených šatů a pomohla mu do šatů čistých, zatímco asistenti kamery přenesli stativ o kousek blíž. Maskérka setřela z Bradovy tváře červenou barvu, přepudrovala ho a Jiří Brada se položil znovu na místo, kde ležel prve. Ještě než mu ptáčník Houba posadil straku opět na prsa, zvedl hlavu a zahlédl Hedu s Rošickým, kteří se objevili poblíž kamery.

„Řeknu ti, kdy se máš posadit. Můžeme jet. Kamera!“ křikl režisér. Když kamera začala vrčet, otočil se na svého asistenta. „Ty čti text tý vrány.“

Jiří Brada ležel nehnutě na zemi a přál si, aby byl skutečně mrtev, rozsekán na kousky proradným bratrem, který se zmocnil jeho lásky, aby se už nikdy neprobral.

„Dobro dobrem oplácím, život za život vracím, princi Viléme,“ četl asistent text straky. „Živá voda tě zpátky k životu přivede.“

„Nadechnout!“ zařval režisér.

Brada se nadechl a otevřel oči.

„Teď si pomalu sedej, ták, to je ono,“ dirigoval režisér. „Ať už ten pták letí do hajzlu!“

Houba tiše zahvízdal, straka vzlétla a usadila se na nejbližším stromě. Jiří Brada se rozhlédl kolem, pohledem zachytil pohrdavý úsměv Rošického, který držel Hedu kolem ramen.

„Kde je Zlatovláska?“ zeptal se a dál užasle zíral kolem sebe.

„Sčuchla se s Rošickým,“ řekl tiše asistent režie a dal se do smíchu.

Začal se smát i kameraman a švenkr. Režisér se rozhlédl rozzlobeně kolem sebe.

„Stop!“ zařval. „Pánové, nechte si ty svý vtípky, tady se tvoří, jestli o tom nevíte, a koho to nebaví, může jít domů! A ty, když si sedneš, se kolem sebe nekoukej jako vrah! Musíš se tvářit naprosto překvapeně, jasný?!“

„Já se tvářím překvapeně,“ odsekl Jiří Brada a znovu se položil na záda. „Já jsem totiž celej překvapenej!“

„Ubohý princí,“ řekl Rošický polohlasně.

Jiří Brada ho slyšel. Zavřel oči a sevřel pevně rty. Když se nad ním sklonil ptáčník Houba, pootevřel Brada jedno oko a podíval se po svém sokovi.

„Prevíte zatracenej, jednou tě uškrtím!“ sykl.

Houba, který zrovna usadil Bradovi svou straku na hrud', se domníval, že ta slova plná nenávisti patří jeho černobílému opeřenci a hluboce se ho to dotklo.

Natáčení v exteriérech bylo nečekaně přerušeno. Vedra, která panovala v posledních dnech, byla úmorná. Vzduch se ani nepohnul, geomagnetická aktivita Slunce byla nadmíru veliká, a tak se stalo, že režisér Kučera, vážící dobrých sto deset kilogramů a trpící srdeční slabostí, nevydržel a ve chvíli, kdy celý brunátný vzteky křičel na rekvizitáře, kteří někde ztratili Vilémův meč a snažili se ho nahradit zahnutou tureckou šavlí, začal podivně koulet očima, chvilku naprázdno mlel pusou a pak

se složil k nohám svého asistenta. Byl okamžitě převezen do nejbližší nemocnice, která byla naštěstí na dosah. Lékaři ho přivedli zpět k životu a vědomí, ale tvrdošíjně odmítali infarktem stíženého režiséra propustit, takže produkčním nezbývalo nic jiného než filmový štáb na neurčito rozpustit. K zdárnému dokončení natáčení chyběla jen jedna velická scéna v sále královského hradu a produkční usoudil, že do té doby, než bude režisér schopen opět pracovat, vezme si do práce vyvolaný materiál střihač, a kdyby náhodou nebyl Kučerův zdravotní stav ani do té doby uspokojující, může finální scénu natočit jeho asistent.

Heda se nestačila s Rošickým ani pořádně rozloučit. Jakmile totiž zjistil, že je natáčení Zlatovlásky přerušeno, vzal rychle roli padoucha v jiném filmu a odjel natáčet na druhý konec Čech.

Zhrzený herec Brada sebral tlumok a zbytek léta trávil na toulkách po Šumavě, spával pod širým nebem a za hvězdnatých bezesných nocí vzpomínal na svou ztracenou lásku. Ta zatím marně čekala, že se Rošický ozve, až se vrátí do Prahy, čekala do konce léta, čekala půlku září, ale marně. Věděla, že by ho jistě zastihla v divadle, kde začal zkoušet roli Othella, ale dřív než se odhodlala za ním zajít, potkala ho na ulici. Přesněji řečeno na něj natrefila, když šla zamyšleně ulicí a její pohled náhodou zabloudil k barevným slunečníkům před jednou kavárnou.

Seděl na nízké židliče, před sebou kávu a koňak. Rychle k němu zamířila, radostí bez sebe.

„Ahoj, miláčku,“ řekla a políbila ho na tvář. „Už jsem myslela, žeš na mě zapomněl.“

„Jak bych mohl,“ řekl poněkud chladně a zadíval se ke dveřím kavárny, jako by někoho čekal. „Jak se vede?“

Heda se na něj překvapeně podívala. Takový chlad po dlouhém odloučení rozhodně nečekala. Vzala Rošického za ruku.

„Co je ti?“ zeptala se.

Ohlédla se směrem, kterým se díval on. A spatřila mladou dlouhohouhou dívku, vycházející ze dveří kavárny a mířící ke stolu, kde seděl Rošický.

„To je Monika,“ řekl s klidem Rošický. „A tohle je Heda Zelená.“

„Těší mě,“ napřáhla dívka k Hedě ruku. „Víte, že jsem si vždycky myslela, že jste větší?“

„Oni jí dávají při natáčení pod nohy sokl,“ usmál se Rošický a podíval se na Hedu. „Dáš si s náma panáka?“

„Ne, díky, spěchám,“ řekla Heda, která se stěží ovládala. „Mám rande. Na shledanou.“

Podívala se na dlouhonohou dívku, která se usadila vedle Rošického a majetnický ho chytila kolem krku, podívala se na toho zrádce, který nehrával padouchy pro nic za nic, otočila se na podpatku a rychle šla pryč, aby ti dva neviděli, jak se jí po tvářích koulejí slzy.

Když přišla domů, pohádala se s bytnou, která jí mezi dveřmi vyklopila nejnovější drb. Herec Rošický prý žije s jistou Jarmilou Kozlovskou, herečkou z Kolína, a že se kvůli němu minulý týden pokusila o sebevraždu jistá zubařka z Prahy devět, ale naštěstí ji zachránili a s ní i nepředstavitelné hodnoty, které vynaložila naše společnost na její studia. Heda prohlásila, že jí je nějaký pan Rošický ukradený, a poradila bytné, aby se raději starala o sebe. Pak se zamkla ve svém pokoji a předstírala, že se učí novou televizní roli. Zatím popíjela rovnou z láhve tuzemský rum a brečela.

Dlouhonohá Monika Ladislavu Rošickému dlouho nevydržela, zrovna tak jako mu dlouho nevydržela žádná jiná. Přesněji řečeno, Rošický dlouho nevydržel jí. Krátce poté, co úspěšně dobyl černající se údolí v stínu bělostného těla, pustil Moniku k vodě a svou pozornost soustředil na nazrlou pusinku jménem Alice.

Jednou, když s ní seděl po představení v divadelním klubu, objevil se Jiří Brada. Zůstal stát u baru a upřeně se na Rošického díval.

„Nechce s tebou támhleten kluk mluvit?“ zeptala se Alice. „Hele, že je to nějaký herec, že jo, je mi nějaký povědomej, jak se jmenuje?“

Rošický se zvedl a zamířil klidně k Bradovi.

„Nazdárek, tebe jsem dlouho neviděl,“ řekl přátelsky.

„Já tebe naštěstí taky ne,“ odsekl Brada. „Kde je Heda?“

„Co já vím? Nehlídám ji,“ řekl Rošický. „Ale neměj strach, za tejdén dotáčíme tu ptákovinu s Kučerou, takže ji uvidíš.“

„Víš, co ti řeknu? Že jsi pěkná svině,“ řekl tiše Brada. „Proč jsi to udělal?“

„To ti může bejt docela jedno,“ řekl s naprostým klidem Rošický.

Bez dalšího slova se otočil a vrátil se ke své nazrzlé společnosti.

„Tak jak se jmenuje ten herec?“ dotírala. „Nechceš mě s ním seznámit?“

„Tos uhodla. Nechci,“ řekl a dopil sklenku vína, kterou stále držel v ruce. „Krom toho si nejsem zrovna moc jistej, jestli to vůbec herec je.“

Jiří Brada se na ty dva chvíli díval, pak se otočil a odešel.

„Ale v nějakým filmu jsem ho určitě viděla,“ trvala na svém zrzka.

„Jo, to je možný,“ připustil Rošický. „Jenomže dneska hraje ve filmu kdekdo, pusinko.“

Jiří Brada, který odmítl angažmá v jednom oblastním divadle, neboť byl přesvědčen, že jeho místo je v Praze, sháněl Hedu dva dny. Telefonoval všem, kdo by o ní mohli cokoli vědět, půl hodiny zpovídal její bytnou a docela ochotně potvrdil pověsti týkající se pana Rošického a jeho milostných pletek s dvaceti ženami najednou. Věděl, že se s ní setká při natáčení, ale nechtěl čekat, chtěl jí padnout k nohám a vyznat lásku. Její obraz mu zůstal v srdci jako jizva po infarktu a on věděl, že dokud ji nespatri, dokud ji nesevře v náručí, nebude spát, nebude jíst, nebude žít.

Na samém sklonku druhého dne, pár minut před půlnocí ji našel. Seděla v malém baru na vysoké židliče, zlaté vlasy urousané a nemyté. V ruce držela sklenici koňaku, kterou do sebe ve chvíli, kdy se objevil vedle ní, obrátila.

„Ještě jeden,“ řekla barmanovi načisto opilý hlasem.

„Hedo, co tu děláte?“ zeptal se zděšeně Brada místo pozdravu.

Otočila hlavu, rukou si shrnula z očí zlaté vlasy a zadívala se na Jiřího. Měla skelný pohled, tvář povadlou a oči rudé.

„Piju, co bych dělala. Piju.“

Pak postavila skleničku, kterou si vzala od barmana, chytila Jiřího Brada za límec košile a přitáhla ho k sobě.

„A chceš vědět, proč piju?“ zeptala se a škytla. „Chceš to vědět?“

„Vím to,“ řekl potichu Brada. „Tušil jsem, že to takhle dopadne.“

Heda ho pustila a znovu vzala skleničku do ruky.

„Tak tys to tušil, jo? A žes nic neřek, ty chytráku?!“

„Nevěděl jsem, co mám dělat,“ pokrčil Brada rozpačitě rameny.

„Udělal mi to naschvál, věděl, že vás miluju... chtěl se mi vysmát...“

„To se teda povedlo!“ rozesmála se Heda hystericky a hodila do sebe koňak. „A já mu naletěla jako malá holka! Ještě jeden!“

Barman beze slova naplnil znovu sklenici koňakem. Heda ji chtěla vzít do ruky, ale Jiří Brada ji zadržel.

„Neměla byste tolik pít,“ řekl a držel ji za ruku. „Prosím vás...“

„Tak ty mě prosíš?“ podívala se na něj a pak se k němu naklonila. „Víš co? Trhni si nohou a starej se o sebe. Já nepotřebuju žádnýho utěšitele, milánku.“

„Ale já vás opravdu miluju,“ vyhrkl Brada nešťastně.

„Kecy! Pitomý kecy, jakejch jsem slyšela spoustu,“ řekla Heda podrážděně. „Tohle si zkoušej na nějaký sedmnáctky, který ti to budou baštit. A odprejskni, buď tak hodnej!“

Jiří Brada bez reptání poslechl. Docela chápal rozhořčení Hedy Zele- né a v duchu si nadával. Kdyby byl býval tehdy na exteriérech poslechl Rošického, kdyby si nechal vysvětlit, jak to s Hedou sfouknout, mohlo vše dopadnout jinak. On by ji rozhodně nikdy neopustil, nikdy by ji tak podle nezradil kvůli jiné. Šel pomalu domů a přemýšlel o smyslu svého mladého života. Ale ať se snažil sebevíc, žádný smysl nenacházel. Neměl angažmá, nečekala ho žádná větší role ani ve filmu, ani v televizi, navždy ztratil milovanou Hedu. Když kráčel přes Karlův most, rozhodl se, že skončí život v chladných vodách Vltavy. Když se však naklonil přes kamenné roubení, zjistil, že se ho při pohledu na temnou řeku zmocňuje závrať, pročež odvrátil rychle hlavu a pospíchal k mostec- kým věžím středem mostu.

Poslední scéna filmu *O Zlatovlásce* byla natočena za dva dny. Režisér Kučera se zotavil a křičel na herce stejně vzrušeně jako předtím. Heda, která musela jako Zlatovláska předstoupit před krále nejprve po boku rytíře Zbyňka a v samém závěru, když se zčistajasna objevil mladší z bratří a karta se obrátila, po boku prince Viléma, se chovala k oběma hercům velice odměřeně. Rošickému, který mezitím vyměnil zrzku za jinou dívku, to bylo srdečně jedno a Jiří Brada se snažil nedat najevo své rozhořčení, rozčarování a zklamání. Když pak v posledním záběru objímal princeznu a měl ji dlouze políbit, jak předepisoval scénář, celý se chvěl a třásl, ale nakonec se svého úkolu zhostil s takovou opravdovostí, že režisér Kučera radostně vykřikoval a prohlašoval, že už dlouho neviděl mladého herce, a vlastně jakéhokoliv herce, který by dovedl zahrát milostný polibek s takovou vášní a zaujetím.

Když natáčení skončilo, ti tři se spolu ani nerozloučili. Rošický odešel zkoušet *Othella*, Heda Zelená se šla představit do jednoho pražského divadla, kde jí nabídl angažmá, a Jiří Brada se vrátil domů, kde zklamaný a opuštěn začal číst scénář, který mu poslali. Byl to příběh mladého romantického hrdiny z konce minulého století, který, ač bez prostředků, se zamiloval do dcery továrníkovy a marně bojoval proti předsudkům stojícím v cestě jeho lásce.

Řediteli divadla se Heda velice líbila a hned na začátku jejího angažmá jí nabídl roli v současné hře *Srdce v bodláčí*. Heda každý den zkoušela svou první velkou divadelní roli. Na to, co se stalo v létě, už zapomněla, a když tu a tam potkala Rošického, chovala se k němu, jako by mezi nimi nikdy nic nebylo. Dokonale se sžila s rolí mladé těhotné ženy, kterou opustil milenec a kterou z domova vyhnal poněkud schematický otec, s nevídanou bravurou se potýkala s místy až příliš literárním dialogem, a když bylo po premiéře, kritika označila její výkon za jedinečný. Recenzenti se rozepisovali o věrojatnosti jejího hereckého projevu, o dokonale zahrané hysterii, zklamání a zoufalství, které jako Hedě Zelené vycházelo z duše.

Když Heda seděla ve svém pokoji a četla recenze v novinách, spokojeně se usmívala. Ta stará potvora měla pravdu, říkala si. Dvakrát tři-

krát se rozvedu a může ze mne být opravdová herečka. Nebýt toho mizery, nikdy bych tu roli takhle nezahrála.

Heda odložila noviny, otevřela láhev vína a šla za svou bytnou, aby ji pozvala na skleničku a aby vyslechla nové drby o Rošickém a jiných hercích.

Od té doby hrávala zhrzené a nešťastné ženy, zatímco Rošický dál hrál padouchy a lumpy a Jiří Brada romantické blouznivce.

Ztracený génius

Kristiána Goldberga

Letním večerem se táhla vůně teplého hnoje a jakýsi bloud hrál uprostřed návsi na rozvrzané tříčtvrtky Montiho čardáš. Chlapi, kteří seděli před hostincem na bedýnkách od ovoce, popíjeli láhvové pivo a klábosili o všem možném, ani nevěnovali sluchu té přímo d'ábelské hře, linoucí se zpoza košaté lípy, ani se nezvedli, aby se podívali na neznámého virtuosa, neboť pro ně nebyl zdaleka tak neznámý, zato víc než pouhý bloud. Dal si totiž vytisknout bělostné vizitky se jménem *Radim Soukup – houslista*, což obnášelo víc než dvě láhve rezné. Krom toho vyjídal svou starou matku, aniž byl ochoten se jakkoliv podílet na chodu hospodářství, a to, co krom houslí a smyčce byl ochoten vzít do ruky, lze nazvat jedním slovem: příbor. Za letních večerů cvičíval na návsi k nemalé zlosti sousedů, považujících jej za darmožrouta, a protože tušil, že se jednoho dne jejich hněv přenese z hostinských místností přímo na jeho mladou hlavu, brávil si ke svým podvečerním produkcím housle, jejichž cena byla nevalná, zatímco doma v suché a čisté almaře přechovával vzácný nástroj penězi nezaplatitelný, na který hrával pouze ve svátek a na který, jak pevně doufal, jednou zahraje hudbymilovnému obcenstvu ve velké koncertní síni a cesta k slávě se mu otevře, dřív než dozní poslední tón. Jeho doufání nebylo zdaleka tak marné, jak se domnívali nevraživí sousedi, nalévající si břicha pivem.

Právě když začínal hrát střední pasáž zmíněného čardáše, vyjel ze zatáčky vůz, za jehož volantem seděl Kristián Goldberg se svou ženou. Jel jako vždy pomalu, a protože ve voze bylo vedro k zalknutí, měl otevřená okénka. Muž s ušima tak tenkýma a náchylnýma k slyšení nemohl nedupnout na brzdu. A sotva vůz zastavil, vypnul motor, aby odporné předení čtyřválců nerušilo procítěnou hru, zaklonil hlavu, zavřel oči a poslouchal až do konce, do posledního taktu, do posledního tónu,

do posledního dozvuku posledního tónu. Když nastalo konečně ticho, rušené občasným zacinkáním pivních láhví, podíval se Goldberg ještě stále u vytržení na svou ženu.

„Kdyby měl ten člověk dobrý nástroj, dokázal by divy. Půjdu se zeptat, co je zač, protože zahrát Montiho čardáš s takovou nezkrtnou vášní jsem ještě neslyšel.“

Goldberg opustil vůz na místě, kde jej zastavil, aniž mu vadilo, že překáží provozu. Jeho žena, uvyklá podivínskému chování, trpělivě čekala, až se Goldberg vrátí.

Tři neděle poté měl Radim Soukup první samostatný koncert, po němž následovaly oslavné kritiky, vyzdvihující jeho skvělou techniku, jeho zápal, a hlavně jeho objevitele, Kristiána Goldberga. V kuloárech se jako vždy v podobných případech ozývaly hlasy znevažující Mistra a jeho hledačskou mánii, a mnozí milovníci vážné hudby jej pokládali za šarlatána, který místo aby se věnoval dirigování symfonického orchestru jako jeho kolegové, loví v kalných vodách a hledá lacinou popularitu ve spojení svého jména a jmen do té doby v oblasti vážné hudby zcela neznámých. Skutečnost byla ovšem vždy taková, že každý, koho Goldberg objevil, měl nesporný talent. Jan Hruža, absolvent konzervatoře, hrající do doby svého objevení v zapadlém lokále na violu, se stal laureátem několika mezinárodních soutěží a jen demagog mohl tvrdit, že všechny poroty byly zkorumpované. Totéž se týkalo Blaženy Míchové, vynikající cellistky, Josefa Plcha, flétnisty, jemuž se nevyrovná ani slavný James Galway, a dalších a dalších. Radim Soukup, který dva roky po absolutoriu už ztrácel naději na kariéru houslového virtuosa, se stal zatím posledním v řadě Goldbergových objevů, a dokonce i škarohlídi, kteří jej slyšeli hrát několikrát, museli s nevolí uznat, že se velký Mistr opět střelil do černého a že si může, tak jako staří cestovatelé, připisující si objevené ostrovy a území, vepsat do svého deníku nové jméno, jakož i místo objevu.

Dál už se vše vyvíjelo obvyklou cestou. Mladý houslista byl v následujícím roce přijat na Akademii, kde se jej ujal sám mistr Suk, aby se jeho talent rozvinul do plné šíře a aby po pár letech s diplomem pro-

movaného houslisty mohl šířit slávu českých muzikantů po celém světě, zatímco jeho objevitel, Kristián Goldberg, k nevoli jedněch a k radosti druhých, dál objevoval talenty tam, kde by je jiný nehledal.

Jednoho jarního podvečera, oblečen v obstarožním dvouřadovém obleku a zavěšen do své poněkud mladší ženy, stoupal starý učitel hudby Vincenc Karásek po schodech Domu umělců, a jako se těšivají děti na vánoce, těšil se on, až spatří Blaženu Míchovou, její měděně rudé vlasy, jejichž barvu by ani Tizian lépe nenamíchal, až uslyší medově líbezný zvuk linoucí se z jejího violoncella. A zatím paní Karásková, tak jako se děti těšivají na vánoce a její muž na odporně zrzavou Míchovou, se těšila, až spatří po tak dlouhé době svého miláčka Kristiána Goldberga, který místo aby těšil svou přítomností rodáky, jezdil dobrý půlrok po celém světě, a vidět jej doma bylo čím dál tím vzácnější.

Koncertní síň byla zaplněna do posledního místa. Hráči i diváci seděli na svých místech, nástroje byly doladěny a nastalo pár netrpělivých vteřin ticha, než se na pódiu objevila se svým nástrojem Blažena Míchová. Lesk jejích vlasů se odrazil na všechny strany a zazněl bouřlivý potlesk. Poté se však ozval potlesk ještě bouřlivější. Na pódium vplula dlouhá postava v dokonale padnoucím fraku a sněhobílé náprsenky a s vlasy ještě bělejšími, s očima černějšími než nohy koncertního křídla, lehkým krokem došla až k půvabné cellistce, zlomila se v pase a políbila jí galantně levou ruku, to dokonale ohebné zápěstí s prsty dlouhými a pevnými, s prsty, jejichž rituální tanec po hmatníku nástroje byl nedostižitelný a každého znalce zanechával v posvátném údivu.

Kristián Goldberg, poté co složil poklonu zrzavé královně cella, odplul k dirigentskému pulpitu, lehce se rozkročil, uchopil svými dlouhými prsty taktovku a snad půl minuty stál nehybně soustředěn s očima upřenými do partitury.

Obecenstvo s napětím, jež nedovolovalo dýchat, očekávalo první takty Dvořákova koncertu h moll. Vincenc Karásek visel očima na své tajné lásce a pevně doufal, že její hra stokrát předčí její nádheru, zatímco jeho žena u vytržení pozorovala nehybná záda a na ramena splývající

cí bílé vlasy svého miláčka, který pojednou zdvihl obě ruce do výšky, několik vteřin zůstal nehybný jako socha, a když pak ty dlouhé ruce klesly, ozvaly se první tóny Allegra. Goldbergovy ruce se pohybovaly prostorem, jako by se snažil plavat a létat zároveň, v jeho asketickém obličejí se střídal spokojený úsměv s extatickou křečí, celé jeho tělo se dostalo do pohybu a Goldberg za svým pulpitem tančil jako slavná Isadora Duncanová, ruce i nohy zvláčněly a velký Mistr se dostal do transu, kdy nevnímal nic kolem sebe, nevnímal ani orchestr, ani dokonálá vibrata Míchové, ani těžké dvojhmoty, slyšel jen božskou hudbu, to srdce hladící Dvořákovy appassionatové téma druhé věty, při němž mu pokaždé tekly po vyhublé tváři slzy. Při třetí větě koncertu se opět trochu uklidnil, opět se roztančil a pravice, svírající kostěnou taktovku, malovala ve vzduchu neviditelné klikyháky. Pár posledních taktů Allegra moderata dirigoval s očima zavřenýma, a když dozněl poslední tón, trvalo dobré půl minuty, než se obecenstvo probralo z úžasu a ozval se bouřlivý potlesk.

Goldberg opustil pulpit, vzal zrzavou cellistku za ruku a odvedl ji k rampě. Uklonil se až k zemi. Ve tváři se mu nepohnul jediný sval, jako by ho bouřlivé ovace vůbec nezajímaly, jako by ho nezajímalo vůbec nic. Duchem byl ještě stále nepřítomen. Byl unavený a vyčerpaný, a když se mu zdálo, že aplaus trvá příliš dlouho, ještě jednou se uklonil, otočil se a rázným krokem opustil koncertní síň. Jen nezasvěcený posluchač mohl pokládat velkého Mistra za nezdvořáka, který se tváří, jako by ho obecenstvo ani v nejmenším nezajímalo. Znalci však Goldbergovy rozmary tolerovali, neboť je záhodno tolerovat slabůstky velikánů.

Téhož večera, sotva hodinu po koncertě, vstoupil Kristián Goldberg do nočního baru, který navštěvoval vždy, když se po delší době vrátil do Prahy, aby se pozdravil se starými přáteli a vypil tu několik sklenek jamajského rumu. Tento zvyk vyvolával mezi některými kritiky jízlivé úsměšky. Dle jejich názoru se naprosto nehodilo, aby velký Mistr navštěvoval pochybné podniky, klábosil s ještě pochybnějšími existence-

mi, které považoval za přátele, a pil něco tak hluboce nevznešeného, jako je jamajský rum. Goldbergovi bylo celkem jedno, co si o jeho zvycích myslí blazeovani pisálkové, kteří se dovedli rozplývat nad skvěle provedenými opusy, nad vynikající technikou a procítěným přednesem sólistů, aniž dokázali rozeznat notu půlovou od čtvrtové, aniž byli schopni říct, v které tónině byl ten či onen opus zkomponován, protože jim docela stačilo přečíst si plakát a pár suchých řádek z hudebních encyklopedií, aby se bez nejmenšího uzardění vydávali za skutečné znalce.

Goldberg zamířil k baru. Jeho dlouhé tělo se líně klátilo místností, tatam byla ladnost, s níž se pohyboval za dirigentským pultem, tatam byla elegance, již mu poskytoval skvěle padnoucí frak. Na sobě měl své staré vlněné křiklavě kostkované sako, pod krkem uvázaného purpurově rudého motýlka a ruce měl hluboko vražené do kapes brčálově zelených kalhot, neuvěřitelně úzkých, a nadto poněkud krátkých. V koutku pusy mu visel doutník, jehož téměř třicentimetrový popel se začínal povážlivě naklánět. Goldberg se posadil na vysokou stoličku a rukama se opřel o pult. A v této poloze zůstal téměř celé tři minuty, neboť sotvaže dosedl, začal neholený pianista hrát na mírně rozladěný klavír starý ragtime. Ale nebyla to hra ledajaká. Levá ruka se strojovou přesností odbíjela rytmus a pravá s úžasnou rychlostí a bez jediného překlepu hrála melodii. V té hře nebylo nic vydřeného, nebyl to úporně a do omrzení nacvičený kousek, jaký člověk může slyšet téměř kdekoliv a od kohokoliv, aniž rozezná nuance v interpretaci. Byla to hra srdcem, prsty se v té rychlosti stačily mazlit s klávesami a stará mechanická piána, kdyby měla duši, by se rozplakala při poslechu onoho neholeného pianisty nad svou nicotností.

Když pianista skončil, zapálil si cigaretu a bez zájmu se díval na obecnost, které ho odměnilo potleskem víc než vlažným. Goldberg se konečně otočil na barmana, stojícího po celou dobu nehnutě za pultem.

„Bud’te zdrav, Emile,“ řekl a podal mu ruku. „Jak se daří?“

„Jde to. A vám?“ zeptal se barman, a aniž čekal na odpověď, nalil sklenku tmavohnědého rumu a podal ji Goldbergovi.

„Odkdy tu ten mládenec je?“ zeptal se velký Mistr.

„Přišel minulej tejden,“ odvětil barman. „Je to takovej tichej kluk. Takovej neprůbojnej. Tele. Ale hraje bezvadně, co?“

„Hraje opravdu skvěle, Emile. Díval jsem se na jeho ruce, pokud to šlo. Všiml jste si, jak hraje, myslím technicky?“ zeptal se Goldberg a vypil půl sklenky. „Ty ruce by měly hrát Čajkovského, Dvořáka, ty ruce by si poradily s Chopinem lépe, než ruce kohokoliv jiného.“

„Nojo, jenže co tady s klasikama, Mistře,“ pravil Emil. „Lidi chtěj nějakej vodvaz, nebo nějakej sentiment. Ale klasiky tu hrát nemůžem.“

„Tady rozhodně ne,“ pravil s úsměvem Goldberg, svezl se z barové židle a zamířil k neholenému pianistovi, který ještě stále pokuřoval a civěl na hosty v baru.

Goldberg se opřel o cigaretami popálenou desku klavíru a usmál se na mladého muže.

„Dobrý večer. Mohu se vás na něco zeptat?“

„Jo, proč ne,“ řekl pianista a teprve teď se pozorně na Goldberga zadíval. „Poslyšte, nejste vy bratr Kristiána Goldberga? Jste mu děsně podobnej.“

„Pokud by člověk mohl být svým vlastním bratrem, pak ano,“ odvětil klidně Goldberg.

Mladík sebou trhl, provinile sklopil oči a udusil cigaretu v popelníku, stojícím na klavíru.

„Promiňte, ale v tom károvaným saku a v těch zelenejch kalhotách vypadáte...,“ odmlčel se, protože nevěděl, jak dál.

„Nic se neděje,“ řekl opět klidně Goldberg. „Můžete mi říci vaše jméno?“

„Viktor Hubert.“

Goldberg se zadíval ke stropu, chvilku stál bez nejmenšího pohnutí a pak se jeho hubený obličej rozzářil.

„No ovšem! Viktor Hubert! Vy jste se přece před sedmi lety stal vítězem Chopinovy klavírní soutěže, mladíku!“ řekl a rozhlédl se kolem. „Proč, u všech čertů, hraje tady?“

„A kde bych měl asi tak hrát?“

„V koncertních síních,“ pravil Goldberg, vytáhl z kapsy zlatě tištěnou vizitku a položil ji před pianistu. „Zítra v deset mi zavolejte, tady nemáte skutečně co pohledávat. Dobrý večer.“

Poté se Goldberg otočil a zamířil zpátky k baru, aby si dal další skleničku jamajského rumu.

Viktor Hubert hrál staré ragtimy až do půlnoci a přemýšlel, nakolik má brát Goldberga vážně. Nakonec dospěl k závěru, že si z něj velký Mistr tropí bláznů. Kolovaly přece všelijaké pověsti a Hubertovi se zdálo, že na nich bude hodně pravdy. Takových, jako je on, jsou stovky, takových, kteří by chtěli hrát v koncertních síních, tisíce. Kdyby býval toho večera hrál v baru kolega Vitásek, zažil by bezpochyby stejnou ponižující scénu, i jemu by bez vší pochybnosti sdělil poťouchlý velký Mistr, že sem nepatří. Tento myšlenkový pochod mladého pianisty vyústil v roztrhání zlatě tištěné vizitky s Mistrovým jménem.

Druhého dne ráno, když se umyl a nasnídal, přemýšlel Viktor Hubert o svém dalším osudu. Ano, chtěl být koncertním umělcem a kdysi před lety měl šanci se jím stát. Nebýt té jeho neprůbojnosti, nehrál by po nočních lokálech lidem, kteří vlastně ani jeho hudbu nevnímají a nedovedou ji ocenit. Kde já dneska mohl být, ptal se sám sebe a pak najednou vstal, popadl telefonní seznam a zuřivě v něm listoval, až našel číslo velkého Mistra. Ted', anebo nikdy, řekl si mladý pianista odhodlaně a začal třesoucí se rukou vytáčet Goldbergovo číslo.

O měsíc později si mohl Kristián Goldberg do svého deníku zapsat další jméno a hudební kritika se ze široka rozepisovala o vynikajícím objevu, o někdejším laureátovi Chopinovy soutěže Viktoru Hubertovi, jehož ruce dokázaly rozezvučet koncertní křídlo s neuvěřitelným citem a lehkostí, nemluvě o technice hry, neboť Viktor Hubert dokázal svými dlouhými prsty obsáhnout téměř dvě oktávy. Jedna hudební kritička, když přepisovala svůj referát a její prsty zdlouhavě hledaly písmena na klávesnici psacího stroje, ustala zbrocena potem po třech řádcích ve psaní a obrátila se na svého kolegu.

„Mít tak rychlý prsty jako ten ragtimovej virtuos, už to mám dávno napsaný,“ pravila otráveně. „Slyšela jsem, že strašně chlastá a je na ženský.“

Tato poznámka zůstala bez odpovědi, neboť kolega zmíněné kritičky kontroloval legendu křížovky, aby se ujistil, že: zvíře, které dávno není tažné, jest kráva.

Po pár dnech začaly chodit dopisy.

Kristián Goldberg seděl u svého Petrofa a cosi vybrnkával. Kolem něj se válely stohy not a partitur, popsané listy notového papíru, mezi tím pár gramofonových nahrávek, prázdné šálky od kávy a popelník plný nedopalků z doutníků. Právě když Goldberg zjistil, odkud jistý začínající skladatel ukradl základní téma svého koncertu pro hoboj, objevila se v pokoji jeho žena. Navzdory svým šedesáti letům byla stále krásná a svého muže vroucně milovala. V ruce držela štůsek neotevřených dopisů.

„Ani ses nepodíval na poštu, miláčku,“ řekla a usadila se do křesla vedle klavíru.

„Znám už tyhle dopisy z paměti. Kdybys byla co k čemu, tak na ně alespoň odepíšeš. Lidem to dělá dobře.“

„Já Viktora Huberta neobjevila, drahý.“

„Ale Hano,“ podíval se na ni Goldberg trochu káravě. „Vždyť jsi přece vždycky na ty dopisy odepisovala. Já na to skutečně nemám čas, a navíc mě písemný projev vyčerpává.“

„Aspoň ti je tedy přečtu,“ pravila paní Goldbergová a začala perořízkem rozřezávat obálky, zatímco si velký Mistr zapálil doutník, ruce zkřížil na prsou a byl odhodlán poslouchat.

„Mistře, blahopřejeme k objevení tak talentovaného pianisty...,“ začala číst jeho žena první dopis, ale hned vzala do ruky druhý, neboť nechtěla svého muže příliš zdržovat. „No to se podívej, kdo tě takhle oslovuje. Můj geniální d'áble! Akademický malíř Hynek Břeh. Znáš ho?“

„Je to mazal,“ pravil Goldberg znechuceně.

Jeho žena dál listovala v došlé korespondenci a předem dávala stranou dopisy, které nesly stopy pouhé oficiální zdvořilosti. Najednou ožila.

„Poslouchej, tohle je zajímavé,“ pravila a začala s dramatickým přednesem číst. „Pane! Odkdy fylharmónie přetahuje na svou stranu ožraly z nočních pajzlů? Kolik platíte, vy kejklíři, za přestup? Podepsán taneční soubor baru Ječmínek. P. S. Dyť ten blbec ani nezná noty!“

„Nemohla bys toho nechat, Hano,“ řekl Goldberg a prosebně se na svou ženu podíval. „Mám práci. Pozítří přiletí z Paříže Soukup a v sobotu večer má koncert. Musím si ještě projít partituru, protože zítra celý den zkouším s orchestrem. Tanečnímu souboru baru Ječmínek napiš, ať mi ve vši uctivosti políbí šos.“

Paní Goldbergová sebrala všechny dopisy a opustila pracovnu svého drahého muže, aby mohla s elegancí jí vlastní odpovědět všem neurvalým i uctivým pisatelům.

Goldberg s posledními takty naposled rozhodil ruce, zamával jimi ve vzduchu jako střelená labuť a mocným gestem, třikrát opakovaným s tóny finále, ukončil poslední větu Haydnovy šesté symfonie. Pak zůstal skoro minutu nehybně stát, než se otočil tváří k obecenstvu a hluboce se uklonil. Pár minut naslouchal frenetickým ovacím a potom se jako vždy sebral a rychlými kroky opustil koncertní síň.

Následovala patnáctiminutová přestávka, po níž měl vystoupit Radim Soukup a přednést Vivaldiho houslový koncert D dur. Učitel hudby Vincenc Karásek ve svém obstarožním dvouřadovém obleku a s o něco mladší ženou po boku netrpělivě čekal, až opět Soukupa uvidí a uslyší. Neboť to byl on, kdo před mnoha lety toho střapatého chlapce učil držet nástroj v ruce, kdo ho učil s nezměrnou trpělivostí druhý prstoklad a donekonečna mu vysvětloval, že když bude klást prsty na hmatník jako polena na oheň, nikdy nezahraje vibrato. Samozřejmě to nebyl Vincenc Karásek, kdo objevil nesmírný Soukupův talent, ale on a nikdo jiný s ním prožíval krušné začátky, neboť Radim Soukup byl lajdák a dareba. Sešit s Ševčíkovými etudami měl zmačkaný a zmaštěný, do

hodiny chodil nepřipravený, nestoudně se vymlouval na úmrtí v rodině, když neuměl, a jednou, vzpomněl si Karásek, jednou dokonce přišel do hodiny bez nástroje! A teď je radost si toho malého mizeru poslechnout, říkal si starý pán. Nic naplat, ať byl, jaký byl, hrát umí.

Goldberg seděl v šatně a popíjel pomalu chladnoucí kávu, když se ve dveřích objevil udýchaný a hlavně vyjevený inspicient.

„Mistře, stala se velice nepříjemná věc!“ vyhrkl. „Pan Soukup má zlomenou ruku!“

„Chudák,“ řekl s účastí Goldberg. „Jak se mu to stalo?“

„To je teď přece jedno,“ vyhrkl inspicient. „Jenže on nemůže hrát!“

„Ovšem, to je přece logické,“ řekl Goldberg a pak, s šálkem kávy dva decimetry od úst, znehybněl. „Jak to, že nebude hrát? Za deset minut má přednést Vivaldiho.“

„Levá ruka, Mistře, levá ruka, je zlomená,“ řekl inspicient, a aby to Goldberg beze zbytku pochopil, naznačil tento neblahý stav Soukupovy ruky gestem. „Zlomená a pořádně nateklá. Nemůže s ní pohnout, chápete to?“

Goldberg už svou kávu nedopil. Vstal a začal rozčileně rázovat po šatně.

„Co budeme dělat, Václave? Co budeme dělat? Lidé čekají, nemůžeme je přece poslat domů.“

„To jsem se právě chtěl zeptat, co budeme dělat.“

„Holan! Rychle sežeňte Holana, Vivaldiho zná a měl by být doma,“ řekl Goldberg. „Ať popadne housle a rychle sem přijede.“

„A co když ho neseženu?“

„Musíte ho sehnat!“ řekl rozčileně Goldberg. „Nikdy v životě jsem nedopustil, abych musel odvolat koncert, Václave. Trochu se namáhejte. Když tak zavolejte Míchovou, odpoledne se vrátila z turné.“

„A co se bude hrát? Kvůli partům pro orchestr,“ řekl inspicient.

„Když přijde Holan, tak Vivaldi, když Míchová, tak Dvořákův H moll nebo Rejchův E dur. A pro jistotu zkuste Plcha a připravte si Reinecke-ho D dur, pro flétnu,“ řekl Goldberg a povzbudivě poplácal nervózního inspicienta po rameni. „Tak běžte, Václave.“

Inspicient opustil šatnu rychleji, než do ní prve vpadl, a o pár vteřin později seděl u telefonu a zuřivě vytáčel čísla.

Goldberg si zapálil doutník a vyšel na chodbu, právě ve chvíli, kdy se kolem dveří přehnal robustní chlap s vyhrnutými rukávy flanelové košile a tváří rozzuřeného býka.

„Já mu dám, hajzlovi!“ otočil se zuřivec na Goldberga. „Těma svejma houslema mi zničil rodinu! Ale teď už v tý svý pazouře neudrží ani takovýdle housličky!“ ukázal vzdálenost mezi palcem a ukazovákem a řtil se dál.

Když Goldberg pochopil smysl onoho vzteklého proslovu, rozběhl se chodbou za neurvalcem, který měl všechno na svědomí, i když, po pravdě řečeno, svůj podíl viny nesl na zlámané ruce sám Radim Soukup, jehož srdce bylo otevřeno všem ženám dokořán.

Goldberg pospíchal k zadnímu východu a vyběhl na ulici. Muže s vyhrnutými rukávy flanelové košile však nikde neviděl. Zůstal stát, v ruce vyhaslý doutník, a v duchu nadával na Soukupovu sexuální mánii, která beze vší pochybnosti zapříčinila konec jeho kariéry, neboť dát do původního stavu zlomenou ruku bylo stejně nemožné jako dokonale spravit rozšlápnuté housle. Goldberg si zapálil vyhaslý doutník, a dříve než stačil vyfouknout první oblak modrošedého kouře, znehybněl. Jakoby nesen večerním vánkem dolehl k jeho uším hlas houslí, tóny koncertu D dur Antonia Vivaldiho. Goldberg se rozhlížel na všechny strany, až spatřil na protějším chodníku nízkou zídku dětského hřiště a na té zídce chlapce sotva osmiletého, s půlkami pod bradou. Okamžitě odhodil šejdrem hořící doutník a rozběhl se dolů po schodech. Přeběhl ulici a zastavil se před chlapcem. Chtěl něco říct, ale vzmohl se jenom na pár rozpačitých posunků. Chlapec přestal hrát a podíval se na něj.

„Vy jste pan Goldberg, že jo?“

„Ano, to jsem,“ vzpamatoval se velký Mistr. „Slyšel jsem tě hrát Vivaldiho.“

„A proč nejste tam?“ ukázal chlapec smyčcem, který by potřeboval vyprat, k zadnímu vchodu. „Vždyť ho máte teď dirigovat.“

„Měl jsem, ale pan Soukup má zlomenou ruku.“

„Před půl hodinou jsem ho viděl, když přijel. A měl obě ruce zdravý,“ řekl chlapec. „Vy si ze mě utahujete, že jo?“

„Ani v nejmenším,“ řekl Goldberg. „Opravdu má zlomenou ruku a nemůže hrát.“

Goldberg se zadíval na chlapce a vzal mu z ruky housle. Důkladně si je prohlédl a pak je klukovi vrátil.

„Docela slušný nástroj,“ řekl s uznáním. „Poslyš, mládenečku, umíš ten Vivaldiho koncert celý?“

„Jo.“

„Skutečně celý? A z paměti?“

„Říkám, že jo.“

„Nechtěl bys ho zahrát místo pana Soukupa?“

Chlapec se dal do smíchu, hvízdal a ukazovákem si poklepal na čelo. Ale Goldberg si zachoval klid. Vzal chlapce za ruku.

„Myslím to smrtelně vážně,“ řekl.

„Vždyť jsem ještě malej,“ řekl chlapec. „A musím domů.“

Ale to už ho velký Mistr táhl na druhou stranu ke schodům.

„Já tam nejdu!“ vzpouzel se kluk. „Říkám, že musím domů!“

„Zavoláme rodičům, všechno bude v pořádku,“ chlácholil ho Goldberg. „Tak pojd’.“

„A co za to?“

„Dostaneš všechno, co chceš,“ sliboval na schodech Goldberg, jemuž bylo nad slunce jasnější, že objevil geniální dítě. „Jakpak se vlastně jmenuješ?“

„Franta Šmytec,“ řekl kluk. „Nikdo mi kvůli těm houslím jinak neřekne. A stejně tam nemůžu.“

„Proč, prosím tě?“ zeptal se netrpělivě Goldberg a táhl chlapce ke dveřím.

„Nebyl jsem dneska v hodině. A starej Karásek, co mě učí, tam na beton bude, protože chtěl slyšet Soukupa.“

„Neměj žádný strach. Až tě uvidí na pódiu, tak na všechno zapomene. Pospěš si, máme málo času,“ řekl Goldberg a už táhl Šmytce do dveří.

Když se proplétali mezi diváky, pomalu se vracejícími do sálu, objevil se před Goldbergem udýchaný inspicient s tváří nadmíru ustaranou.

„Je to všechno v hajzlu, Mistře,“ vyhrkl. „Holan není k sehnání, Míchová má migrénu...“

„Bude hrát tady pan Šmytec,“ řekl klidně Goldberg.

„Cože?!“ zeptal se vyjeveně inspicient a teprve v té chvíli se podíval na chlapce, kterého držel velký Mistr za ruku.

„Bude hrát tenhle chlapec, Václave. Vivaldiho. Můžete jít ohlásit změnu interpreta.“

„To snad nemyslíte vážně, Mistře!“ řekl rozčileně inspicient. „Podívejte se, jak vypadá!“

Goldberg si hocha prohlédl a musel uznat, že takhle na pódium nemůže. Bude to chtít hřeben a mýdlo.

„Máte pravdu, dáme ho do pořádku, ale už běžte, Václave, posluchači už budou netrpěliví.“

Inspicient se otočil, udělal dva kroky, ale ještě se otočil.

„Jak že se jmenuješ?“

„Franta Šmytec,“ řekl chlapec a podíval se na Goldberga. „Nerozmyslel jste si to?“

„Ne,“ zavrtěl Goldberg hlavou.

Pak malého Šmytce zavedl do umývárny, důkladně mu opláchl ušmudlaný obličej, vlasy mu učesal hezky na pěšinku, košili zastrčil do kalhot, a pokud to šlo, okartáčoval zmazaná kolena. Nakonec poslal zcela zpitomělého inspicienta ven na dětské hřiště, aby přinesl futrál Šmytcových houslí, který tam chlapec nechal a prohlásil, že když svůj futrál nebude mít, nezahraje ani notu.

Orchestr byl na svých místech a hudebníci, zvědaví na výkon usmrkance, jak se vyjádřil inspicient, čekali, až se nový Goldbergův objev dostaví na pódium. Obecenstvo s jistou nevolí vzalo na vědomí změnu interpreta. Jméno František Šmytec jim nic neříkalo, a tak mnozí byli zvědaví, jiní byli zklamaní, neboť si přišli poslechnout Radima Soukupa. Někteří ho dokonce zahlédli ještě před začátkem koncertu ve foyer, a nedovedli si vysvětlit, proč místo něj má hrát nějaký zcela neznámý

muž. Když se však místo muže objevilo na pódiu dítě, držící v podpaží půlové housle, zůstali všichni několik vteřin bez dechu. První se vzpamatoval učitel hudby Vincenc Karásek, sedící ve druhé řadě. S očima vytřeštěnýma hleděl na svého nezbedného žáka, který odpoledne bez jakékoliv omluvy nepřišel do hodiny, a nemohl věřit svému zraku.

„Františku!“ zaúpěl, ale jeho žena mu stiskla pevně předloktí.

Šmytec se na svého učitele trochu poťouchle usmál, uklonil se a přešel k prvnímu houslistovi. Podal mu ruku.

„Já jsem Šmytec,“ pravil. „Kdyby lidi začali pískat, tak hrajte dál, já zatím vezmu roha.“

První houslista, neschopen jediného slova, stiskl chlapci ruku. V té chvíli vplul na pódium Kristián Goldberg. Ozval se potlesk, i když nelze říci, že by byl bouřlivý jako obvykle. Vytratil se v rozpacích a jen paní Karásková aplaudovala a vítala svého miláčka, než si s hrůzou uvědomila, že tleská sama. Zatím velký Mistr podal malému houslistovi ruku a sklonil se k němu.

„Zlom vaz, synku,“ řekl tiše a odebral se na své místo.

Šmytec, rozkročen ani ne příliš málo, ani ne příliš moc, vyčkával s houslemi podél těla, pozoroval Goldberga, který stál jako vždy chvíli zcela nehnutě nad partiturou, než zvedl ruce a pohlédl na orchestr. Šmytec se připravil ke hře. Goldberg se nadechl a s jeho výdechem a pohybem ruky se ozvaly první tóny koncertu. Dirigent se podíval na malého houslistu, dal mu znamení a chlapec začal hrát.

Obecenstvo, do té doby strnulé, překvapené a šokované, přestalo najednou dýchat. Goldbergův obličej se rozzářil a dirigent pozoroval zcela fascinován malého houslistu, který beze stopy sebemenší trémy anebo vzrušení hrál, jeho tělíčko se pohybovalo ze strany na stranu, zápěstí pravé ruky zvláčnělo a prsty levé ruky se míhaly po půlovém hmatníku s kromobyčejnou bravurou. Takt od taktu mrkl Šmytec na zcela zkoprnělého učitele Karáska, který trnul hrůzou, neboť byl krajně nespokojen se způsobem, jakým jeho žák Vivaldiho v hodinách houslí hrával, a obával se katastrofální ostudy. Byl rozhodnut se na veřejnosti

k tomu prťavému mizerovi neznat, a kdyby neseděl uprostřed řady, okamžitě by se zvedl a opustil koncertní síň.

Vzadu u bočního vchodu stál ještě stále rozčilený inspicient a s údivem, který se takt po taktu zvyšoval, poslouchal koncert. Najednou se vedle něj objevil mladý krasavec s vlnitými vlasy a uhrančivým pohledem, jehož přímo ďábelský přednes Montiho čardáše v ztemnělém příbytku jistě mladé dámy přivedl až k zlomenině ruky.

„Tak už to mám za sebou, Václave,“ řekl tiše inspicientovi a ukázal mu sněhobílou sádku na levé ruce. „Kdo ví, jestli ještě někdy budu hrát. Ztracený ženský!“

Inspicient ukázal hlavou do sálu.

„Poslouchejte.“

Radim Soukup přistoupil ke dveřím a najednou znehybněl v němém úžasu. Naslouchal houslovému partu s pootevřenými ústy a nemohl věřit svým uším.

„Kdo to je?“ zeptal se, neboť na pódium neviděl.

„Franta Šmytec.“

„To je fantazie,“ zašeptal s uznáním Soukup. „Ten člověk hraje jako anděl. Kde ho Goldberg sebral?“

„Na ulici,“ řekl inspicient. „Je mu sotva osm let.“

Soukup se na inspicienta překvapeně podíval, pak se otočil a šel rychle nahoru na galerii, aby se přesvědčil na vlastní oči. A když pak malého houslistu spatřil, bylo mu jasné, že tenhle Mistrův objev bude parádní bomba, protože něco podobného tu ještě nebylo.

Když Kristián Goldberg naposledy máchl rukou a poslední tón dozněl, nastalo hrobové ticho. Hudebníci zvedli hlavy od svých partů a dívali se užasle na malého houslistu, neboť teprve nyní se mohli přestat dívat do not, teprve nyní si mohli malého virtuosa jaksepatří prohlédnout. Šmytec stál nehybně s houslemi podél těla a smyčcem opřeným o špičku pravé boty a díval se do sálu. Nevěděl, zda je to všechno sen. Z pochybností ho vyvedl pohled na zkamenělého Vincenta Karáska, který jediný ze všech přítomných netleskal. Seděl, sepjaté ruce svíral koleny a přál si v tu chvíli být neviditelným.

Šmytec věděl, co se sluší a patří. Hluboce se uklonil a naslouchal bouřlivým ovacím. Vedle něj se uklonil velký Mistr, který vzal chlapce kolem ramen a s tváří nehybnou čelil neutuchajícímu potlesku, doprovázenému rozradostněným klepáním smyčců o těla nástrojů, jímž někteří členové orchestru vzdávali hold malému umělci. Po chvilce však Goldberg chlapce pustil a tak jako pokaždé se otočil a rychlými kroky odešel. Šmytec se ještě několikrát uklonil, a když viděl, že dirigent je pryč, s hlavou vztyčenou opustil koncertní síň i on. V předsálí uložil své půlky do futrálu a zamířil k zadnímu východu.

Tam ho zastavil inspicient Václav.

„Bylo to vynikající, pane Šmytec, jste génius,“ řekl a horlivě začal trást chlapci pravicí. „Máte před sebou velkou budoucnost.“

„Jakou budoucnost?“ zeptal se nechápavě Šmytec.

„Jednou budete tak slavný, že se vám nikdo nevyrovná. Od nynějška budete jezdit s mistrem Goldbergem po světě a budete dělat dobré jméno českým hudebníkům,“ řekl inspicient. „Jsem si jist, že vás okamžitě přijmou na konzervatoř.“

„Na jakou konzervatoř? Já na žádnou konzervatoř nechci, já chci být truhlářem,“ řekl Šmytec. „Dneska jsem hrál jen proto, že si pan Soukup zlomil ruku. Pozdravujte pana Goldberga.“

Než se vůbec stačil inspicient vzpamatovat, Šmytec zmizel. Trvalo pár vteřin, než se za ním rozběhl, a když dorazil na ulici, spatřil chlapce za okénkem rozjíždějícího se autobusu. Bezmocně rozpráhl ruce.

„A je to v háji,“ pravil, neboť věděl, že ho Goldberg pěkně seřve, až zjistí, že chlapec zmizel.

„To snad není možné! To jste ho nemohl zdržet?!“ vykřikoval o půl hodiny později zdrcený Goldberg a vztekle lomcoval inspicientem, jehož provinilý výraz neodpovídal zdaleka vážnosti situace. „Vždyť je to génius, jakého svět hned tak nevidí! Vy pitomče! Spáchal jste zločin na českém umění! Hned zítra se seberete a půjdete ho hledat! Projdete všechny hudební školy a pana Šmytce mi přivedete!“

Nebohý Václav jen mlčky přikyvoval, jelikož velmi dobře věděl, že jakákoliv snaha o obhajobu by Goldberga ještě více rozčilila.

„A nikomu ani slovo, nebo vás zastřelím!“ neustával Mistr v lomcování inspicientem. „Nikdo se nesmí dozvědět, že nám ten člověk zmizel!“

Načež, zrovna tak rychle, jako opouštěval koncertní sál, opustil zpola zaškrnceného inspicienta, převlékl se a odjel domů, aby o svém velkolepém objevu informoval svou milující ženu.

V následujících dnech byly noviny plné chvalozpěvů. Objevily se Goldbergovy fotografie, ve všech se psalo o malém geniálním houslistovi, a dokonce ani ti kritici, kteří nebyli Goldbergovu hledání příliš nakloněni, si netroufli tvrdit jako jindy, že velký Mistr hledal v kalných vodách. Všichni svorně prorokovali malému houslistovi velikou budoucnost, rozepisovali se o vynikající technice hry, u tak mladého hráče nevídané. Jedno však měly všechny referáty společné: soustřeďovaly se především na osobnost Kristiána Goldberga, neboť o Františku Šmytcovi žádný z referentů nic nevěděl. Z jaké je rodiny, kdo je jeho učitelem, kolik mu je let, odkud vlastně je. Bylo nutno zjistit podrobnosti, neboť redakce začaly zaplavovat stovky dopisů, posluchači chtěli vědět o chlapci, který jim připravil neopakovatelný hudební zážitek, něco víc. Objevily se dokonce tři dopisy osamělých žen, které chtěly geniálního houslistu adoptovat. Ale po týdnu marného snažení se redaktori nedozvěděli o nic víc, než věděli předtím. Goldberg jako vždy odmítal novináře přijímat, na což byli zvyklí. Tentokrát měl ovšem velký Mistr na rozdíl od jiných příležitostí pádný důvod, aby nikoho nepouštěl do bytu a zarytě mlčel. Inspicient Václav, který prošel během následujících dnů všechny hudební školy a velice nenápadně se na malého houslistu vyptával, nikde nepořídil a samozřejmě nepořídili ani novináři, kteří se pokusili o totéž. Václav, obávající se přijít bez Šmytce Mistru Goldbergovi na oči, odcestoval do Mariánských Lázní, kde přijal místo korepetitora, a na otázky místních hudebníků, týkající se geniálního houslisty, odpovídal v tom smyslu, že onoho památného večera nebyl koncertu přítomen. Jediný, kdo mohl podat o chlapci bližší informace, byl starý učitel hudby Vincenc Karásek, který dával hodiny ve svém bytě. Naštěs-

tí pro starého pána nikoho nenapadlo, aby se na něj obrátil. O jeho existenci nikdo nevěděl.

V těch pohnutých dnech seděl Kristián Goldberg zcela nehnutě ve své pracovně. V jedné ruce držel zapálený doutník, ve druhé poloprázdnou sklenku. Na zemi u jeho nohou stála poloplná láhev rumu. Dirigentův obličej byl nebývale bledý, jeho tělo toporně poskládané v křesle a bílé vlasy zplihlé jak tající sníh. Nevěděl, co počít. Na sklonku života objevil poklad, a ten se vzápětí rozplynul v mlhavou vzpomínku. Ani si nedokázal vybavit, jak vlastně Šmytec vypadal. Měl pocit, že to všechno není pravda, že to geniální dítě s ušmudlanou tváří bylo součástí hloupého snu. Na druhé straně tu však byly recenze, a dalo se tudíž těžko předpokládat, že by šlo o davovou halucinaci. Chlapec skutečně existoval a Goldberg byl rozhodnut najít ho stůj co stůj.

Ve vedlejší místnosti se ozvaly vzrušené hlasy. Paní Goldbergová se snažila vyhodit jednoho dotěrného redaktora, ale ten se docela drze vecpal do Mistrova pokoje. Paní Goldbergová, stojící mezi dveřmi, se jen omluvně podívala na svého muže.

„Nepodařilo se mi ho vyhodit, miláčku.“

„Ať jde do háje!“ zavrčel Goldberg.

Ale mladý muž, který vstoupil, zapnul magnetofon, zběžně se rozhlédl po pokoji a přistoupil ke Goldbergovi.

„Dobrý den, Mistře. Jen několik dotazů,“ řekl a bez vyzvání se posadil. „Budu stručný. Za prvé, jak se malý houslista skutečně jmenuje, za druhé, kde bydlí, kdo je jeho učitelem, za třetí, kdy hodláte uskutečnit další koncert?“

Goldberg poslouchal ten vodopád slov bez pohnutí. Když mladík skončil, nalil si další sklenku rumu, napil se a očima podlitýma krví se podíval na novináře.

„Vypadněte!“

Mladým mužem tato výzva k odchodu neotřásla. Měl hroší kůži.

„Snad byste mi aspoň mohl říct, kde jste ho objevil.“

„Zmizte!“ zavrčel Goldberg a pomalu vstával, jeho tělo se tyčilo do výšky dvou metrů. Když se zcela narovnal, pohlédl shůry na žurnalistu. „Vypadněte a už se tu neukazujte!“

Popadl novináře za klopy kabátu a tlačil ho ke dveřím. Paní Goldbergová dveře mlčky otevřela, nechala svého muže projít do předsíně, pak otevřela dveře na chodbu a počkala, až bude dotěrný novinář vyhozen z bytu. Když dveře zavřela a opatřila je řetízkem, podívala se na svého muže.

„Měl by ses trochu ovládat,“ řekla starostlivě. „Ten člověk se teď bude chlubit nahrávkou tvého neurvalého křiku.“

„Ty mi dej taky pokoj!“ štěkl na ni Goldberg. „A radši mi najdi toho kluka!“

„Vždyť vůbec nevím, jak vypadá. Navíc nevím, jak se jmenuje, protože Šmytec bude bezpochyby jeho přezdívkou,“ řekla paní Goldbergová.

Ale to už byl Goldberg zpátky ve svém pokoji. Prudce zabouchl dveře a znovu se poskládal do křesla. Vzal skleničku, obrátil ji do sebe, zvrátil hlavu dozadu a pozoroval štukový strop s boubelatými andílky v rozích. Oči měl rudě kalné, tvář křečovitě staženou. Nadával si v duchu pitomců, protože se spolehl na ještě pitomějšího inspicienta, místo aby si chlapce po koncertě ohlídal sám. Co teď? Přece se bez Šmytce nemůže objevit na veřejnosti, to by byla ostuda. Nalil si ještě jednu skleničku, obrátil ji do sebe a prudce vstal. Rukou si načechl bílé vlasy, oblékl své křiklavě kostkované sako a vyrazil z pokoje.

„Kam jdeš?“ zeptala se starostlivě jeho žena.

„Pryč,“ odsekl a vklouzl do bot.

„Kdy se vrátíš?“

Goldberg jen pokrčil rameny. Na rozloučenou svou milovanou ženu mlčky políbil na tvář a opustil byt.

Dvě hodiny bloumal bez cíle ulicemi, vláčel své dlouhé tělo zmalátnělé rumem po chodníku a bedlivě pozoroval každé malé dítě, které potkal. Když zjistil, že se dostal daleko od domova, zamířil k nejbližší zastávce tramvaje. Pár minut nato už seděl na sedadle za řidičem a bez-

výrazně se díval ven. A najednou spatřil Šmytce. Chlapec běžel s houslemi v podpaží ulicí. Goldberg rázně vstal a naklonil se k řidiči.

„Zastavte!“

„Nejsme ve stanici,“ řekl řidič, aniž se otočil.

„To je mi jedno! Okamžitě zastavte!“

Cestující si Goldberga zvědavě prohlíželi. Řidič se ohlédl, podíval se do velkého zpětného zrcátka, a když zjistil, že krom podnapilého dlouhána, který tu bůhvíproč vykřikuje, není k zastavení žádný důvod, pokračoval bez zastávky k nejbližší stanici. Sotva se dveře otevřely, Goldberg se vyřítíl ven a utíkal zpátky k místu, kde malého houslistu viděl. Cestující se za ním ohlíželi, dokud se jim neztratil z dohledu.

Když Goldberg doběhl k parku, kde chlapce viděl, zastavil se a celý udýchaný se rozhlížel. Chlapec jako by se do země propadl. Najednou kolem projela tramvaj a na zadní plošině spatřil Šmytce s nosem přilepeným na sklo. Dal se do běhu.

„Haló, pane Šmytec!“ křičel zoufale. „Vystupte a počkejte na mě, slyšíte?!“

Dlouhé Goldbergovy nohy nestačily rychlým kolům elektrické dráhy. Velký Mistr zůstal stát vyčerpán během uprostřed vozovky a díval se za mizejícím vozem. Za jeho zády zastavil vůz dopravní hlídky a řidič v uniformě se vyklonil z okénka.

„Co tady děláte, člověče?“

Goldberg neodpověděl. Jen pokrčil omluvně rameny a vydal se k chodníku. Kráčel pomalu po obrubníku a byl pevně rozhodnutý, že bude malého houslistu hledat tak dlouho, dokud ho nenajde.

O deset dní později měl Goldberg dirigovat další koncert, který byl už dva měsíce vyprodán. Nový inspicient chodil nervózně po chodbě a kousal si ret. Sál byl zaplněn do posledního místa, hráči připraveni, ale velký Mistr nikde. Když se objevil provozní ředitel, netvářil se nijak přívětivě.

„Tak co je?! Za pět minut máme začínat!“

„U Goldbergů nebere nikdo telefon,“ řekl inspicient. „Poslal jsem tam vůz, za chvíli by měl bejt tady.“

„To je skandál!“ nadával ředitel. „Obecenstvo čeká, a Goldberg nikde! Tohle ještě nikdy neudělal. Dirigoval se zlomenou nohou, dirigoval s horečkou...“

„Pánové, můžete to s klidem odpískat,“ ozval se za jejich zády řidič, který jel pro Goldberga. „Velkej Mistr se nervově zhroutil, mluvil jsem s jeho ženou. Je to prej moc vážný.“

Ředitel se podíval na nového inspicienta.

„Chudák Goldberg,“ řekl s účástí. „Je toho na něj moc, já říkal dávno, že by se měl šetřit. Půjdu to oznámit posluchačům.“

Obecenstvo přijalo zprávu o Goldbergově náhlém vážném onemocnění bez nejmenšího reptání. Ve vší tichosti se zvedlo a spořádaněji než kdy jindy, pomalu a důstojně, opustilo hlediště.

Kristián Goldberg ležel už týden v posteli. Na nočním stolku měl hromadu uklidňujících prášků a láhev minerálky, kterou by za jiných okolností nepolkl ani omylem. Nepřítomně se díval do stropu a v uších mu zněly tóny Vivaldiho houslového koncertu D dur v podání malého Šmytce.

Dveře pokoje se tiše otevřely a na prahu zůstala stát ustaraná Hana Goldbergová.

„Nespíš, drahý?“

Velký Mistr zavrtěl hlavou.

„Chce s tebou mluvit Radim Soukup,“ řekla. „Půjdeš k telefonu?“

„Co chce?“

„Nevím. Chce mluvit jen s tebou.“

Goldberg chvilku váhal, ale nakonec se posadil, spustil nohy na zem a vklouzl do pantoflí. Oblékl si župan a beze slova se odšoural do pracovny, kde vzal do ruky sluchátko.

„Goldberg,“ ohlásil se. „Copak se děje, příteli?“

„Buďte zdrav, Mistře,“ ozval se na druhém konci mladý houslista, jehož zlomené zápěstí se hojilo jen pomalu. „Chtěl jsem vám jenom říct,

že tady naproti v parku hraje ten váš malý houslista kopanou. Myslel jsem, že vás to bude zajímat, když ho nemůžete najít.“

„Samozřejmě že mě to zajímá,“ rozjasnila se Goldbergova tvář. „Nemohl byste ho nějak zdržet?“

„To právě nejde, Mistře. Ten člověk, který mi zlomil ruku, mi především násadou krumpáče přerazil nohu, protože se jeho žena ke mně nastěhovala,“ řekl Soukup.

„Kde bydlíte?“ zeptal se Goldberg.

Když se dozvěděl Soukupovu adresu a místo, kde byl Šmytec spatřen, rozběhl se Goldberg do ložnice. Cestou si svlékl župan a kabátek pyžama.

„Kam chceš jít?“ zeptala se starostlivě paní Goldbergová, když viděla, s jakou rychlostí se její muž převléká.

„Za tím chlapcem.“

„Zbláznil ses?! Vždyť jsi nemocný! Co když se ti něco stane?“

„Nic se mi nestane, pusť mě,“ vytrhl se Goldberg své ženě, která se ho snažila dotáhnout zpátky do postele. „Musím s ním mluvit. Musím!“

A nedbaje proseb starostlivé ženy, nasoukal se do svých brčálově zelených kalhot a křiklavě kostkovaného saka a opustil byt.

Ačkoliv byl velice opatrný řidič a nejezdil nikdy rychle, tentokrát se v něm projevil schopnosti závodního jezdce, který bez ohledu na krajně nepříznivou dopravní situaci předjížděl jedno auto za druhým, projížděl křižovatky na červenou a vůbec podnikal riskantní kousky, jen aby se co nejdřív dostal k parku, kde byl malý génius spatřen. Když pak zjistil, že se na místo autem nedostane, zastavil uprostřed jízdní dráhy, opustil svůj vůz a dál pospíchal pěšky, zatímco udivení řidiči troubili a nadávali na neukázněného šoféra, který bez nejmenších rozpaků zatarasil svým autem ulici.

Když doběhl k parku, chlapec už tam nebyl. Goldberg se rozhlížel bezradně kolem sebe. Park byl prázdný a pustý, nebylo koho se zeptat, kam se poděl malý kluk s houslemi v podpaží. Goldberg vyběhl zpátky na ulici, a aniž se staral o řidiče sročené kolem jeho auta, vydal se pomalu domů pěšky. Na nároží zůstal stát, spořádaně čekal, až na semafo-

ru naskočí zelená a bedlivě sledoval chodce. Když na druhém chodníku spatřil Šmytce, vběhl bezhlavě do vozovky. Těsně za patami mu zaskřípěly brzdy, potom ještě jedny a další, ozval se několikrát plechový náraz a řinkot rozbitého skla. Goldberg se ani neohlédl. Řidič projíždějící tramvaje prudce zabrzdil a cestující se svalili na hromadu, zatímco Goldberg křičel a zuřivě mával rukama.

„Haló, pane Šmytec! Zastavte! Počkejte, neutíkejte přece, chci s vámi mluvit!“

Na dirigentovo rameno dopadla ruka zákona.

„Občane!“ řekl mladý strážmistr přísně. „Podívejte se, co jste zavinil!“

„Dejte mi pokoj!“ štěkl na něj Goldberg a rozběhl se za chlapcem.

Strážmistrův obličej zbrunátněl. Hvízdal na svého kolegu, dohadujícího se s majiteli nabouraných automobilů, a oba dva se rozběhli za prchajícím Goldbergem. Když ho dohonili, popadl ho každý z jedné strany.

„Pust'te mě!“ zařval Goldberg, vyprostil jednu ruku a mával jí ve vzduchu. „Pane Šmytec! Neutíkejte přece! Neutíkejte mi!“

Ale když zjistil, že ho chlapec neslyší, když viděl, jak zmizel kdesi v davu, protáhl žalostně obličej, podíval se na oba strážce pořádku a jako beránek se s nimi vydal zpět k místu dopravní nehody, kde upadl do bezvědomí, když předtím požádal mladého strážmistra, aby jeho vůz, parkující o ulici dál, zavezl do garáže.

Přivolaná ambulance odvezla velkého Mistra do nemocnice, majitelé zdemolovaných aut byli odkázáni na příslušné pobočky Státní pojišťovny a paní Goldbergová, když se dozvěděla, co se stalo, dlouho do noci tiše plakala.

Umělecká agentura musela odvolat několik koncertů a na zahraniční turné vyslala se symfonickým orchestrem nového dirigenta. Tisk přinesl jen velice stručnou informaci o vážném onemocnění slavného dirigenta, přestože se v kuloárech šušovalo o souvislosti mezi Goldbergovou chorobou a jeho posledním objevem. Trvalo tři neděle, než byl

Mistr propuštěn do domácího ošetření, a další týden, než se vzpamatoval alespoň natolik, aby mohl opustit lože a věnovat se opět hudbě.

Sedával u klavíru, před sebou prázdné i popsané notové papíry, v zubech tužku, chvíli hrál, chvíli zapisoval noty, opět přehrál celou pasáž, zatímco jeho žena ve vedlejším pokoji znepokojeně naslouchala hudbě, kterou velký Mistr tvořil, neboť nešlo o žádnou sonátu, sonatinu, koncert pro nějaký nástroj, ale o jakousi ragtimovou reminiscenci na staré černé pianisty, kteří se zrovna tak jako Goldbergovy objevy nořili z těch nejprapodivnějších míst a svou hudbou dobývali svět. Dlouho si netroufala svého muže vyrušit, ale nakonec si dodala odvahy, a když mu donesla odpolední kávu, zeptala se, zda se snad, probůh, nechce z vážné hudby přeorientovat na jazz.

„V první řadě, má drahá,“ pravil Goldberg s mírným úsměvem, „i jazz je hudba, a pokud je dobrý, nevím, proč jej zatracovat. Krom toho komponuji koncert pro Viktora Huberta a v neposlední řadě se potřebuji trochu rozptýlit.“

Usadila se vedle něj, něžně pohladila jeho vyhublou tvář. Zdálo se jí, že se život, až na to ragtimové brnkání, vrací do původních kolejí.

„A co ten chlapec?“ zeptala se. „Šmytec přece není jeho jméno. Myslí, že bys měl dát výzvu do rozhlasu, do novin, do televize, jistě by ho někde našli.“

Goldberg ustal v psaní uprostřed taktu, odložil tužku a sklesle se na svou milovanou ženu podíval.

„To přece nejde, Hano. Byl by z toho skandál a ostuda. Hudební veřejnost mě kvůli tomu chlapci oslavuje a já jim mám teď říct, že ho vlastně vůbec neznám? Že jsem ho viděl, zrovna tak jako posluchači v sále, jedinkrát v životě? Co by si o mně asi tak pomysleli?“

„A co chceš tedy dělat?“

„Najít ho. Za každou cenu ho musím najít,“ řekl Goldberg. „A to nejen kvůli sobě, ale kvůli lidem. Takový talent přece nesmí zapadnout v davu.“

A Goldberg zahrál několik dalších taktů, zatímco jeho žena marně přemýšlela, jak mu pomoci.

Před čtvrtou hodinou odpolední se velký Mistr vydal na zdravotní procházku. Rady lékařů, aby se chodil pravidelně nadýchat čerstvého vzduchu, byly sice chvályhodné, ale jak se ukázalo, krajně neprozřetelné.

Apoštolové na staroměstském orloji se dali do pohybu a zástup turistů s hlavami obrácenými ke dvěma otevřeným okénkům, za nimiž promenovali vyřezávaní světci, hltal očima velkolepý výtvar našich předků. Kristián Goldberg se zastavil pod podloubím a pozoroval dav před radnicí s jistou nevolí, neboť větší množství lidí v něm poslední dobou vyvolávalo silnou nervozitu. Už už se chtěl proplést za zády turistů, když dole pod orlojem spatřil ušmudlaný obličej a černý, na mnoha místech odřený futrál s houslemi. Stoupl si na špičky, aby lépe viděl. Ano, je to on! Nahoře nad ním tahala smrtka za provázek, apoštolové trhavě vykukovali z okének a fotoaparáty cvakaly. Goldberg přestal dav vnímat. Začal se jím nemilosrdně prodírat, porážel velké i malé, ženy i muže a divoce přitom mával rukama.

„Pane Šmytec! Počkejte na mě!“

Chlapec, který Goldberga neviděl, zamířil s houslemi do středu davu a proplétal se dospělým pod nohama k podloubí, aby si tam koupil zmrzlinu. A tak se stalo, že když se Goldberg dostal pod orloj, chlapec byl právě na opačné straně. Velký Mistr ho spatřil znovu ve chvíli, kdy chlapec odcházel s kornoutem zmrzliny směrem k Železné ulici.

„Šmytec! Počkejte, ksakru!“ zařval a znovu se vrhl do davu.

Jakýsi muž, kterému prve přirazil fotoaparát k oku a kterého nyní znovu nemilosrdně odstrčil z cesty, chtěl Goldbergovu řádění zabránit. Jenomže dirigent, posedlý touhou dopadnout malého houslistu, ho bez váhání srazil k zemi a dál si klestil cestu davem.

Když se znovu objevil na kraji podloubí, ozvalo se nakráplé kokrhání; modrá okénka orloje se zavřela, dav se začal rozcházet a unášel Goldberga zcela opačným směrem, než šel chlapec se zmrzlinou. Goldbergův strach z davu vystřídala nenávist. Dral se proti proudu ještě nemilosrdněji, porazil pojízdný stánek se suvenýry stojící pod podloubím a jeho majiteli, dovolávajícímu se spravedlnosti, vyťal dva

mohutné políčky. Dvě vteřiny nato srazil k zemi dva muže, aniž si stačil povšimnout, že na sobě mají uniformy. Udělal však sotva tři kroky, když oba mladí nadstrážmistři byli opět na nohou a vrhli se za ním. Když ho jeden z nich popadl za rameno, Goldberg se otočil a udeřil ho do brady. Jeho kolega, přestože byl o hlavu menší než velký zuřivý Mistr, zbrunátněl a nacvičeným chvatem zkroutil dirigentovi ruku za záda a ozdobil mu ji ocelovým náramkem.

„Tak jdeme!“ řekl přísně.

„Pust'te mě!“ ječel Goldberg. „Okamžitě mě pust'te! Musím chytit toho kluka!“

Strážmistry však žádný kluk nezajímal. Tlačili vzpouzejícího se Goldberga před sebou, aby ho předvedli na stanici a tam mu v klidu vysvětlili, co obnáší těch pár ran, které jim uštedřil.

Lidé se zvědavě ohlíželi, neboť dvanáct apoštolů je sice div, ale každý je může vidět přinejmenším dvanáctkrát denně, zatímco pohled na zfackované strážce zákona se naskytne sotva jednou za život.

„To je ten blázen, co utekl v neděli večer z Beřkovic,“ pravila zasvěceně jakási starší paní, obtěžkaná kabelami s nákupem.

„Co vás nemá, tohle je přece ten chlap, co znásilnil naši řeznici,“ řekla jiná žena. „Jen se na něj podívejte.“

Goldberg se neustále ohlížel, a přestože malého houslistu už nikde neviděl, vysílal za ním své zběsilé výkřiky.

„Příště mi neutečete! Jednou vás chytím, vy darebáku! Budete hrát, až z vás bude krev stříkat!“

„Je to nákej rozzuřenej fanoušek, včera to Slávie projela na celý čáře,“ prohlásil majitel převrženého stánku se suvenýry a sbíral roztroušené vlaječky Bohemky, s níž zmíněná Slávie prohrála pět nula. „Akorát mi není jasný, kterýho hráče honí.“

Další průběh událostí nebyl příliš hladký. Podle trestního zákona mohl být Goldberg za napadení obou nadstrážmistrů odsouzen na tři léta a lékařům, které povolala paní Goldbergová, dalo dost práce, aby muže zákona přesvědčili, že se rozhodně nejednalo o úmyslný útok na jejich osoby, ale o náhlé a v poslední době bohužel časté selhání nervo-

vé soustavy, a že tudíž internovat Mistra na psychiatrické klinice by bylo rozumnější než ho pohnat před soud. Goldberg se mezitím poněkud uklidnil a jeho žena, telefonicky informována o průběhu vyjednávání, seděla doma před bustou Ference Liszta a tiše plakala.

Druhého dne byl Kristián Goldberg na doporučení konsilia hudby-milovných lékařů převezen na kliniku v Horních Beřkovicích, kde strávil čtyři měsíce. První týdny byl zcela apatický, s nikým nemluvil, sedával v rohu pokoje, dlouhé tělo poskládané na vyleštěné podlaze. Časem však našel spřízněnou duši v doktoru Zbytovském, který pozorně vyslechl Mistrův tragický příběh a jako dobrý terapeut začal trpělivě pracovat na obnově Goldbergovy rozklížené osobnosti. Tento lékař, o tři hlavy menší než Goldberg, honosící se hustým mrožím knírem, dal dohromady pěvecký sbor, složený jednak z ošetřovatelů, jednak z pacientů léčebny, a přiměl Goldberga, aby se tohoto tělesa ujal. Jak správně předpokládal, hudba dávala velkému Mistrovi zapomenout a dávala zapomenout i choromyslným pěvcům, z nichž jeden, depresivní maniak, který býval literátem, prohlásil, že našel nový smysl života. Pěvecký sbor s poetickým názvem Jitřenka byl den ode dne lepší, neboť Mistr pěvce nijak nešetřil. Nutil je denně tři až čtyři hodiny cvičit, aby se dokonale naučili ovládat hlas, a v dopoledních hodinách jim přednášel kapitoly z hudební teorie a historie, protože tvrdil, že není na světě nic horšího než nevzdělaný zpěvák.

Jednoho rána si Goldberga zavolal doktor Zbytovský, čistil si brýle a popotahoval se za svůj mroží knír.

„Myslím, že vaše práce tady už skočila, Mistře. Dal jste sboru život. Teď se musíte vrátit za svůj dirigentský pult, neboť hudební veřejnost by naší léčebně nikdy neodpustila, že jsme si vás zabrali pro sebe,“ řekl doktor Zbytovský a usmál se na Goldberga. „Jste zcela zdravý a nic nebrání tomu, abyste se vrátil domů.“

Když se o dva dny později vrátil Kristián Goldberg domů, jeho žena dlouho plakala radostí. O tom, co bylo, nemluvila a nemluvil o tom ani Goldberg. Na malého geniálního houslistu dočista zapomněl. Začal opět pracovat, každý den zkoušel s orchestrem a při pohledu na něj by se

nikdo neodvážil tvrdit, že je anebo byl blázen. Připravoval dva koncerty a jak oba sólisté, tak členové orchestru se těšili, až bude po všem. Velký Mistr dával totiž všem pěkně zabrat, kladl na ně stejné nároky jako na členy pěveckého souboru Jitřenka. V novinách se o připravovaných koncertech objevila zmínka a měsíc předem byly všechny lístky vyprodané. Každý chtěl po tak dlouhé přestávce velkého Mistra, o němž kolovaly nejrozmanitější zvěsti, vidět.

Byl vlhý jarní večer a po schodech Domu umělců spěchaly zástupy lidí, aby včas dosedly na svá sedadla v koncertní síni. Mezi lidmi bylo bohužel i dosti zvědavců, které ani tak dalece nezajímal sám koncert, ale Kristián Goldberg, o němž se ještě nedávno tvrdilo, že je nadobro odepsaný; jeden hudební kritik měl doma připravený článek, v němž se zešíroka rozepisoval, jakou ztrátu Mistrovým předčasným odchodem naše kultura utrpěla.

Obecenstvo spolu s členy orchestru očekávalo Mistrův příchod, a když se konečně objevil ve svém skvěle padnoucím fraku, sněhobílé náprsnice a s vlasy jiskřícími jako lednový sníh, uvítalo jej bouřlivým potleskem, který nebral konce. Kristián Goldberg trpělivě čekal, až se diváci uklidní, poté se obrátil čelem k orchestru, rozevřel part, uchopil taktovku a zahleděl se upřeně před sebe, aby se dokonale soustředil. Konečně zvedl ruce do výše. Koncert začal. A s prvními takty se Goldbergova tvář rozzářila, jeho dlouhé tělo se začalo vlnit jako tělo akvabely, jeho ruce pluly ladně vzduchem jako ruce harémové tanečnice a bílé vlasy se vzdouvaly jako hřiva pádícího oře. Za dirigentským pultem stál opět onen Kristián Goldberg, slavný a všemi milovaný, neochvějně jako lodivod vedl symfonický orchestr úskalími Beethovenovy Osudové, v žilách se mu rozproudila krev, donedávna ředěná uklidňujícími medikamenty. Zraky obecenstva i hráčů sledovaly každý jeho pohyb, každé gesto a ve tvářích všech se rozhostil klid a radost. Velký Mistr nezklamal.

Když dozněla první věta symfonie, nastalo pár vteřin ticha. Hudebníci spěšně obraceli party, diváci využili té chvílky, aby si poposedli a vydechli. A v nastalém tichu, sotva slyšitelně, sotva že se donesl ke

Goldbergovým uším, se ozval tenký hlásek houslí, ozval se kdesi velice nablízku. Goldberg s taktovkou v ruce zkameněl. Jeho dlouhý hubený obličej ztuhl v podivné křeči. Velký Mistr poznal svého malého génia. A rázem, s očima upřenýma do nedozírných dálek, praštil taktovkou o pulpit, až ji přerazil, a vrhl se ke dveřím.

„To je Šmytec!“ zařval, a porážíje pulty druhých houslí, nechal za sebou konsternované publikum a neméně šokovaný orchestr.

Vyběhl ze sálu, hnal se chodbou k zadnímu východu, k otevřeným dveřím, jimiž se dovnitř vloudil hlas Šmytcových půlek.

Obecenstvo nebylo schopno jediného pohybu, nebylo schopno slova. Vyjeveně a užasle hleděli posluchači na osiřelý orchestr.

Nový inspicient zamířil rychle k telefonu, aby přivolal ambulanci, neboť pochopil, že došlo k nejhoršímu.

Ulicí jel proud vozů, na kolejích se míjely dvě tramvaje, ale Goldberg ničeho nedbal. Vrhł se do vozovky, divoce gestikuloval rukama a jako zajíc kličkující ve světle reflektorů se proplétal mezi auty před zraky vyjevených řidičů. Mířil ke schodům muzea, na nichž stál malý houslista s nástrojem pod bradou a před ním, se zlatými vlásky a neskonalým obdivem v očích, modrooká dívenka s pusou prázdnou po mléčných zubech.

Goldberg skočil před jakési auto, ale řidič stačil včas dupnout na brzdu. Goldberg nevraživě udeřil pěstí do kapoty a hnal se dál. V té chvíli se ozvala siréna a mezi auty rychle kličkovalo modré světlo sanitního vozu. Malý houslista přestal hrát a se zájmem sledoval nastalý zmatek. Sanitka se zaskřípěním brzd zastavila, z ní se vyřítily dva statní ošetřovatelé a vrhli se ke Goldbergovi. Popadli ho za ruce a snažili se ho zastavit.

„Pusťte mě!“ zaječel velký Mistr, ale bylo to marné.

Nacvičenými pohyby navlékli Goldberga do svěrací kazajky a táhli ho k vozu. Goldbergův hlas se změnil pod tlakem šněrovačky ve fistuli.

„Šmytec! Nezlobte přece, pojd'te sem!“

Doktor, který zůstal ve voze, čekal s připravenou injekční stříkačkou. Dát Goldbergovi injekci nebylo snadné. Kopal, pokoušel se kousat,

krhavýma očima metal blesky na statné sanitáky, kteří s ním nakládali bez jakýchkoliv známek šetrnosti. Konečně byl uložen, připoután popruhy k lůžku a sanitka se s kvílením sirény rozjela. Goldberg se naposledy vzepjal a podíval se ven.

„Šmytec! Pane Šmytec!“ zasípal a pak se bezmocně složil doktorovi do klína, zatímco popruhy, které přerval, bezvládně visely k zemi.

Malý houslista se posadil na schody, zamával za odjíždějící sanitkou a pak se usmál na svou bezzubou ctitelku.

Saniták, sedící za volantem, si začal zpívat árii z Lohengrina. Zpíval s chutí a nahlas, aby přehlušil houkání sirény. Goldberg se na chvíli vzpamatoval a posadil se.

„Slyšíte to, doktore?“ řekl zcela tiše. „Slyšíte ten hlas? Takový neměl ani Caruso! Zastavte, prosím vás, zastavte, toho člověka je tady škoda, ten musí na prkna opery! Zastavte...“

Doktor konejšivě hladil Goldberga po zsinálé tváři. Naklonil se k řidiči.

„Prosím vás, rychleji, je to velmi vážné.“

Řidič sešlápl pedál plynu až k podlaze.

Hlas sirény mizel kdesi v dálce a místo něj se nesl jarním večerem tenký hlásek houslí.

Následujícího dne přijali členové pěveckého sboru Jitřenka z Horních Beřkovic bouřlivým potleskem svého zbloudilého sbormistra.

Má rozkošná Múza s hadrem v ruce

I kdybych nakrásně připustil, a já to samozřejmě nikdy nepřipustím, že jsem sobec, nafoukaný trouba a grafoman, jehož bůhvíproč všichni tolerují, že ani jedna z mých knih nestojí za víc než jednu korunu za kilogram potišťného papíru, pak už vůbec nemohu připustit tvrzení své ženy, že jsem nádavkem k tomu všemu blbec. Bohužel mám velice nepříjemný pocit, že má kdysi drahá Anna, která mě před léty inspirovala k nejednomu skvělému dílu, dospěla k tomuto truchlivému závěru zcela sama, bez jakéhokoliv přičinění a ovlivňování přátel, myslících si o mně jen to nejlepší. A právě tato skutečnost ve mně vzbuzuje značné rozpaky, neboť si při nejlepší vůli nedokážu vysvětlit, jakými podivuhodnými myšlenkovými pochody byl Annin názor ovlivněn, co ji přimělo k závěru tak kategoricky jednoznačnému a k rozhodnutí zcela osudovému. Nedokážu si totiž představit, jak beze mne má kdysi drahá Anna bude žít. Vždyť mě celým srdcem milovala! Já jsem miloval ji! Byla mou Múzou, byla mou milenkou, ženou, matkou, vším. A já jí byl životní oporou! A najednou, po tolika šťastných letech, zčistajasna, jako blesk z bouřícího nebe, prásk! Jsem pro ni blbec a egoista! Proč zrovna já?

Za bezesných nocí, kdy okolní svět je ztichlý spokojeným spánkem a má žena vedle mne s blaženým úsměvem na rtech sladce oddychuje, což mě poněkud mate, dorážejí na mne noční můry a já vídám sebe sama, lehce rozkročeného nad čerstvě vykopaným hrobem, s rukou mírně pokrčenou a s dlaní plnou lebky starého šaška a přítele Yoricka. Stojím, zírám do prázdných očnic se zbytky mazlavé hlíny a ze rtů mi splývá stále jedna a tatáž otázka: Jsem blbec, či nejsem? Dal bych království za kůži Hamletovu a ptal se raději po smyslu bytí než po tom, zda jsem skutečně takový nafoukanec a hlupák, za jakého mě má milovaná a rozkošná žena pokládá. Závidím bezesné noci milencům, odlou-

čeným a zmítaným láskou, převracejícím se do rána na loži v touze po přítomnosti své lásky; závidím na smrt odsouzeným, kteří tráví svou poslední noc v myšlenkách na to, co bude pak, až sekera gilotiny zasvěští a jejich kadeřavá hlava se skutálí do koše, který za svitu luny pletly štlhlé ruce půvabné venkovanky; závidím zkrátka všem, kteří si za bezesných nocí lámou hlavu zcela prozaickými problémy. K čertu s tím vším! Copak nemám, čistě teoreticky, právo na existenci? Jistěže mám! Copak nemám, čistě teoreticky, právo na spokojený život? Samozřejmě že mám! Teoreticky, neboť názory mé ženy nelze přece brát vážně, by mě mohlo hřát pomyšlení, že nejsem sám, kdo se podobnými nesmysly trápí. Ale to je opravdu smutné pomyšlení.

Už od okamžiku, kdy má rozkošná žena své poněkud pomýlené názory vyslovila veřejně, si lámu hlavu nad tím, jak je vůbec možné, jak se to stalo, že po letech šťastného a spokojeného manželství tak náhle obrátila. Jediným svědkem, který výlevy Anniných zmatených citů slyšel, naštěstí pro ni, byl můj setr Astor. Ta nemá tvář v mžiku postřehla onen prapodivný tón, do té doby nevídaný, v mžiku postřehla naprostý údiv, který se objevil na mé tváři, když jsem zcela konsternován vyslechl křivá nařčení své ženy. Nebohý pes se schoulil do klubíčka a díval se smutně na mé roztřesené ruce, zoufale a mlčky naslouchal Anninu jekotu. Chtěl jsem ho ukonejšit. Chtěl jsem mu na zmatenou hlavu položit svou chlácholící dlaň. Ale zuřivě po mně chňapl a vztekle zavrčel. Annina žlučovitost jako by se telepaticky přenesla do jeho psí duše. S ocasem staženým zalezl pod pohovku a do večere odtud nevylezl.

„Vidíš! I ten pitomej pes konečně pochopil, co jsi zač, Hugo,“ řekla s nepochopitelnou radostí Anna, když viděla, jak mi z prstu kape krev. „A jdi si rychle tu ruku zavázat. Jestli tady budeš takhle pitomě dřepět ještě pár minut, tak ten koberec můžeme vyhodit, protože z něj už nikdy tu tvou shnilou krev nedostanu.“

Projevuje snad takhle milující bytost svou náklonnost druhé milující bytosti?

S klidnou tváří, neboť jsem se naučil zachovávat klid za každé okolnosti, jsem odešel do koupelny. Ránu jsem si vydezinfikoval a zalepil.

Bylo mi nevýslovně smutno. Po šesti letech manželství jsem byl hluboce, přehluboce raněn bytostí nadevše milovanou. A další nadevše milovanou bytostí pokousán. Skvrny na slunci, říkal jsem si. Erupce a zemětřesení v Bolívii. Magnetické vlny jsou porušeny výchylkou dráhy Jupitera. Snažil jsem se Annu i Astora ospravedlnit. Duše obou byly nadmíru citlivé. Přírodní živly vykonaly své, to se stává.

Ve vsí tichosti, abych ani jednoho z nich nerušil, jsem se vplížil do své pracovny, usadil se ke stolu a položil před sebe rukopis nové knihy, svázaný v černých deskách. Byl to román *Laura a já*, který jsem dedikoval, jako ostatně všechny své knihy, milované Anně. Otevřel jsem desky, abych si pro uklidnění přečetl první dvě věty románu, neboť jsem si dával odjakživa záležet na tom, aby první věty mých knih byly jako perly. Ke svému překvapení jsem našel hned za titulním listem vložený leták Sběrných surovin, který jsem znal víc než dobře. Šlo o propagační leták s komickou kresbou mého přítele a s mým vtipným textem: *Šetřte lesy naše, jsou i vaše!* A pod tučně tištěným textem bylo drobným písmem mé ženy připsáno: *Ta halda papíru, cos popsál svejma chorejma nápadama, roste dva roky!*

Přestal jsem se ovládat. Popadl jsem leták a vřítíl se do obývacího pokoje.

„Co to má znamenat, drahoušku?“ zavolal jsem na Annu.

Ani se neohlédla. Byla ke mně otočena zády a vysavač, který si přednedávnm opatřila, byl příliš hlučný na to, aby mě slyšela. Jsem přesvědčen, že při troše dobré vůle mohla sehnat vysavač, který při plném zatížení nevydá ani pět decibelů. Ale to byly ty její naschvály, jak jsem později pochopil. Bez váhání jsem hlučící monstrum vypnul.

„Co má tohle znamenat, miláčku?“ zeptal jsem se znovu a strčil jí zesměšněnou tiskovinu pod nos.

Anna si dala ruce v bok a jako by se pranic nedělo, prohlížela si mne mlčky od hlavy až k patě, což činívala už dříve v domněnání, že mě její pohledy doženou k zoufalství.

„Znamená to jen tolik,“ pravila s ledovým klidem, „že při nákladu dvaceti tisíc se na ten tvůj uhozenej román spotřebuje tuna papíru.“

Když vezmeš v úvahu, že těch tvých pět knih, který ti vyšly, je pět tun a že těch pět tun roste zatraceně dlouho, musíš zcela zákonitě dojít k závěru, že jsi barbar. A jestli vy všichni (čímž myslela mne a mé kolegyně spisovatele) budete takhle pokračovat dál, nezbyde za chvíli ani jeden jedinej strom, na kterým byste se mohli oběsit.“

Načež znovu zapnula hrčící vysavač a šmejdila trubicí po koberci, ačkoliv mám dojem, že luxovala celý byt předešlého dne. Jenomže má drahá a rozkošná žena, jak se ukázalo po svatbě, byla uklízením d'ábelsky posedlá.

Znovu jsem přístroj vypnul a chvíli ji nehnutě pozoroval. Měl jsem, upřímně řečeno, tisíc chutí ten zatracený krám vyhodit z okna a Annu zpohlavkovat, jak to dělával Aleš Böhm, hrdina mého románu *Neurvalec a já*. Ale zůstal jsem klidný.

„Můžeš mi laskavě vysvětlit, co jsi tím dovětkem chtěla říct?“

„Jen to, že bys konečně mohl začít dělat něco užitečného,“ opáčila Anna. „Jenomže to bys nesměl bejt línej, to by ti pořádná práce nesměla smrdět!“

„No dovol! Celé dopoledne jsem pracoval na úpravě textu kantáty,“ ohradil jsem se. „Celé dopoledne!“

„A co má bejt?“

„Co? Že jsem celé dopoledne tvrdě pracoval!“

„Žvásty! Napsat tak ubohý verše jako ty dovede kdejaký puberták, kterej se v patnácti zamiluje,“ vyštěkla a namířila na mne prst. „Ty bys potřeboval do ruky lopatu a hajdy skládat uhlí! Pak by tě ty tvý ubohý intelektuálský nápady přešly! A uхни, musím to dodělat.“

Znovu zapnula vysavač a pokračovala v ničení mých zjitřených nervů. Ale proč? Co jsem jí udělal? Vůbec nic! Oženil jsem se s ní, protože jsem ji vroucně miloval a ona milovala mne. Nebo že by ne? K čertu! Kdybych jen věděl, jak to vlastně bylo!

Protože jsem pochopil, že pokračovat v hádce nemá smysl, vrátil jsem se do své pracovny. Tehdy jsem ještě zdaleka netušil, že tento první výbuch, tato první známka postupného rozkladu našeho manželství, je počátkem všeho, co se v dalších měsících přihodilo. Kdo mne

zná, nezapochybuje jistě ani na okamžik, že já na tom všem nenesu nejmenší vinu.

Seděl jsem u svého psacího stolu, před sebou slova kantáty. Sem tam jsem ještě poopravil nějakou drobnůstku, neboť jsem odjakživa dbal na to, abych odevzdával díla maximální kvality. Piloval jsem a cizeloval, škrtal a přepisoval ve snaze dosáhnout žádaného výsledku, když tu se rázně otevřely dveře a Anna stanula na prahu.

„Hugo, prádlo!“ houkla na mne.

Nechápavě jsem se otočil.

„Co prosím?“

„Svlíkni si spodky a tričko. Budu prát.“

„Nevidíš, že pracuji?“

„Ne.“

„Tak laskavě vezmi na vědomí, že tvořím,“ řekl jsem rázně a otočil se k řádkům, zpustošeným škrty pera.

„Hele, Hugo, svlíkej se, teď nemám čas na nějaký přednášky.“

Byla neodbytná. Když se pustila do uklízení a do praní, byla vždy neodbytná. Pohlédl jsem na ni.

„To se mám svlékat tady?“ zeptal jsem se v domnění, že přece jen od svého záměru upustí.

„Mně je jedno kde, hlavně dělej,“ pravila a hodila mi na stůl, ano, přímo na stůl mezi rukopisy mých knih, básní a textů, čisté spodní prádlo.

„Převléknu se raději v ložnici,“ řekl jsem; jaksí jsem si nedokázal představit, že bych se uprostřed knih světových velikánů, před bronzovou bustou Balzaca, portrétem Alexandra Dumase mladšího a sousoším bratří Grimmů měl svléci do naha. Při takovém pomyšlení mě polilo horko.

Sebral jsem sněhobílé prádlo, neboť Annino prádlo bylo vždy sněhobílé, a zamířil do ložnice, abych vyhověl jejímu přání.

Objevila se ve dveřích ložnice ve chvíli, kdy jsem stál v rouše Adamově u postele a zamyšleně se díval na naši svatební fotografii, visící v oválném rámu nad manželskou postelí.

„Dal jsem to na židli,“ řekl jsem, aniž jsem se na ni otočil.

Dál jsem si prohlížel pomalu blednoucí fotografii a vzpomínal na ten den, kdy jsme si řekli ano, kdy jsme své manželství zpečetili vroucím polibkem.

Anna mě vzala za ruku. Položila mi hlavu na rameno a pohládila mě po... zkrátka mě pohládila. Překvapeně jsem se na ni podíval a dalším překvapením jsem pootevřel ústa.

„Měl jsem za to, že své prádlo jsi vyprala včera,“ řekl jsem hlasem, který náhle selhal.

„Mlč,“ zašeptala mi do ucha a pažemi se mi ovinula kolem krku.

Její nahé tělo žhnulo jako napařovací žehlička, kterou jsem jí musel koupit k posledním narozeninám.

„Ale miláčku, copak to má znamenat?“

„Mlč,“ zašeptala znovu a přísála se ke mně svými horkými rty.

Naposledy jsem se podíval na naši svatební fotografii a poté jsem nadobro podlehl síle jejích něžných rukou, těch rukou, které dovedly hladit a hřát, rukou, které s neobyčejnou hbitostí dokázaly za jedno odpůldne vydrátkovat parkety v celém bytě, které si dokázaly poradit s jakýmkoliv nástrojem pomáhajícím ukojit uklížečské potřeby. A nejen uklížečské.

Samozřejmě kdybych si kdykoliv jindy ve čtyři odpoledne vlezl sám do postele, kterou Anna ráno pečlivě ustlala, byl by oheň na střeše. Ale v té chvíli jsem na podobné věci nemyslel. Vzpomínal jsem na onen první večer, kdy ke mně přistoupila zrovna tak tiše a nehlučně, voňavá a usměvavá, s oním podivným leskem v černých očích, s prsty hebkými jako jelení kůže na okna a s vlasy černějšími než štětiny jejího smetáku. Ta vzpomínka mě bodla u srdce. Ještě stále jsem cítil, že ji miluji, dokonce jsem měl pocit, že ji miluji víc než kdy jindy. Byla úžasná, byla rozkošná a já, když jsme pak leželi na zádech vedle sebe a dotýkali se jeden druhého, jsem najednou ucítil její polibek. Polibek své Múzy, cítil jsem, že z toho náhlého impulsu, z té náhle vzplanuvší jiskérky vykřešuji velký román plný vášně a lásky. Viděl jsem ji v duchu před sebou, černovlasou a černoookou, se štíhlou postavou ladně zkroucenou, jak stojí

obepínána průsvitným hávem a spoustou květin, podobna éterickým ženám z Muchových plakátů. Otočil jsem se na bok, pohladil ji po havraních vlasech a chtěl jsem jemně obejmout její sněhobílá ramena.

V tu ránu se posadila, obraz Múzy se proměnil, místo závoje měla zástěru a místo květin ji obklopovalo špinavé prádlo, v jedné ruce svírala smeták a ve druhé kbelík s vodou.

„Jdu namočit to prádlo. Ty to zas hezky usteľ.“

A po těchto slovech, která do snu vpadla jako prásknutí bičem, vstala a byla pryč. Zbyla po ní jen vůně pracího prášku a na polštáři pár černých vlasů.

Několik vteřin mi trvalo, než jsem se vzpamatoval. Rychle jsem vstal, oblékl se a usteľal, protože se mohla kdykoliv vrátit, a kdyby mě našla v posteli, jistě by jí to pokazilo náladu. Když jsem se pak vracel do pracovny, zastavil jsem se v pokoji a zadíval se dlouze na Astora, dosud ležícího pod pohovkou.

„Astora! Jak se vede, starý brachu?“ zavolaľ jsem na něj.

Otevřel jedno oko a chvilku mě mlčky pozoroval. Pak vycenil zuby a zavrčel. Mám dojem, že mi to ubohé zvíře závidělo mé štěstí.

Jednou, to už byla má nedorozumění s Annou téměř na denním pořádku, jsem se setkaľ v kavárně se svým přítelem Janíčkem, jehož mé knihy, básně i divadelní hry vždy velice zajímaly.

„Poslyš, Hugo,“ řekl mi s vážnou tváří. „Ty bys měl co nejdřív napsat svůj životopis, kamaráde.“

„Životopis?“ zeptaľ jsem se překvapeně. „Na to jsem snad ještě příliš mladý, nemyslíš?“

„To je fakt, jenže člověk neví dne ani hodiny,“ pravil Janíček. „Doktor Šrámek tuhle prohlásil, že za to, jak jsi ho zpodobnil ve svém románu *Doktor a já*, tě vlastnoručně podřeže. A byla by náramná škoda, kdyby se tvoji čtenáři nedozvěděli, co jsi vlastně zač. Pokud ti můžu radit, napiš svůj životopis dřív, než to udělá někdo jinej. Lidi jsou potvory.“

„V první řadě nevím,“ řekl jsem po chvilce přemýšlení, „proč se doktor Šrámek hněvá. V té knize jsem napsal pouze historky, které mi on sám vykládal, a jak víš, on si nevymýšlí.“

„Jenže ty historky každé zná,“ vpadl mi Janíček do řeči. „A každé v tom tvým doktoru Semerádovi toho zoufalce Šrámkova pozná.“

„Hloupost! Napsal jsem úvodem, že všechny osoby příběhu jsou smyšlené,“ odbyl jsem Janíčkovy úvahy. „A pak, milý brachu, nechápu, jak jsi to vlastně s tím životopisem myslel.“

„Jednoduše. Hele, když ho budeš psát ty, můžeš sám sebe vylíčit v náramně pěkných barvách,“ pravil Janíček, „černý místa ve svém životě můžeš elegantně vynechat a ty světlý okamžiky patřičně vyzvednout. Kdyby to psal někdo jiný, kupříkladu já, tak by se tam mohly objevit všelijaké pikantní historky, neradostný příběhy z tvého soukromí, mohlo by se stát, že by o tobě někdo psal jako o egoistickým grafomanovi, kterej neměl absolutní pochopení pro svou ženu a tak různě. Je ti to teď jasné?“

„Zcela jasné. Děkuji ti za dobrou radu,“ řekl jsem a vděčně jsem se na svého přítele podíval.

„Nechci ti radit,“ řekl Janíček a vstal, protože u dveří kavárny zahlédl svou přítelkyni. „Ale tak si říkám, že když budeš ten životopis psát, mohlo by se to jmenovat *Já a já*.“

Stál nade mnou a mlčky sledoval, jak na tenhle jeho nápad budu reagovat. Samozřejmě mě mrzelo, že jsem na to nepřišel sám, ale co se dalo dělat. Znovu jsem se na přítele vděčně usmál a napřáhl k němu pravici.

„Díky, Janíčku. Až knihu napíšu a až vyjde, věnuji ti ji,“ řekl jsem, ačkoliv bylo zcela přirozené, že mu ji věnuji, jako každou jinou knihu, kterou jsem vydal. Ale svůj dík jsem musel dát najevo.

Janíček mi potřásl pravicí.

„To ani nemusí bejt, ahoj,“ řekl a rychle se vydal za přítelkyní.

Nezdržoval jsem ho, ani jsem se nad jeho slovy nepozastavil, protože bylo víc než jasné, že v té chvíli už nepřemýšlel o mém životopise,

ale o své dívce, takže pronesl větu absolutně nesouvisející s tématem našeho rozhovoru.

Když odešel, objednal jsem si vídeňskou kávu a přemýšlel o tom, co Janíček povídal. Ovšem, četl jsem mnoho životopisů slavných lidí – spisovatelů, herců, skladatelů, básníků a politiků – a vždy mne více než silně znepokojovalo pomyšlení, že o mně jednou bude psát člověk, který sice zná mé knihy a celou mou tvorbu, ale o mně samotném toho ví málo. Datum a místo narození, vzdělání a tak dál. Ale co víc? Na životopis tohle málo nevystačí, vždyť můj život je poklidný, je prost jakýchkoliv pikantních historek, skandálů či hrdinských činů, takže si nakonec začne můj životopisec vymýšlet! Vrhel jsem na Janíčka, sedícího se svou přítelkyní v opačném koutě kavárny, další vděčný pohled. Ano, svůj životopis si napíšu sám, neboť to je jediná možnost, jak zabránit historickým omylům a nežádoucímu zkreslení skutečnosti. Málokdo totiž o mé osobě něco ví, málokdo ví o mé minulosti, o mé strastiplné cestě na poli literárním, o mých začátcích. A já se cítím povinován svým čtenářům vypovědět o všem, co jsem prožil.

Někteří moji kolegové spisovatelé jsou na tom lépe, protože chodí na besedy se čtenáři a odpovídají na nejrozmanitější dotazy týkající se jejich tvorby a náhledů na život. Ale já se po jedné z takových besed rozhodl od dalších podobných akcí ve svém vlastním zájmu upustit.

Bude tomu deset let, kdy vyšel můj román *Já a vejce*. Původní titul zněl sice *Vejce a já*, ale neústupný redaktor Bláha mi sdělil, že je vyloučeno, aby moje kniha měla stejný titul jako román jisté paní Donaldové. Nakonec jsme vyřešili celou věc kompromisem. Román *Já a vejce* brzy nato vyšel a velice záhy byl celý náklad rozebrán. Jednoho dne jsem obdržel pozvání do Klubu přátel literatury v městě, které nehodlám jmenovat, kde se o zmíněném románu a o mé tvorbě mělo besedovat. Jednou, až budu mít v sobě dostatek síly, neboť dodneška jsem se z toho šoku nevzpamatoval, napíšu o celé té trapné a politováníhodné události črtu s názvem *Čtenáři a já*. Snad se ti neurvalci, vydávající se za přátele literatury, chytanou za nos. Nyní pouze upřesním pro ty, kteří jsou o událostech mylně informováni, že: láhve od sodovky, vržené na

mou osobu byly pouze dvě, nikoliv dvacet, a že ty dvě láhve nevhodil na pódium žádný z mých čtenářů, ale jacísi podnapilí výtržníci, vykřikující velice prapodivná tvrzení v tom smyslu, že jsem pouhopouhý autor knih, které vycházejí, a ne žádný spisovatel. Při troše logiky dospěje inteligentní člověk zcela zákonitě k tomu, že člověk, který píše knihy, je zcela přirozeně spisovatel. Ale nehodlám zde toto téma blíže rozvádět. Co se oněch výtržníků týče, je pravda, že jeden z nich v nedávné době napsal dvě knihy, které bůhvíproč vzbudily veliký rozruch mezi literárními kritiky, ale troufám si tvrdit, že jeho vychvalované literární výboje nemají nárok být zařazeny do současné tvorby bez shovívavého přimhouření oka.

Od té doby jsem se svými čtenáři nediskutoval, ač bych se besed v přátelském ovzduší zúčastnil rád a věřím, že i čtenáři by rádi poznali blíže svého oblíbeného autora; ale upřímně řečeno, nemám dostatek odvahy. Dostávám sice od čtenářů mnoho dopisů, ale bohužel mám znovu a opět pocit, že listy, které se mi dostanou do rukou, nepsali moji skuteční čtenáři, ale neurvalci podobní těm, kteří po mně házeli láhve; a dá se dost logicky předpokládat, že by se objevili znovu, aby dali průchod svým svérázným citům. Neznají totiž nic jiného než urážky a házení blátem, neboť sami nejsou schopni zplodit ani řádek, a když, tak jejich pochybená díla zcela logicky nikdo nechce vydávat. A tím nejlepším terčem jejich urážek, jejich hanobení a posměchu je mé jméno. Ano, mé vlastní jméno, kvůli kterému jsem si už jako malý chlapec užil své.

Můj otec se jmenoval Emanuel Viktor a byl archivářem Univerzitní knihovny. Miloval slavné lidi a slavná jména, a když jsem se narodil, prosadil svou. A tak jsem dostal jméno Hugo.

„Jednou se staneš velkým spisovatelem, synku,“ řekl mi toho památného dne, kdy se mi prvně podařilo hůlkovým písmem napsat své jméno. Myslím, že mi byly sotva čtyři roky.

Když jsem na samém začátku první třídy složil dvojverší *Poblíže Čáslavi, krávy jste pásla vy*, tetelil se otcovskou pýchou, zatímco já ještě zdaleka nechápal důvody jeho neskonale radosti. Ale už o rok později, když bylo otci pětatřicet, jsem napsal svou první knihu, kterou jsem

navíc sám ilustroval. Napsal jsem ji do malého školního notýsku a na jeho štítku stálo krasopisným písmem, neboť jsem si dával odjakživa záležet na tom, abych psal krasopisně, toto: Hugo Viktor: *Budulínek a já*. Když otec mezi ostatními dárky mou knihu objevil, dojetím se rozplakal, a aniž věnoval pozornost ostatním balíčkům, rozevřel ji a začel se do vzrušujícího příběhu a knihu neodložil, dokud nedočel poslední slovo.

Od té doby jsem všechn svůj volný čas věnoval četbě klasiků. Studoval jsem jejich jazyk, jejich styl, stavbu příběhů a neustával jsem ve svých literárních pokusech. Jedině píle a houževnatost, jak zdůrazňoval můj tatínek, ze mne mohly udělat opravdového spisovatele.

„Mozart sice začal komponovat dřív než ty, synku,“ řekl mi jednoho dne, „ale to neznamená, že bys to nemohl dotáhnout stejně daleko jako on.“

Léta plynula a můj soukromý archív se začínal utěšeně plnit školními sešitky plnými příběhů, psaných měkkou tužkou. Až jednoho dne, myslím, že mi bylo devět let, jsem narazil v regálech městské knihovny na objemný svazek nesoucí titul *Bídníci*. Začel jsem se do románu a najednou jsem měl pocit, že je všechno ztraceno, že námaha mých mladých let je načisto zmařena a nemá smysl, abych psal dál. Ne snad proto, že bych toho nebyl schopen, kdepak! Ne snad, že bych nedokázal napsat příběh tak silný a jímavý, to vůbec ne! Ale kvůli tomu zpropadenému autorovi, který se jmenoval Victor Hugo! Ta podivuhodná shoda jmen mě načisto omráčila, a teprve v tu chvíli jsem pochopil zlomyslnost třídní učitelky, která mé křestní jméno vyslovovala záměrně francouzsky a tvářila se přitom nesmírně potutelně.

Večer toho dne jsem se zamkl ve své pracovně, otec totiž trval na tom, abych měl svou vlastní pracovnu, a dlouho do noci jsem plakal. Proč se, u všech čertů, ten velký spisovatel nejmenoval jinak?! Jak já k tomu přijdu?! Tyto a podobné otázky jsem si kladl dlouhé hodiny a druhého dne jsem se svěřil otcí. Hladil mě po rozpálené hlavě, tvář obestřenou chmurami.

„Tužil jsem, že to jednoho dne přijde,“ pravil zkormouceně. „Tužil jsem to, synku, ale věř, že nevidím žádný důvod, abys zanechal psaní. Pravda, Victor Hugo byl velký spisovatel, ale jeho velikost zdaleka nespočívá v jeho jménu, které je dosti podobné tvému, ale v jeho díle. Když psal své romány, bezpochyby netušil, jakým velikánem se stane. Ale, synku, ty musíš ukázat všem těm darebům, kteří se ti posmívají a mají tě za blázna, že jsi svého jména hoden. Ukaž jim, že Victor Hugo a Hugo Viktor jsou dva velikáni, které nelze zaměňovat. A možná,“ otec se na chvíli odmlčel a zasněně se díval před sebe, „možná, že vám dvěma jednou postaví sousoší.“

Povzbuzen otcovými slovy vrhl jsem se do práce, psal jsem, kde se jen dalo, popsal jsem stovky a tisíce bílých archů, notýsků a sešitů, mé povídky a básně se objevily na stránkách dětských časopisů a jednoho dne, to mi bylo právě patnáct let, vyšla má první kniha, sbírka básní *Láska a já*. Tato událost měla ovšem neblahý vliv na další osud mého otce. Z jakéhosi nedopatření, ze zlomyslnosti jedněch a lhostejnosti druhých, byl shledán choromyslným a byl internován v beřkovickém sanatoriu. A to jen a jedině proto, že při několika lékařských prohlídkách, které byl nucen podstoupit, prohlašoval, že je otcem Viktora Hugy, básníka. Lékaři ošetřující mého nebohého otce si mě jednou pozvali a poradili mi, abych zavčas zanechal svých literárních pokusů, neboť tatínek podle jejich názoru trpí jakousi fixní ideou, které je třeba ho zbavit a které je třeba zbavit mne, což se mne samozřejmě hluboce dotklo. Byl jsem už tehdy velice přemýšlivý chlapec a věděl jsem velice dobře, že žádnou fixní ideou netrpím a že jí netrpí ani otec.

Když jsem o svých literárních počátcích vykládal Anně, a když jsem jí po několika letech manželství odhalil tajemství svého archívu, utrousila nad stovkami popsaných sešitů a notýsků poněkud nevhodnou poznámku. Ale kde bych dnes byl, kdybych šetřil naše lesy? Bohužel to je jedna z věcí, které Anna nedovede pochopit. Jak se ukázalo, a žel až několik let po svatbě, nemá moje rozkošná a půvabná žena k literatuře ten nejmenší vztah. Z mých knih nedočetla do konce ani jednu!

Nevím, kde vznikly ty naprosto nesmyslné pověsti, že neovládám pravopis. To opravdu nevím! Profesorka Bednářová, která nás na střední škole vyučovala českému jazyku, si nikdy nestěžovala, že bych si nevěděl s pravopisem rady, ba právě naopak, kladla mě všem spolužákům za vzor.

„Tady pan Viktor,“ říkávala, mávající mou kompozicí v ruce, „je zářným příkladem mladého bouřlivého spisovatele, který nadobro zavrhl onen pustý formalismus, totiž hru s literami dle zkostnatělých pravidel, neboť je pro něj daleko důležitější obsah! Vydal se na svou životní pouť za pravdou, za tou velkou a nesmrtelnou pravdou literární, a bez ohledu na mateřský jazyk a zadané téma kompozice píše tato vynikající díla! Nechte kolovat, prosím!“

Musím zde podotknout, že mým literárním výbojům nebyla tato dáma ani trochu nakloněna a obsah kompozic bez nejmenšího studu hodnotila nedostatečnými. A nakažení jejími uštěpačnými poznámkami o mém slohu, pošklebovali se spolužáci, postrádající fantazii, tomu, co jsem napsal. Obzvláště jistý Hlavsa, o jehož prospěchu bych mohl povídat pěkné věci! Dokonce, když se nad tím tak zamýšlím, mám dojem, že pověsti o mé neznalosti gramatiky šířil právě on, když po absolvování filozofické fakulty zastával po jistý čas místo redaktora v jednom časopise pro mládež. Důvodem těchto pomluv byla beze vší pochybnosti závist.

Jednou, to už jsem byl ženatý a zrovna vyšla moje třetí kniha s názvem *Hřebec a já*, jsem do zmíněného časopisu zaslal teoretickou stat' o mladém umění, v níž jsem se zamýšlel nad aspekty, principy a podstatou mladého umění. Kdo nenapsal jednu jedinou teoretickou stat', může těžko posoudit, jak těžké je vyrovnat se se vší odpovědností s nastoleným problémem, kolik času a energie si taková práce vyžádá. Za dva týdny jsem ke svému překvapení dostal dopis, v němž jsem byl vyzván, abych se v určitý den dostavil do redakce časopisu. A tam mě přijal zmíněný Hlavsa. Zavedl mne do své kanceláře a tvářil se nadmíru podivně.

„Poslyš, Hugo, ty ses v poslední době nějak rozjel, co?“ začal k mému překvapení dost spatra. „Nic ve zlým, každé dělá, co umí. Já mít tvou drzost, tak taky začnu psát knihy.“

„Co tím myslíš, Hlavso?“ zeptal jsem se dotčeně. „Co tím, k čertu, myslíš?!“

„Jen to, milej brachu, že takovejch knížek, jako píšeš ty, je habaděj. Člověk nerozezná jednoho autora od druhýho. Je to všechno na jedno brdo.“

„Ale Hlavso,“ nasadil jsem přátelský tón, neboť jsem pochopil, že můj bývalý spolužák, navzdory doktorátu filozofie, tápe. „Copak ty nechápeš, že my všichni, kteří jsme navázali na odkaz předchozí generace, jsme sužováni stejnými problémy, které přinesla doba? Copak nechápeš, že se snažíme promlouvat k našim vrstevníkům, že se snažíme promlouvat i k tobě samotnému?“

„Mě do toho nepleťte, Mistře,“ začal mi najednou vykat; patrně mu došel smysl mých slov a uvědomil si, kdo před ním vlastně stojí. „Krom toho, Mistře, jste tuhle svou teorii náramně hezky sepsal ve své teoretické stati, kterou bohužel nemůžeme v našem časopise otisknout.“

„A proč ne, Hlavso? Řekni mi proč?“

„Víte,“ začal Hlavsa rozpačitě, vstal a počal rázovat po malé kanceláři. „Já znám dost literárních teoretiků a historiků, kteří krom toho, že se dovedou vyjadřovat velice přesně a jasně, jsou vzdělaní a mají k psaní teoretických prací mnohem větší předpoklady než vy.“

Hlavsa se usadil znovu za stůl, zapálil si cigaretu a chvíli mě mlčky pozoroval.

„Abych to řekl jasně,“ promluvil konečně. „Kdekdo si myslí, že teoretizovat o umění může každý, koho to napadne. To, co jste zplodil vy, pane, je zčásti kompilát, zčásti blábol.“

Hlavsa by býval pokračoval ve svých nestoudných výpadech dál, kdybych velice rychle neopustil jeho kancelář. Rozhořčen a pobouřen nad neslýchanou drzostí bývalého spolužáka, o jehož prospěchu bych mohl vyprávět pěkné věci, jsem zašel na šéfredaktorem zmíněného časopisu, který byl mým literárním kolegou. Svou funkci šéfredaktora

zastával teprve krátce, a jak se ukázalo, měl nemálo potíží s redaktory, kteří ho z důvodů mně zcela nepochopitelných odmítali brát na vědomí. Hovořili jsme o všem možném a já si jen tak mezi řečí, když vykládal o svých potížích, posteskl nad neomaleností redaktora Hlavsy. Poté jsem mu dal přečíst kopii své teoretické statě. Přijal ji s nadšením a v přespříštím čísle ji dal v plném znění otisknout.

Hned následujícího dne, kdy se časopis objevil u novinových stánků, jsem zakoupil jeden výtisk, článek jsem doma vystříhl a nad záhlaví napsal věnování tohoto znění: *Příteli Hlavsovi Hugo Viktor*. A s pocitem vítězství jsem spěchal za bývalým spolužákem do redakce, abych s ním pohovořil a vysvětlil mu, že jeho individualistické názory nemohou nikdy nabýt vrchu nad názory většiny. Ke svému překvapení jsem se dozvěděl, že Hlavsa změnil před týdnem místo a stal se kulturním redaktorem jakýchsi bezvýznamných okresních novin. Mám dojem, ba jsem si jist, že Hlavsu vyhnal z Prahy stud. Ano, tak nějak to jistě bylo. A patrně ze zášti, protože nedokázal snést svou porážku, začal o mně šířit pomluvy týkající se mých znalostí české gramatiky. Nevím, kde působí přítel Hlavsa dnes, ale kdybych ho potkal, přátelsky bych mu stiskl pravici, neboť to, co se mezi námi odehrálo, jsem mu již dávno odpustil.

Když jsem toho dne přišel domů, seděla má žena v křesle, nohy na stole a u ruky láhev koňaku. Nic podobného předtím neudělala. Astor spal spokojeně ve druhém křesle, ačkoliv jeho místo bylo výhradně pod pohovkou. Když byl štěnětem, nesměl do obývacího pokoje, ale Anna mu jednoho dne povolila spávat pod pohovkou, a to jedině proto, abych si na ni nemohl sednout. Tento antikvární kus nábytku byl totiž notně prosezený, a když jsem na něm spočinul celou vahou své osobnosti, Astor vždy podrážděně vyletěl a chňapl po mé noze, což pokládala Anna bůhvíproč za žertovné. Ale to, co jsem spatřil onoho odpoledne, mi vzalo dech. Pes ležící v křesle, dlouhé štíhlé nohy mé rozkošné ženy na stole, a ke všemu ten koňak! Anna nikdy nepila sama. A nyní tu seděla a láhev, která byla ještě předešlého večera plná, byla sotva poloprázdná. Když mě spatřila, rozesmála se svým zvonivým smíchem, pohodila

hlavou a její uhlově černé vlasy se rozlily po rozesmátém obličejí. Rukou si vlasy shrnula do týla a obrátila do sebe celou sklenku koňaku.

„Drahoušku,“ řekla, pak náhle vstala a vrhla se mi do náruče. „Já husa si myslela, že jsi jeden z těch pitomců, co to všechno myslíš smrtelně vážně a co si myslíš, kdovíjak nejsou chytrý. Ale tohle,“ řekla a vytáhla zpod spícího Astora časopis s mým článkem, „tohle mě přesvědčilo, že jsi pěkně vykuk!“

„No dovol! Co tím chceš říct?“

„Že jsi sepsal nejnádhernější karikaturu teoretickejch statí, jakou jsem kdy četla. Je to snůška všech těch neskonalejch a nic neříkajících blábolů o umění, jakejma se živěj takzvaný uměnovědci,“ řekla se smíchem a zamířila pro druhou skleničku. „Napiješ se se mnou?“

„Anno, to jsi špatně pochopila!“ zavolal jsem za ní. „Ta stat', to je mé vyznání, mé krédo, psal jsem to se vší zodpovědností.“

„Já vím,“ řekla, když se vrátila, a podala mi plnou sklenku koňaku. „Teď teprve jsem tě pochopila, vážně. Neměla jsem nejmenší tušení, že máš smysl pro černej humor, že si dovedeš dělat legraci sám ze sebe. Vůbec se divím, že to otiskli. Nazdar!“

Drcla svou skleničkou do mé a naráz ji do sebe obrátila. Pak si zapálila cigaretu. Ona, a cigaretu! Kvůli Anně jsem přestal doma kouřit, aby se zbytečně nešpinila kouřem okna a záclony. A ona najednou seděla v křesle s cigaretou v puse! Měl jsem dojem, že je opilá, ale to byl omyl. Tvářila se zrovna tak šťastně jako tenkrát před lety, když jsme spolu tančili v malém horském hotýlku a pak se nazí koupali za svitu luny v ledové horské tůni. Dívala se na mě svýma černýma očima plnýma lásky, pak odložila cigaretu, vstala a znovu se mi vrhla kolem krku.

„Jsi úžasnej,“ zašeptala mi do ucha. „Jsi báječnej! Miluju tě!“

Tak přece! Pochybnosti minulých týdnů se rozptýlily. To, co zmítalo Anninými city, byly přece jen skvrny na Slunci, říkal jsem si v duchu.

„Miluju tě, Hugo!“

„Kvůli tomu, co jsem napsal?“ zeptal jsem se, neboť jsem navzdory citům, které mi začala vášnivě projevovat, měl jisté obavy, že jde o jakési nedorozumění.

„Kvůli všemu,“ zašeptala, pak si sundala trepku a hodila ji po spícím Astorovi. „Zmiz!“

Neměl jsem dostatek sil, abych své rozkošné ženě vysvětlil, jak se věci mají a co jsem svým článkem myslel. Nechtěl jsem jí kazit radost, protože se tvářila šťastně jako malé děvčátko, které dostane svůj první vysavač. Nechtěl jsem jí brát iluze, které si o mně vytvořila, neboť jsem nechtěl milovanou bytost ranit.

Na chvíli mě opustila. Když se vrátila, zavřela dveře pokoje a zhasla velké světlo. Pak ke mně pomalu přistoupila, objala mě a vášnivě políbila. Astor za dveřmi začal kňučet.

„Proč jsi toho psa vyhnala, miláčku?“ zeptal jsem se a hladil přitom její vlasy.

„Nechci, aby se na nás díval,“ zašeptala a znovu mě políbila; zároveň ze sebe setřásla lehké propínací šaty, pod kterými už neměla nic.

Ucítil jsem sladkou vůni leštěnky na nábytek a srdce se mi prudce rozbušilo.

Když jsme pak leželi pod vlněným plédem na starožitné pohovce a kouřili společnou cigaretu, musel jsem neustále myslet na to, co mi před necelou půlhodinkou řekla. Bylo mi jasné, že do onoho nedorozumění, které mezi námi vzniklo, musím vnést trochu světla. Odjakživa jsem se snažil o to, aby mě druzí chápali.

„Víš, drahoušku,“ začal jsem rozvážně, „ten článek, o kterém jsi mluvila...“

„Mlč,“ zašeptala. „Teď chvíli mlč.“

„Ale já bych ti strašně rád vysvětlil...“

„Vysvětlíš mi to jindy,“ řekla a pohladila mě po tváři. Dvě minuty jsem byl zticha, ale nakonec mi to nedalo. Přece jsem nemohl nechat svou milovanou Annu žít v omylu.

„Abys tomu správně rozuměla, miláčku, já se skutečně snažím uchopit skutečnost oběma rukama a vtisknout jí punc ryzosti...“

„Proč mi to vykládáš, prosím tě?“ zeptala se najednou chladně.

„Copak to nechápeš? Copak ty nechápeš, že se k tomu, co nás obklopuje, potřebuji vyslovit?“ řekl jsem naléhavě.

Vstala. Velice rychle si oblékla propínací šaty a beze slova zmizela z pokoje. Neměl jsem nejmenší tušení, co to do ní vjelo. Vždyť ještě před chvílí byla tak něžná a milá!

Kde by mě tenkrát napadlo, že se návaly něhy a nerudnosti budou v následujících měsících střídat stále častěji!

Když jsem doma psal, Anna obvykle zrovna v té chvíli začala uklízet, mýt okna a drhnout parkety, ačkoliv jsem ji tisíckrát žádal, aby podobné domácí práce vykonávala za mé nepřítomnosti. Nedala si říct. Má práce ji vůbec nezajímala, což ostatně nebylo nic nového. Od onoho kritického odpoledne jsme spolu hovořili jen o běžných věcech týkajících se chodu domácnosti. To byla ve svém živlu a já si umínil, že změním taktiku, že Anně ukážu svoji velkorysost a pochopení pro její problémy. Zkrátka, rozhodl jsem se, že jí nechám čas na uklidnění, protože jsem věřil, že jednoho dne svůj omyl pochopí a já že si znovu vydobudu respekt. Obstaral jsem všechny možné moderní přístroje ulehčující práce v domácnosti, chtěl jsem, aby byla šťastná. Psal jsem za tichých večerů, kdy spokojeně spala ve vedlejším pokoji, a ani v nejmenším jsem se nesnažil ji zasvětit do tajů své nové knihy, na které jsem si dával nebyvale záležet. Šlo svým způsobem o autobiografii s názvem *Anna a já*. Ta kniha měla být překvapením a já byl přesvědčen, že to bude první z mých románů, který Anna dočte až do konce.

Toto nevyhlášené příměří trvalo měsíc. Anna se ke konci tohoto období opět usmívala jako kdysi dávno, když jsme se poznali, nabyla opět ztracenou rovnováhu, opět se o mne starala se vši láskou a péčí.

Když jsme jednoho dne po vydatné večeři seděli v pokoji, vzala mě něžně za ruku a hlavu položila na mé rameno.

„Jsem ráda, že jsi šel konečně do sebe,“ řekla tiše. „Už jsem se bála, že ti ta tvoje literární sláva vlezla na mozek a že už s tím nejde nic dělat.“

Mlčel jsem. Nebyl jsem schopen slova. Samozřejmě že jsem změnil svůj postoj a své chování, ale to jen s nesmírným sebezapřením a proto, abych dal Anně čas, aby poznala svůj omyl a v klidu se nad svojí situací zamyslela. A ona najednou vyrukuje s tímhle!

Dřív bych se za podobných okolností ohradil, ale nechtěl jsem ji dráždit. Pochopil jsem, že její cesta zpět není ještě zdaleka u konce, a nemá tudíž smysl se s ní dohadovat.

„Dělám to všechno kvůli tobě, Anno,“ řekl jsem pouze. „Ale teď se mi o tom nechce mluvit.“

„Mně taky ne,“ řekla Anna a podívala se na mne. „Jestli chceš, můžeš zase spát se mnou v ložnici.“

Jestli chci! Hrom do toho! Přece jen se dostavil nějaký výsledek. Po naší poslední hádce jsem opustil společné lože a dva měsíce jsem spával v pracovně, aby si Anna uvědomila, jak hluboce se mne dotkla. Poslední čtyři neděle, kdy jsme spolu už mluvili bez hněvu a hádek, jsem čekal, kdy pochopí, že nemůže být sama, že mě potřebuje. Bylo mi jasné, že její nabídku nemohu odmítnout už proto, abych dal najevo svou velkodušnost, ačkoliv forma, jakou mi dala najevo své rozhodnutí sdílet se mnou opět manželské lože, byla poněkud zvláštní.

Odjakživa jsem si dával záležet na tom, abych byl dobrým milencem, a toho večera jsem si dával záležet dvojnásob. Anna ve mně dokázala opět po dlouhé době vyvolat vášnivý žár, její štíhlé prsty hladily má záda a ona, s vlasy rozhozenými na polštáři a očima zavřenýma, se usmívala jako kdysi, když jsme se milovali prvně. Ale náhle, jako by byl její mozek zasažen elektrickým šokem, otevřela oči, rukou mě poplácala po hýždích, druhou rukou sáhla za hlavu, kde měla stát malou porcelánovou cukřenku, dvěma prsty uchopila kostku cukru a strčila mi ji do pusy.

„Byl jsi dobřej,“ řekla a znovu mě poplácala po hýždích. „Fakticky jsi byl dobřej, Hugo.“

Zcela šokován jsem se svalil na záda. Já se snažil dát najevo svoji dobrou vůli, a ona mě tu plácá po zadku jako koně, který doběhl dostih! A ještě ke všemu mi vrazí mezi zuby kostku cukru a pronese větu naprosto vulgární! Ovšem, byla to jasná narážka na můj román *Hřebec a já*. Docela sprostě mě přirovnala k Hugovi, plnokrevnému hřebci, který navzdory škarohlídům vyhrál Velkou pardubickou.

„Co se tak hloupě koukáš?“ zjevila se nade mnou její tvář.

mlčel jsem, Anna mě políbila na špičku nosu.

„Já to myslela vážně, Hugo. Byl jsi málem tak skvělejší jako ten praštější hrdina tvýho románu *Anna a já*, co tak usilovně drásáš,“ řekla a znovu mě políbila na nos. „Ani jsem netušila, že jsi začal psát humoristický dílo, při kterém se člověk skutečně válí smíchy. Já si v tom čtu, když nejsi doma...“

Vyskočil jsem z postele, popadl deku a uražen, pobouřen a nadmíru znechucen jsem odešel do své pracovny, kde jsem se zamkl.

Tak tedy humoristický román! Ta ženská se prostě musela zbláznit, jinak to nebylo možné. Co mohlo být tak směšného na mé autobiografii, čemu se mohla smát, když četla řádky o mém životě s ní, o našich rozpích a hádkách, o našem smířování a bouřlivých nocích? Jak mohla hrdinu, ve kterém mě musela bezpochyby poznat, pokládat za praštěného? Až do rána jsem si nad tím vším lámal hlavu a nakonec jsem dospěl k smutnému závěru; že Anna není tak docela normální, že její pohled na život je prapodivně pokroucen a její ženská logika se vymyká jakýmkoliv normám. Má kdysi rozkošná Múza prodělala jakousi nepochopitelnou metamorfózu, a přestože jsem měl tu nejlepší snahu její duševní poruchu léčit svým smířlivým postojem a tolerováním výbojů, to, co se odehrálo nyní, už jsem nebyl s to snášet. Co si o sobě vlastně myslí? Kdo je? Kam se poděl její zdravý rozum? ptal jsem se sám sebe, a nebyl jsem schopen ani na jednu z těchto otázek odpovědět.

Usnul jsem až nad ránem, vyčerpán a zdrcen poznáním, že jsem svou ženu navždy ztratil. Získat ji zpět jsem pokládal za zcela nemožné, ale přesto jsem se o to ještě nějaký čas pokoušel.

Anna na první pohled vypadala zcela normálně. Byla veselá, usmívavá, při uklízení si prozpěvovala a pokoušela se se mnou žertovat, přestože mně do smíchu nebylo ani v nejmenším. Ale vůbec ji nezajímalo, proč se trápím, proč z mé tváře zmizel spokojený úsměv, proč jsem čím dál tím zachmuřenější, přestože příčinou všeho byla ona sama. Náš manželský život skončil oné noci, kdy mě poplácala po hýždích a do pusy mi vrazila kostku cukru. Při pomyšlení, že se tato trapná scéna bude opakovat, jsem odmítl její několikeré vyzvání, abych se vrátil

do ložnice. Spával jsem ve své pracovně a postupem času, když se na mě Anna několikrát dobývala, jsem začal mít strach. Ano, strach. Kdysi má Múza, inspirující mne k mnoha dílům, která jsem napsal, začala ve mně vyvolávat pocit nejistoty a zmatků. Nebyl jsem schopen napsat jedinou řádku, jedinou větu, román *Anna a já* zůstal nedokončeným torzem a pocit nemohoucnosti mě začínal dohánět k šílenství. Očekával jsem s hrůzou den, kdy se z toho všeho zblázním, neboť už samo po-mýšlení na její existenci mě přivádělo do stavu naprosté trudnomysl-nosti, pohled na její vlasy barvy uhelného prachu, na její bílé tělo a rty rudé jako mé krvácející srdce mě deprimoval. Začínala mi připadat jako upír sající mou krev, vysávající ze mne všechnu životní sílu a elán. A že já měl něco životní síly a elánu!

Před čtrnácti dny mě Anna opustila. Na stole v kuchyni mi nechala lístek s prostým vzkazem: *Ubohý Hugo! Sbohem, Anna.*

Držel jsem papír s tak důvěrně známým písmem v ruce a díval se tupě před sebe. Do očí mi vhrkly slzy. Přece jen, říkal jsem si, navzdory rozpadu její osobnosti zůstalo mé milované Anně dobré srdce a její mysl nebyla ještě tak zcela zatemnělá, neboť pochopila, že k tomu, abych se vzpamatoval a nabral opět sílu a duševní rovnováhu, potřebu-ji zůstat sám.

Uvařil jsem si kávu a odebral se do své pracovny, zatímco Astor se za mnou bez valného zájmu díval. Po dlouhé době jsem se posadil k psacímu stroji, abych dokončil svůj poslední román *Anna a já*, který, jako ostatně všechny své romány, jsem dedikoval své ženě. Myslím, jsem o tom dokonce přesvědčen, že to bude jeden z mých nejlepších románů. Tatínek, který doposud dlí v sanatoriu v Beřkovicích, z něj jistě bude mít obrovskou radost.

David Jan Novotný
Má rozkošná Múza s hadrem v ruce

Edice Současná česká próza
Redakce Slávka Járová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 5. 10. 2017

ISBN 978-80-7587-470-2 (epub)
ISBN 978-80-7587-471-9 (pdf)
ISBN 978-80-7587-472-6 (prc)
ISBN 978-80-7587-473-3 (html)